

Projectvoorstel Windenergie

De Stouwe Daarle

Namens

Coöperatie Energiek Daarle

Coöperatie Duurzaam Daarlerveen

Coöperatie
**Duurzaam
Daarlerveen**

Aangetekend

E-mail: windparken@overijssel.nl

Provincie Overijssel

t.a.v. College van Gedeputeerde Staten

Postbus 10078

8000 GB ZWOLLE

Coöperatie Energiek Daarle
Nieuwstadweg 1A, 7688PW Daarle

Coöperatie Duurzaam Daarlerveen U.A.
Gerhard Nijlandstraat 2A, 7687AR Daarlerveen

Referentie	Verzoek om start doorlopen planologische procedure(s) windinitiatief coöperaties Daarle en Daarlerveen.
Auteur	Gezamenlijke Coöperaties: Energiek Daarle U.A. en Duurzaam Daarlerveen U.A.
Project naam	De Stouwe Daarle
Correspondentieadres	Nieuwstadweg 1A, 7688PW Daarle
Contactpersoon	Bart Jan van Assen, Tel: 0546 760234, bestuur@energiekdaarle.nl
Datum	14 februari 2025
Betrokken gemeenten	Gemeente Hellendoorn
Contactpersoon gemeente	Atse Numan

Voorwoord

Met een gezamenlijke visie op een duurzamere toekomst, presenteren wij, Coöperatie Energiek Daarle en Coöperatie Duurzaam Daarlerveen, dit projectvoorstel voor de realisatie van windturbines binnen de gemeente Hellendoorn. Dit verzoek symboliseert onze toewijding aan de energietransitie en onze inzet voor de lokale gemeenschap. Geschreven en ingediend met de overtuiging dat lokale samenwerking de sleutel is tot duurzame ontwikkeling, streven we naar een project dat niet alleen energie oplevert, maar ook lokale betrokkenheid en welvaart stimuleert.

Aanleiding

In 2022 heeft de provincie Overijssel de gemeenten (waaronder gemeente Hellendoorn) geattendeerd op het feit dat ze achterblijven bij het realiseren van hun duurzaamheidsdoelstellingen, met name op het gebied van windenergie. In reactie hierop heeft de gemeente in 2023 besloten beleid te ontwikkelen, waarbij twee zoekgebieden voor windenergie binnen Daarle zijn vastgesteld. Deze vallen beide binnen de voorkeursgebieden zoals aangegeven door de provincie Overijssel. Het is ons inziens niet meer de vraag óf maar wanneer en door wie windturbines worden gerealiseerd. Hierdoor ziet coöperatie Energiek Daarle samen met coöperatie Duurzaam Daarlerveen een dringende noodzaak om actief betrokken te zijn. Ons doel is om als omgeving zelf regie te houden op dit proces, wat betekent dat we zelf windturbines willen exploiteren in 100% lokaal eigendom, zodat de controle en voordelen volledig binnen de grenzen van onze gemeenschap blijven.

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Aanleiding	3
Inhoudsopgave	4
Initiatiefnemers	6
Coöperatie Energiek Daarle	6
Coöperatie Duurzaam Daarlerveen	7
Gezamenlijke cooperaties	7
Omschrijving van het project	8
Grondposities	10
Beoogde locatie windturbines	11
Plangebied	11
Locatiekeuze	11
Aantal turbines en hoogte	15
Effecten voor omgeving	15
Geluid	15
Slagschaduw	15
Natuur	16
Hoogtebeperking	16
Trillingen	16
Grondwaterbescherming	17
Kwetsbare objecten	17
Conclusie	21
Visualisatie van het project	23
Omgevingsfactoren	30
Lokale Betrokkenheid	30
Transparante communicatie	31
Beleid van overheden	32
Landelijke beleid	32
Provinciaal beleid	32
Gemeentelijk beleid	32
Traject tot vergunning aanvraag	33
Organisatie	33
Vorbereiding	33
Locatie en grondposities	34
Stakeholderbetrokkenheid en communicatie	34
Financieringsplan	35
Financieringsbronnen	35
Eigen vermogen	35
Externe financiering	35
(Lokale) investeerders	36
Subsidies en financiële steun	36
Provinciale subsidies (Provincie Overijssel)	36
Gemeentelijke subsidies (Gemeente Hellendoorn)	36

Rijksregelingen (het Rijk)	36
Samenvatting en verzoek	37
Bijlagen	38

Coöperatie Energiek Daarle

Coöperatie Energiek Daarle, een initiatief opgericht voor het beheer van het gebiedsfonds dat door de gemeente werd toegewezen na de realisatie van Zonnepark Daarle, profileert zich als een voortrekker binnen de gemeente Hellendoorn als lokale energiecoöperatie. Sinds onze oprichting op 11 april 2021 hebben wij, met vijf bestuursleden en 71 betalende leden, een aanzienlijke vertegenwoordiging bereikt binnen onze gemeenschap. Met 15% van de circa 510 huishoudens in Daarle betrokken, tonen wij de kracht van collectieve inspanning en het gedeelde verlangen naar duurzame ontwikkeling.

Onze coöperatie is gebouwd op sterke kernwaarden, waaronder het nemen van regie in de energietransitie, het stimuleren van deze transitie, en het actief bevorderen van bewustwording. Wij benaderen elk initiatief neutraal en objectief, zonder vooraf bepaalde houding tegenover zonneparken of windturbines. Onze focus ligt op het creëren van levensvatbare en duurzame relaties met de inwoners van Daarle, waarbij 'Noaberschap' centraal staat.

Onze doelstellingen zijn ambitieus en concreet: het volledig benutten van daken voor zonne-energie en het realiseren van een groot duurzaam elektriciteitsinitiatief in 100% lokaal eigendom. Tijdens onze algemene ledenvergadering op 28 november 2023, waarbij 94% van de aanwezige leden hun steun uitspraken, is besloten regie te nemen in de ontwikkeling van windenergie. Dit projectvoorstel is een directe uitvloeisel van die beslissing, waarbij we streven naar het behoud van het lokale eigendom van windturbines, in lijn met de wensen en het welzijn van onze gemeenschap.

In lijn met onze kernwaarde 'noaberschap' en de geest van samenwerking, dienen we dit projectvoorstel in samen met Coöperatie Duurzaam Daarlerveen. Hoewel het voorgestelde zoekgebied voor de windturbines binnen het grondgebied van Daarle ligt, erkennen we de nabijheid en de onlosmakelijke verbinding met Daarlerveen. Deze samenwerking weerspiegelt onze toewijding aan regionale solidariteit en het gezamenlijk nastreven van duurzame energiedoelstellingen. Door onze krachten te bundelen, streven we ernaar een breder draagvlak te creëren en een sterkere impact te hebben, zowel ecologisch als sociaal, ten gunste van beide gemeenschappen.

Met dit projectvoorstel hopen wij een dialoog aan te gaan met de provincie, gericht op een gezamenlijke toekomst waarin duurzame energie en gemeenschapsbetrokkenheid hand in hand gaan.

Coöperatie Duurzaam Daarlerveen

De energiecoöperatie Duurzaam Daarlerveen is in 2022 opgericht om samen lokale energie-initiatieven van de grond te krijgen en draagvlak binnen het dorp te creëren. Als bestuur van deze coöperatie proberen we de regie van de energietransitie in eigen hand te houden, draagvlak te creëren en samen te werken aan een duurzaam, groen en schoon Daarlerveen. Dit willen wij op een neutrale en transparante manier doen. Samen met de leden zullen we kijken naar de lopende en nieuwe initiatieven en zullen we zorgen voor inspraak. Wanneer er voldoende draagvlak is vanuit de leden zullen we actief gaan participeren in deze initiatieven.

Inwoners van Daarlerveen kunnen als lid van de coöperatie meedenken, meebeslissen, maar ook meeprofiteren. Op deze manier willen we ervoor zorgen dat niet alleen de lasten, maar ook de lusten zo eerlijk mogelijk verdeeld worden. Inmiddels telt de coöperatie 44 leden.

De komende jaren hopen we een steeds grotere rol te gaan spelen in het dorp. De energietransitie is namelijk nog steeds erg actueel en met de laatste ontwikkelingen omtrent windenergie in de gemeente Hellendoorn en provincie Overijssel verwachten we dat windenergie een prominente rol gaat spelen binnen onze gemeente. In de Regionale Energie Strategie (RES) Twente is namelijk afgesproken om 60% van de duurzame energie op te wekken middels windenergie en 40% middels zonne-energie. De coöperatie Duurzaam Daarlerveen hecht veel belang aan lokaal eigendom zodat lusten en lasten zo eerlijk mogelijk verdeeld kunnen worden. Mochten er windinitiatieven zijn in of rond Daarlerveen dan vinden we het erg belangrijk dat inwoners betrokken worden bij het proces en ook mee kunnen profiteren, zodat ze niet alleen maar de nadelen ondervinden van windturbines.

Tijdens de Ledenvergadering van 28 mei 2024 was een groot deel van de aanwezige leden (75%) het er mee eens dat de Coöperatie Duurzaam Daarlerveen een actieve rol gaat spelen en samen met Energiek Daarle zich bezig gaat houden met de ontwikkeling van windturbines in 100% lokaal eigendom.

Gezamenlijke cooperaties

Beide coöperaties zijn momenteel ook betrokken bij een ander windinitiatief in de gemeente Hellendoorn, namelijk Energiepark Daarle (EPD). Dit project kreeg in februari 2024 planologische medewerking van de provincie. De coöperaties proberen hierbij 50% lokaal eigendom te realiseren en zo gelijkwaardig op te trekken met de initiatiefnemers van dit project. De coöperaties vinden het hierbij belangrijk om de omgeving te betrekken en te vertegenwoordigen, zodat lokaal eigendom op een goede manier geborgd wordt. De coöperaties zijn al betrokken bij het reguliere projectoverleg, denken al mee bij verschillende projectdocumenten (bijv. participatieplan) en betrekken de omgeving in het proces d.m.v. keukentafelgesprekken en een eerste informatieavond.

Omschrijving van het project

Projectvoorstel

Het doel van beide coöperaties is om drie windturbines te realiseren in het gebied langs de Stouwe, in volledig lokaal eigendom. Hierbij gaan de coöperaties uit van drie windturbines, zodat de opgave in het PPE (60 GWh voor Hellendoorn) volledig ingevuld is. Deze locatie en dit aantal zijn onder andere gebaseerd op twee (technische) studies van adviesbureaus Arcadis¹ en 'Over Morgen'², alsmede een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd door onderzoeksbureau Aveco de Bondt³. Het realiseren van dit project in volledig lokaal eigendom zorgt ervoor dat niet alleen de lasten maar ook de lusten binnen onze gemeenschapsgrenzen blijven. Dit initiatief staat niet alleen voor het genereren van duurzame energie, maar ook voor het behoud van lokale regie en economische voordelen voor omwonenden.

- Onze bottom-up aanpak, die vanuit de samenleving wordt gedreven, bevordert lokale betrokkenheid en zorgt voor draagvlak binnen de gemeenschap. Dit versterkt niet alleen de uitvoering van het project, maar bevordert ook sociale cohesie en het verantwoordelijkheidsgevoel.
- Een uniek aspect van dit project is de actieve betrokkenheid van de grondeigenaren in het gebied rond de Stouwe. Ze zijn niet alleen geïnteresseerd, maar ook bereid om samen te werken met Coöperatie Energiek Daarle en Coöperatie Duurzaam Daarlerveen. Dit zorgt voor een sterke basis van lokale steun en vermijdt veel voorkomende conflicten die ontstaan wanneer grondeigenaren buiten het besluitvormingsproces worden gehouden.
- Samen met de grondeigenaren in dit gebied is een intentieovereenkomst getekend waarbij beide partijen aangeven samen te willen werken in de ontwikkeling van windturbines. Hierbij stellen de grondeigenaren de grond exclusief beschikbaar aan beide coöperaties en is het doel om tot gesocialiseerde grondvergoedingen te komen.
- Volgens de businesscase van Aveco de Bondt zijn enkel de turbines met een capaciteit van 6 megawatt financieel haalbaar. Dit is het uitgangspunt voor nader onderzoek. Als geheel verwachten we dat het opgesteld vermogen hoger zal zijn dan 5 MW. Op grond van de Elektriciteitswet (Artikel 9e) is de provincie Overijssel dan ook het bevoegd gezag ten aanzien van de te doorlopen planologische procedure(s). De coöperaties hebben echter al intensief contact met de gemeente Hellendoorn en zullen de planvorming ook met hen afstemmen. In de visualisaties van dit projectplan is uitgegaan van windturbines met een ashoogte van 166 meter en een tiphoogte van 252 meter. Het gaat om turbines van het merk Vestas en type V172.
- Dit project, met als doelstelling 100% lokaal eigendom, sluit naadloos aan bij de ambities van het Nationaal Klimaatakkoord⁴ en het beleid van zowel de provincie Overijssel als de gemeente Hellendoorn. Deze aanpak bevordert niet alleen grotere participatie en acceptatie binnen de lokale gemeenschap, maar versterkt ook hun betrokkenheid. Hierbij nemen de

¹ Zie bijlage 2 [ARCADIS Technische studie windturbines Hellendoorn](#)- 31 oktober 2023

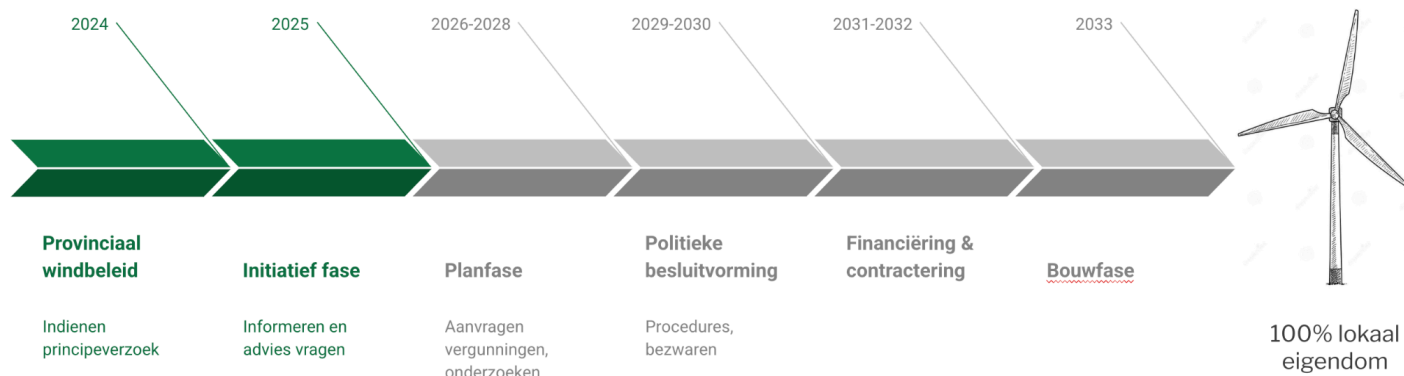
² Zie bijlage 1 [Rapportage windenergie Hellendoorn](#)

³ Zie bijlage 4 2022-05-19 Businesscase Aveco de Bondt grondeigenaren - 19 mei 2022

⁴ <https://www.klimaatakkoord.nl/participatie/lokale-energieopwekking>

energiecoöperaties Energiek Daarle en Duurzaam Daarlerveen de rol van ontwikkelaar op zich, wat de lokale verankering van het project verder onderstreept.

Planning

Visuele planning van de hoofdfases van het project.

Grondposities

Voor de ontwikkeling van windturbines langs de Stouwe hebben Coöperatie Energiek Daarle, Coöperatie Duurzaam Daarlerveen en een groep grondeigenaren, deels verenigd in Stouwewind B.V., een intentieovereenkomst ondertekend. Deze overeenkomst heeft als doel de samenwerking tussen initiatiefnemers en grondeigenaren te structureren en de haalbaarheid van een windproject op basis van lokaal eigendom verder te onderzoeken^[OBJ].

De intentieovereenkomst richt zich op drie kerndoelen:

1. Het gezamenlijk onderzoeken van de haalbaarheid van windturbines in het zoekgebied.
2. Het vormgeven van een samenwerkingsovereenkomst en grondovereenkomsten.
3. Het borgen van exclusieve beschikbaarheid van de grondposities voor de initiatiefnemers.

Tijdens de looptijd van drie jaar verbinden de grondeigenaren zich om hun percelen exclusief beschikbaar te stellen en geen overeenkomsten met derden aan te gaan zonder toestemming van de initiatiefnemers. Sociale grondvergoedingen zorgen voor een eerlijke verdeling van de inkomsten: alle grondeigenaren ontvangen een basisvergoeding, met aanvullende vergoedingen voor percelen waar turbines of infrastructuur worden gerealiseerd.

De initiatiefnemers zijn verantwoordelijk voor het opstellen van een projectplan, een participatieplan met aandacht voor financiële en procesmatige participatie, en de uitvoering van benodigde haalbaarheidsonderzoeken en vergunningaanvragen. Regelmatig overleg en gezamenlijke communicatie tussen initiatiefnemers en grondeigenaren bevorderen de voortgang en samenwerking.

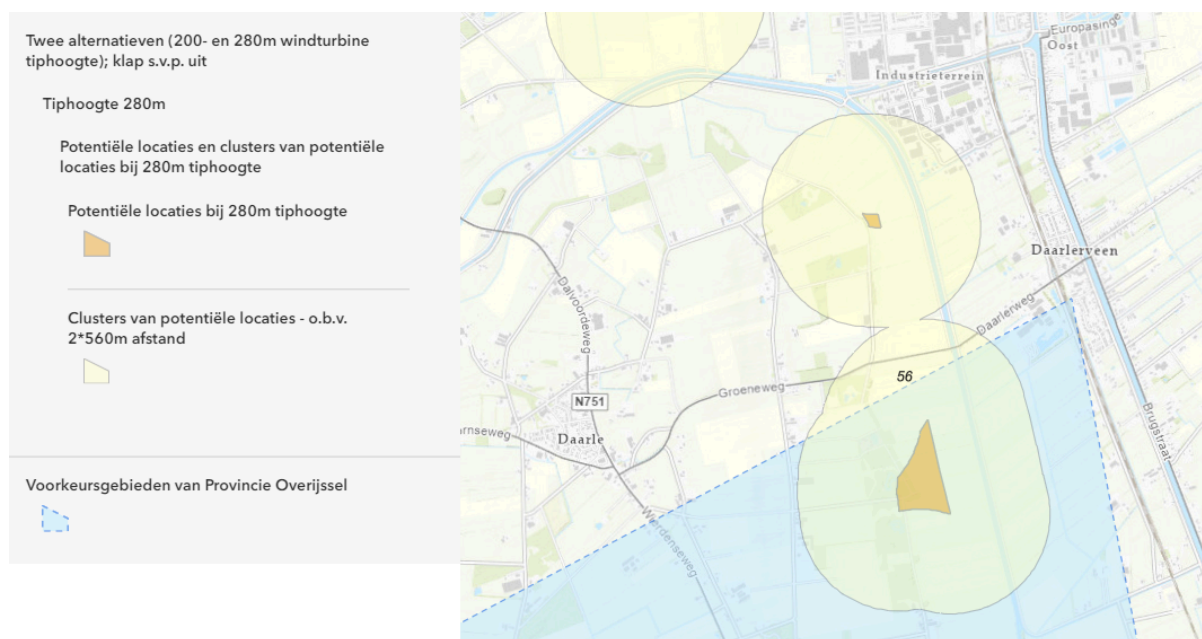
Deze intentieovereenkomst⁵ legt de basis voor een transparant proces waarin lokaal eigendom, betrokkenheid en samenwerking worden gewaarborgd.

⁵ zie bijlage 5: Intentieovereenkomst

Beoogde locatie windturbines

Plangebied

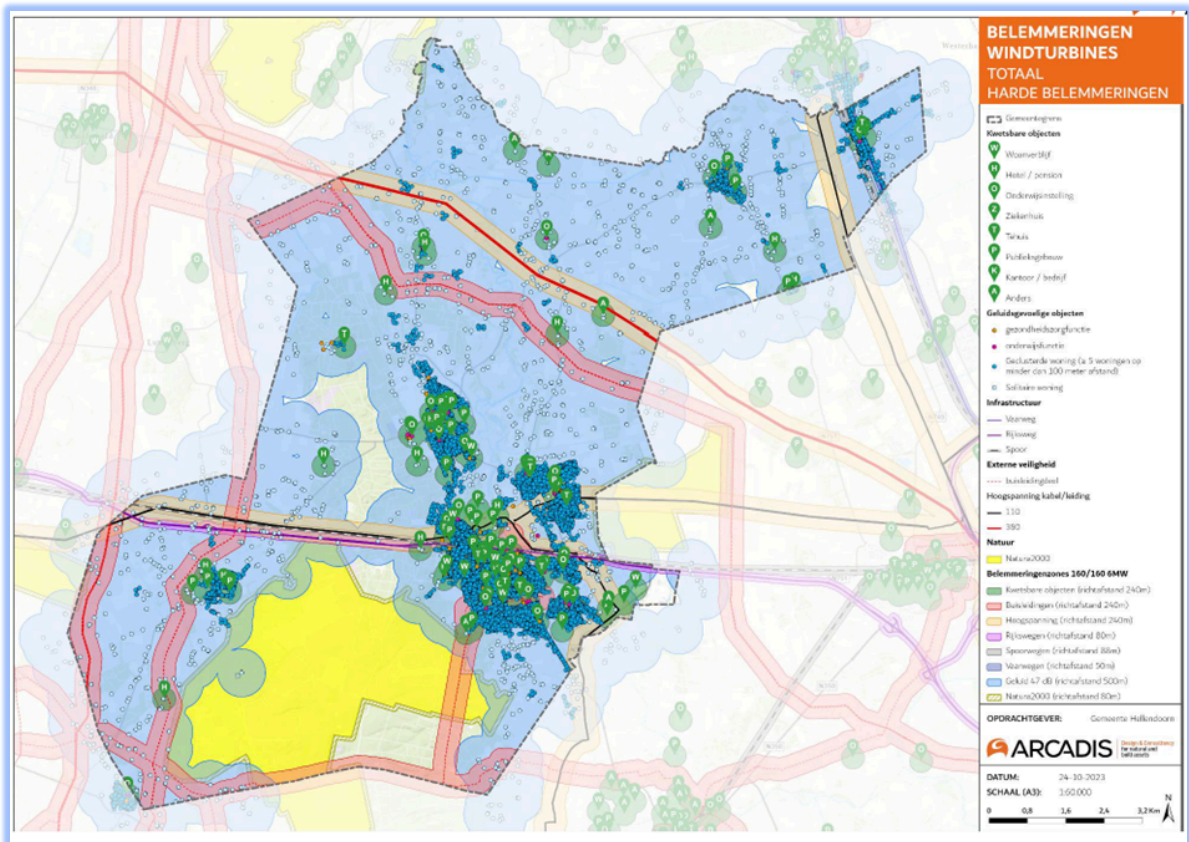
Energiecoöperaties Daarle en Daarlerveen hebben gezamenlijk het initiatief genomen om drie windturbines te realiseren in de gemeente Hellendoorn, specifiek in het gebied met nummer 56 op de energiepotentiekarta van de provincie Overijssel (Figuur 1). Het plangebied is gelegen aan de noord- en zuidzijde van de Groeneweg tussen Daarle en Daarlerveen. Dit hoofdstuk heeft als doel een duidelijk overzicht te geven van het voorgestelde windturbineproject, rekening houdend met de huidige wet- en regelgeving, provinciaal beleid, en de wensen van lokale belanghebbenden, met een focus op 100% lokaal eigendom.

Figuur 1. Plangebied met mogelijke locatie windturbines (uit energiepotentiekarta Overijssel)

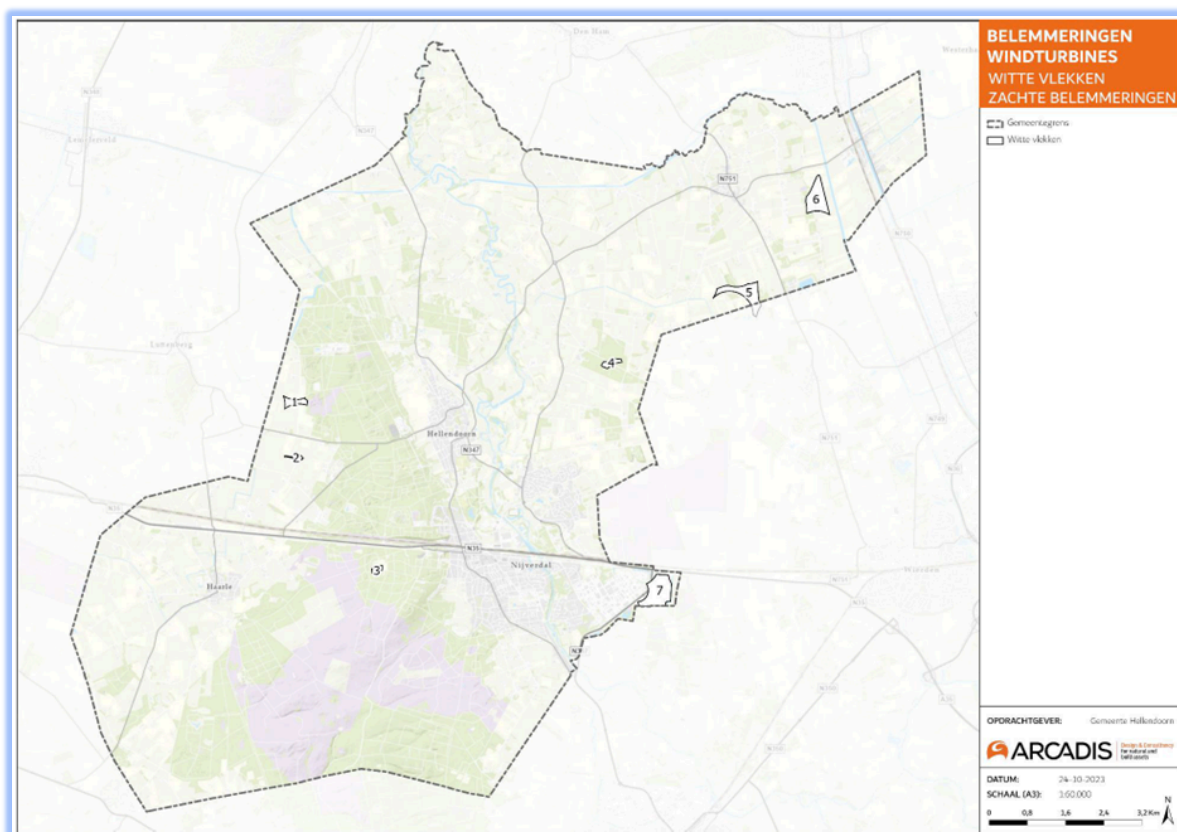
Locatiekeuze

De keuze voor dit plangebied is gebaseerd op verschillende factoren. In de energiepotentiekarta van de provincie Overijssel is te zien dat het gebied tussen Daarle en Daarlerveen valt in één van de voorkeursgebieden (blauw in figuur 1) en voldoet aan de ruimtelijke kaders. Het gebied valt niet binnen natuurgebieden, nationale landschappen of Natura 2000 risicogebieden. Ook is er in het gebied geen sprake van weidevogelgebieden en ligt het ver genoeg van het uitsluitingsgebied langs kanaal Almelo-De Haandrik. Verder zijn er technische studies gedaan door onder meer Arcadis en Aveco de Bondt. Hierdoor zijn "witte vlekken" geïdentificeerd binnen de gemeente Hellendoorn, waarin windturbines mogelijk zijn zonder "harde" belemmeringen. Deze belemmeringen omvatten onder andere grenswaarden voor geluid, luchtvaartbeperkingen, Natura 2000-gebieden, kwetsbare objecten en infrastructuur, gelijk aan de energiepotentiekarta (zie figuur 2).

Figuur 2. Totaal harde belemmeringen windturbines Gemeente Hellendoorn

Binnen de aangewezen zoekgebieden door de provincie Overijssel en rekening houdend met de “harde” en “zachte” belemmeringen komen er nu twee locaties in aanmerking waar windturbines geplaatst kunnen worden. Hiervoor nummer 5 & 6 op figuur 3.

Figuur 3. Witte vlekken zachte belemmeringen Gemeente Hellendoorn

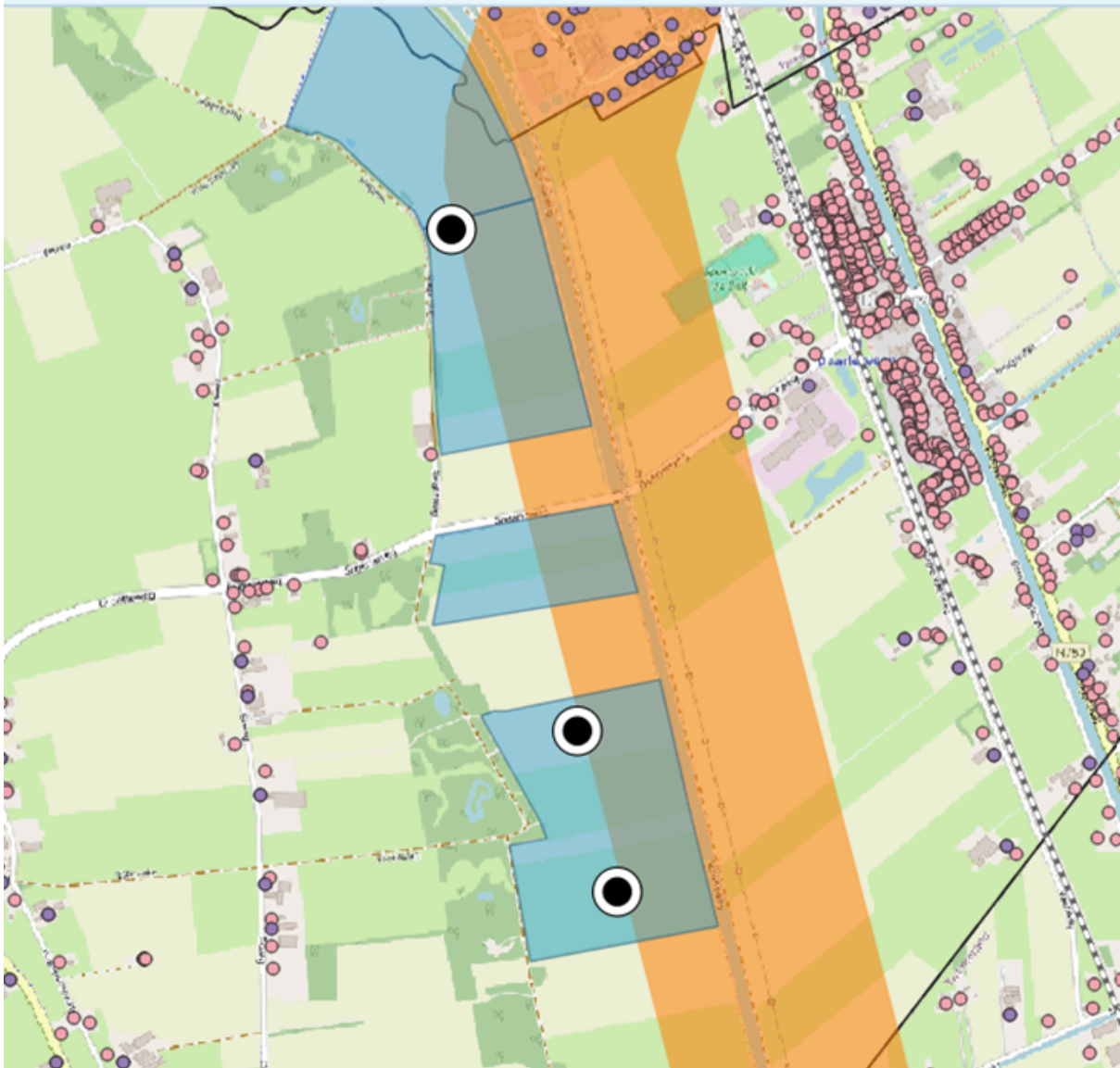
Voor dit projectvoorstel richten de coöperaties Energiek Daarle en Duurzaam Daarlerveen zich op het zoekgebied dat nu aangeduid is als gebied nummer 6, zoals weergegeven in figuur 3. Wanneer verder ingezoomd wordt op dit gebied, zien we tot op kavelniveau (Figuur 4). Met de grondeigenaren is een intentieovereenkomst getekend en die zal op termijn worden omgezet in grondovereenkomsten. De coöperaties en grondeigenaren gaan hierbij uit van een constructie met sociale grondvergoedingen. Hierdoor worden de inkomsten eerlijk verdeeld. Voor de percelen die blauw zijn aangekleurd in figuur 4 liggen afspraken met de grondeigenaren. In figuur 4 zijn 3 mogelijke posities voor windturbines ingevuld. Dit zijn mogelijke locaties. De coördinaten van deze mogelijke locaties zijn als volgt:

Locatie zoals in figuur 4	Rijksdriehoekskoördinaten
Molen noordzijde	234818 - 495771
Molen midden	235134 - 494516
Molen zuidzijde	235233 - 494115

In de huidige opstelling is geen sprake van een zogenaamde molenaarswoning. Een van de betrokken grondeigenaren, en dicht aanwonend, heeft al aangegeven geen bezwaren te hebben indien de woning zal fungeren als molenaarswoning. De coöperaties hebben echter de voorkeur om

het plan zonder molenaarswoningen te ontwikkelen. Verdere onderzoeken en overleg met omwonenden moeten uiteindelijk de exacte positie van de turbines bepalen. De ingetekende locaties zijn dus nog allesbehalve zeker en kunnen zeker nog veranderen als gevolg van overleg met de omgeving en/of onderzoeken die gedaan worden. In de huidige posities is uitgegaan van turbines van

252 meter tiphoogte en zijn de turbines zo ver mogelijk geplaatst van kwetsbare objecten en daarbij rekening houdend met de hoogspanningsleiding ten oosten van het plangebied. De afstand tot de hoogspanningsleiding is hierbij tenminste 1x tiphoogte buiten de zone van 2 x 17m t.o.v. de hartlijn van de hoogspanningsleiding. Mocht vanwege de ontwikkelingen in de markt of anderszins uiteindelijk gekozen worden voor turbines met een hogere tiphoogte dan is er nog een mogelijkheid om de turbines binnen hetzelfde perceel naar het westen te verplaatsen om zo op voldoende afstand te blijven van de hoogspanningsleiding. Hierbij blijft ook de 2x tiphoogte tot kwetsbare objecten gehandhaafd.

Figuur 4. Detail plangebied. Percelen in blauw zijn potentiële plekken voor windturbines. De oranje lijn is bufferzone voor de hoogspanningsleiding ten westen van Daarlerveen bij de gegeven tiphoogte van de turbines.

Aantal turbines en hoogte

Voor dit project wordt uitgegaan van moderne windturbines: dit betekent een ashoogte tussen de 132 en 180 meter en een rotordiameter tussen de 136 en 200 meter. Dit betekent dat de tiphoogte zal liggen tussen de circa 200 en 280 meter. De coöperaties realiseren zich dat deze turbines vanwege hun hoogte aanwezig zullen zijn in het landschap. Echter, moderne turbines ogen rustiger (minder omwentelingen) en zijn doorgaans stiller dan oudere (lagere) turbines. Deze bandbreedte wordt aangehouden in verband met de nog vast te stellen landelijke normen voor windturbines. Mogelijk dat hier aanscherpingen komen m.b.t. slagschaduw-, geluids- en afstandsnormen. Ook houden we met deze bandbreedte flexibiliteit in de uiteindelijke keuze voor het type en de hoogte van de windturbine. De coöperaties willen eventuele verschillende opties ook aan de omgeving voorleggen. Gezien de huidige ontwikkelingen in de markt gaan we uit van turbines met een vermogen tussen de 4 en 8 MW. Het totaal opgestelde vermogen tussen de 12MW en 24MW zijn. In het gebied gaan we ervan uit dat een turbine tussen de 15 en 30 GWh per jaar kan opwekken (afhankelijk van het vermogen van de turbine). Dit zal resulteren in een opwek van 60 tot 90 GWh voor 3 turbines. De aantallen die hier genoemd worden zijn gebaseerd op basis van gesprekken met verschillende windturbineleveranciers, deze data verschillen van de turbines die genoemd worden in het adviesrapport van Aveco de Bondt. Dit is met name omdat de trend van de laatste jaren laat zien dat windturbines steeds hoger en groter worden. We verwachten dat deze trend ook door zal zetten om tot een sluitende businesscase te komen. Het rapport van Aveco de Bondt is alweer bijna 3 jaar oud en de ontwikkelingen in windturbines gaan heel snel, vandaar dat daarin andere turbines genoemd worden.

Effecten voor omgeving

Coöperaties Energiek Daarle en Duurzaam Daarlerveen hebben van origine een duurzaam karakter en zijn zich ervan bewust dat het plaatsen van windturbines allerlei negatieve gevolgen kan hebben voor de omgeving. Dit betekent dat er extra aandacht besteed zal gaan worden aan milieu- en gezondheidsaspecten. Omdat beide coöperaties werkzaam zijn in het plangebied is bekend wat de voornaamste zorgen zijn in de omgeving. Denk daarbij aan geluid, slagschaduw, trillingen en de effecten op omliggende natuur. Zoals aangegeven is er vanuit de energiepotentiekaart en het onderzoek van Arcadis al een omgevingsanalyse gedaan waarbij wordt gekeken naar mogelijke ruimtelijke belemmeringen. In een later stadium zal nader onderzoek uit moeten wijzen welke ruimte er binnen het plangebied is voor windturbines en welke posities het meest geschikt zijn.

Geluid

De landelijke normen die in 2025 waarschijnlijk vastgesteld worden lijken de aanbeveling van het WHO aan te houden voor wat betreft hoeveelheid geluid tot bijvoorbeeld woningen, dit is een zogenaamde Lden van 45 dB. Om dit te bewerkstelligen is waarschijnlijk een afstand van 2x tiphoogte tussen de turbines en mogelijke kwetsbare objecten (bijvoorbeeld woningen)⁶ nodig.

Slagschaduw

Slagschaduw is een bewegende schaduw die ontstaat als de zon tegen de draaiende wieken schijnt. Met name slagschaduw die de ramen van woningen raakt of in de tuinen van omwonenden te zien is kan hinderlijk zijn. In ons initiatief willen we de hoeveelheid slagschaduw beperken tot maximaal 6

⁶ <https://iplo.nl/regelgeving/regels-voor-activiteiten/gevolgen-nevele-arrest/geluid/>

uur per jaar en losstaand een maximum van 20 minuten per dag per gevoelig object (bijvoorbeeld woningen). Turbines zullen automatisch stilgezet worden indien deze norm dreigt overschreden te worden. Met een afstand van 2x tiphoogte zou aan deze norm voldaan moeten kunnen worden.

Natuur

De coöperaties willen zorgen dat de impact op de omliggende natuur zo min mogelijk is. Hierbij wordt zowel gekeken naar bijzondere gebieden als ook bijzondere soorten dieren en planten. Als lokale partij weten de coöperaties van de zorgen die er bij inwoners zijn over de vogeltrekgebieden, weidevogelgebieden, zeldzame planten- en diersoorten en de effecten op de natuur. Het plangebied van de coöperaties ligt niet in waardevolle natuurgebieden zoals Natura 2000 of Natuurnetwerk Nederland (NNN). Ook bevindt het gebied zich op meer dan 500 meter van weidevogelgebieden (zowel kritisch als niet kritisch). Uitgebreid ecologisch onderzoek is nodig om de effecten van de windturbines op de flora en fauna in en rondom het plangebied heeft. Het gaat hierbij om reguliere soorten of gebieden als ook bijzondere (zeldzame) soorten en/of gebieden. De coöperaties streven ernaar om de hoeveelheid natuur in de omgeving juist te versterken. Enerzijds door de impact van de windturbines te minimaliseren en anderzijds door natuurversterkende maatregelen te nemen met de opbrengsten. Dit kan op heel veel manieren worden aangewend. Bijvoorbeeld door gebieden meer geschikt te maken voor weidevogels, het aanleggen heggen/hagen en struwelen ter versterking van het landschap, het mogelijk maken om over te schakelen naar extensieve landbouw (indien gewenst), etc. Het uiteindelijke doel is om onder de streep (netto) te zorgen voor meer en meer robuuste natuur in en rondom het plangebied. Het plangebied ligt tussen twee waardevolle Natura 2000 gebieden, namelijk het Wierdenseveld (ca. 5 km) en Engbertsdijkvenen (ca. 6 km). Nader onderzoek moet aantonen of de windturbines effect hebben op deze gebieden.

Hoogtebeperking

Voor het plangebied gelden geen hoogtebeperkingen voor de luchtvaart. De laagvliegroute van defensie die loopt van noord naar zuid over Daarlerveen, maar kruist niet met het plangebied.

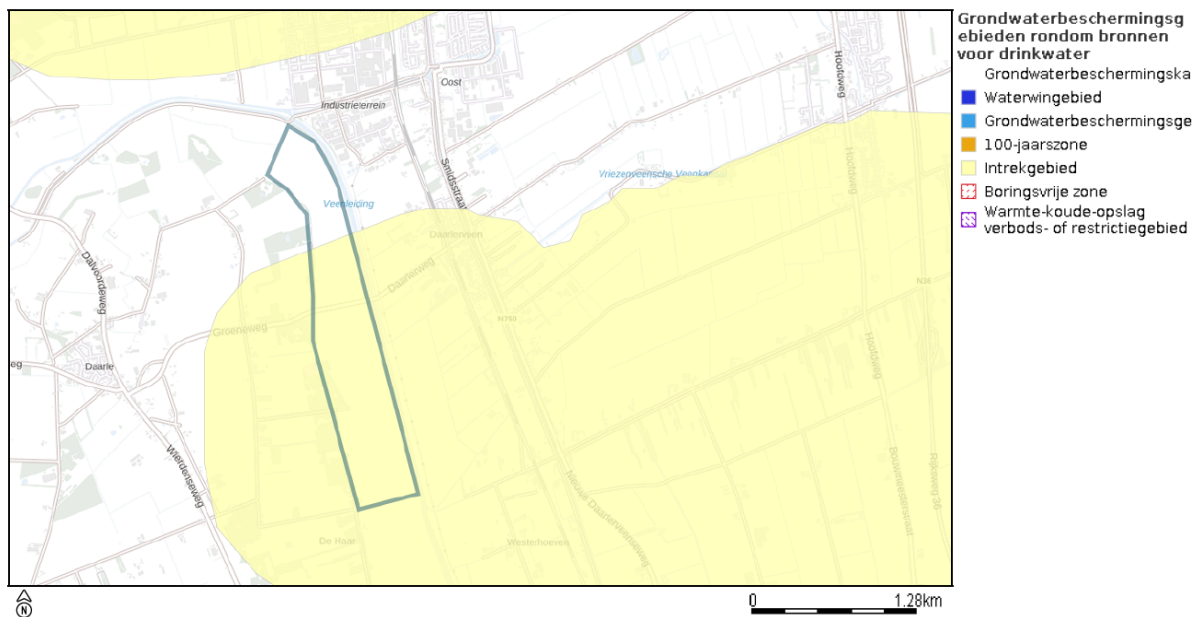
Trillingen

De provincie Overijssel heeft een gebied van 2x tiphoogte langs het kanaal Almelo-De Haandrik aangewezen als uitsluitingsgebied voor windturbines⁷. Ons plangebied ligt buiten het uitsluitingsgebied van het kanaal. Daarnaast is er een motie aangenomen in de Provinciale Staten die in een gebied van 4km rondom het uitsluitingsgebied van het kanaal die aangeeft dat extra maatregelen nodig zijn omtrent trillingen en de bodemgesteldheid. De coöperaties juichen deze extra voorzichtigheid toe. Er leven in Daarlerveen namelijk veel zorgen omtrent mogelijke trillings-effecten van windturbines. De coöperaties waren al voornemens extra onderzoek naar trillingen te doen om te voorkomen dat trillingen negatieve effecten hebben voor de (leef)omgeving. Door het provinciale beleid wordt dit nu verplicht gesteld voor alle projecten rondom kanaal Almelo-De Haandrik, dit is iets wat de coöperaties toejuichen.

Grondwaterbescherming

Het plangebied bevindt zich niet in een grondwaterbeschermingsgebied, maar wel in een intrekgebied. Alleen voor beschermingsgebieden geldt dat een nulmeting en monitoring noodzakelijk is. Indien noodzakelijk zullen de coöperaties extra onderzoek doen naar de effecten op het intrekgebied.

⁷ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2024-19651.html>

Figuur 5: Overzicht van het plangebied laat zien dat het niet in een grondwaterbeschermingsgebied ligt.

Per thema zal er meer informatie verzameld gaan worden in verschillende deelonderzoeken die bij dit plan horen. Deelonderzoeken die in de toekomst aan de orde komen, zijn:

- Geluid
- Slagschaduw
- Natuur/ecologie
- Landschap
- Hoogtebeperking
- Trillingen
- Radarverstoring (afstand tot Thales is meer dan 20 km)
- Externe veiligheid

De coöperaties streven ernaar dat het project voldoet aan de nieuwe normen uit het Ontwerpbesluit Windturbines Leefomgeving⁸. Ook is er naar alle waarschijnlijkheid een Milieu Effecten Rapportage (MER) nodig.

Kwetsbare objecten

De exacte locatie van de windturbines is op dit moment nog niet bekend en zal worden bepaald na nader onderzoek en samenspraak met de omgeving. Het aantal kwetsbare objecten in de omtrek van de turbines is daardoor niet exact te bepalen. Echter, uitgaande van de theoretische plaatsing van turbines zoals aangegeven in figuur 4 hierboven hebben de coöperaties bij benadering gekeken hoeveel kwetsbare objecten binnen 500 meter, binnen 750 meter en binnen 1000 meter vallen. Binnen 500 meter zijn in totaal 3 objecten te vinden. Allen liggen op het industrieterrein van Vroomshoop. Er zijn twee panden met een industriefunctie (487 en 499 meter), één pand met een overige gebruiksfunctie (443 meter). In onderstaande tabellen is een overzicht te vinden van

⁸ <https://iplo.nl/nieuws/2023/oktober/ontwerpbesluit-windturbines-leefomgeving>

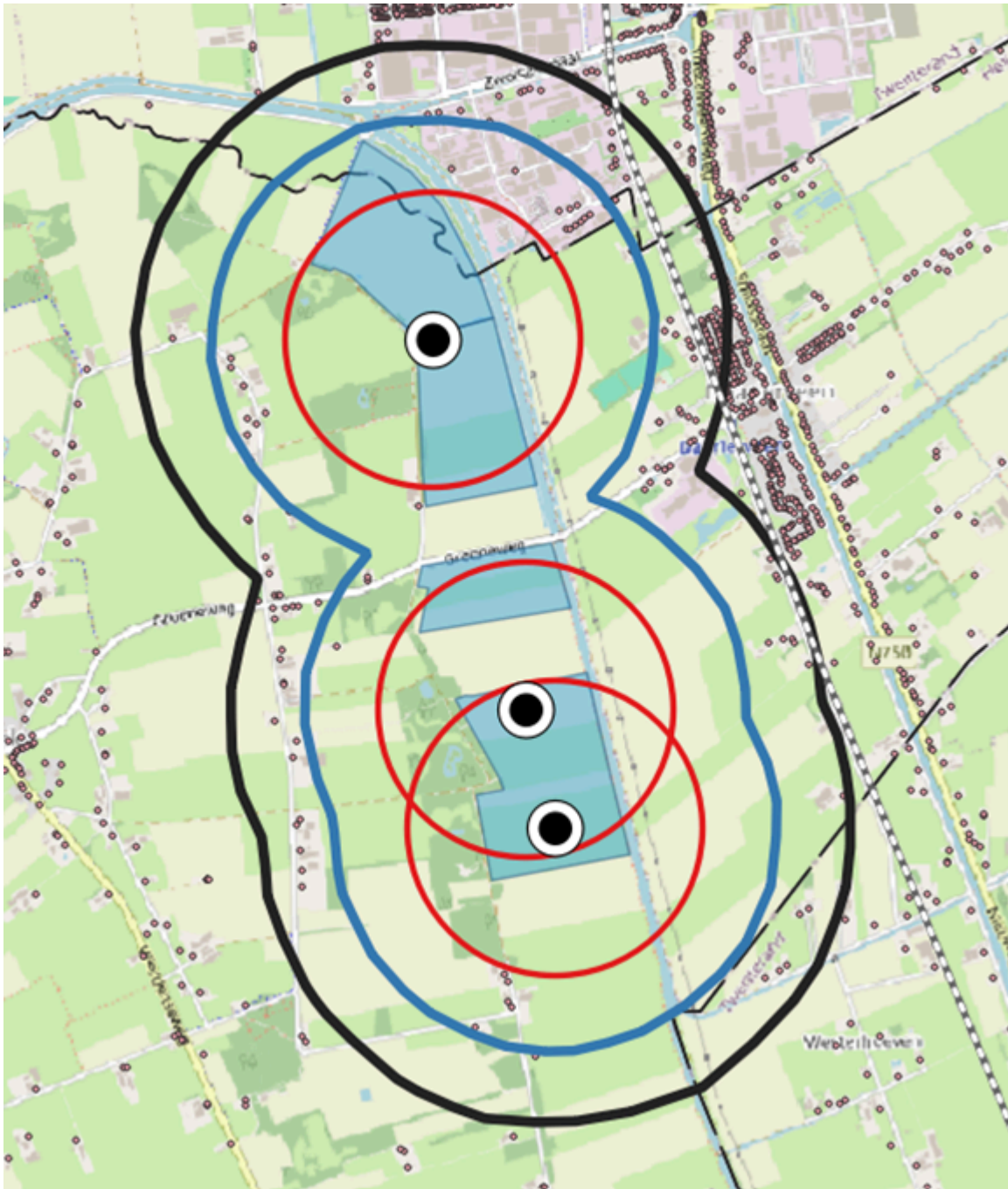
kwetsbare objecten met woonfunctie als een tabel met overige gebruiksfuncties zoals industrie, winkels, etc. In de tabel met kwetsbare objecten is een factor gebruikt. Alle objecten binnen 500 meter van de turbines tellen mee met een factor 3, objecten tussen de 500 en 750 meter tellen mee met een factor 2. Alle overige objecten tellen mee met een factor 1. In onderstaande afbeeldingen zijn de afstanden opgenomen (aangegeven met gekleurde lijnen) als ook de kwetsbare objecten (rood aangekleurd), zie figuur 5 en 6.

Kwetsbare adressen	< 500 m	500 - 750 m	750 - 1.000 m	Eindtotaal
woonfunctie	0	21	150	171
woonfunctie, logiesfunctie	0	1	1	2
woonfunctie, industriefunctie	0	10	12	22
woonfunctie, winkelfunctie	0	0	1	1
Subtotaal	0	32	164	196
Factor	3	2	1	
Totaal kwetsbare adressen	0	64	164	228

Tabel 1: Aantal kwetsbare objecten met woonfunctie binnen 500 meter, 750 meter en 1000 meter. Sommige objecten hebben meerdere (woon)adressen, hierdoor kunnen de aantallen afwijken.

Overige gebruiksfuncties	< 500 m	500 - 750 m	750 - 1.000 m	Eindtotaal
winkelfunctie	0	8	5	13
kantoorfunctie	0	1	2	3
kantoorfunctie, industriefunctie	0	4	2	6
industriefunctie	2	21	18	41
logiesfunctie	0	0	1	1
sportfunctie	0	0	1	1
overige gebruiksfunctie	1	5	2	8
Totaal niet-kwetsbare adressen	3	39	31	73

Tabel 2: Aantal objecten anders dan woonfunctie binnen 500 meter, 750 meter en 1000 meter.

Figuur 6: Mogelijke plaatsing windturbines met daarom cirkels voor 500 meter (rood), 750 meter (blauw) en 1000 meter (zwart).

Figuur 7: Mogelijke plaatsing windturbines met daarom cirkels voor 500 meter (rood), 750 meter (blauw) en 1000 meter (zwart). De rode stippellijn laat een afstand van 2500 meter (ongeveer 10x tiphoogte) zien.

Conclusie

Het initiatief voor de realisatie van drie windturbines in het gebied met nummer 56 (Figuur 1) op de kaart met harde belemmeringen in de gemeente Hellendoorn is gebaseerd op zorgvuldige locatiekeuze, rekening houdend met wet- en regelgeving, provinciaal en gemeentelijk beleid, en lokale wensen. Het streeft naar 100% lokaal eigendom en voldoet aan de huidige milieunormen. Verder onderzoek is nodig naar onder andere geluid, slagschaduw, ecologie, veiligheid en landschap, de exacte positie en welke hoogte het meest geschikt is voor deze locatie. De gedetailleerde plannen en processtappen zullen verder worden uitgewerkt in nauwe samenwerking met de gemeente, provincie, omwonenden, belanghebbenden en betrokken partijen om de duurzame energietransitie te bevorderen op een verantwoordelijke wijze.

Visualisatie van het project

Om een beeld te krijgen van hoe de windturbines in het plangebied aanwezig zijn hebben de initiatiefnemers nieuwe visualisaties laten maken. In de visualisaties hieronder is uitgegaan van windturbines met een ashoogte van 166 meter en een tiphoogte van 252 meter. Het gaat om turbines van het merk Vestas en type V172. De uiteindelijke keuze wat betreft type en hoogte van de turbines zal afhangen van de benodigde onderzoeken.

* In het rapport van Aveco de Bondt zijn ook visualisaties te vinden. Deze zijn op andere plaatsen dan in de visualisaties hieronder en variëren in tiphoogte. Het gehele rapport van Aveco de Bondt is bijgevoegd bij dit projectvoorstel.

Figuur 8: De visualisaties zijn gemaakt vanuit de 4 blauwe standpunten zoals hierboven aangegeven.

Figuur 9: Viewpoint 1, ter hoogte van Dalvoordeweg 17 in Daarle

Figuur 10: viewpoint 2, ter hoogte van Wierdenseweg 8 in Daarle

Figuur 11: viewpoint 3, ter hoogte van Zwanenweg 32 in Daarlerveen

Figuur 12: Viewpoint 4a, ter hoogte van Gerrit Jan Kerkdijkweg 2 in Daarlerveen

Figuur 13: Viewpoint 4b, ter hoogte van Gerrit Jan Kerkdijkweg 2 in Daarlerveen

Lokale Betrokkenheid

Participatie is verankerd in het DNA van beide coöperaties. Als lokale energiecoöperaties zijn wij dé partners om onze gemeenschappen te betrekken bij het windinitiatief. Dat gaat van informeren en participeren tot noaberschap en sociale duurzaamheid. We staan als coöperaties tussen de burgers; onze burens. We hebben het voordeel dat we niet op afstand staan maar weten en horen wat er in de gemeenschap speelt. Met ons initiatief willen we hier gebruik van maken. De lusten van het windproject brengen naar onze gemeenschap, het noaberschap verhogen en hoog behouden. Het participeren van de omgeving zal worden opgenomen in een apart project- en/of participatieplan. Uitgangspunten van de lokale betrokkenheid zijn als volgt:

- Coöperaties hechten veel waarde aan advies en feedback uit de omgeving
- Lusten en lasten worden zo eerlijk mogelijk verdeeld. Hierbij moet gedacht worden aan een verdeelsleutel waarbij de meest direct omwonenden aanspraak maken op de meeste compensatie.
- Iedereen in de omgeving kan lid worden van de coöperaties en hierdoor financieel mee participeren met dit project. Ook zorgt lidmaatschap van de coöperaties ervoor dat de leden zeggenschap hebben in het project.
- Vanuit de omgeving zal een omgevingsraad van meerdere partijen worden opgesteld. Hierbij worden belangen van stakeholders besproken en afgewogen. Ook zullen stakeholders uit de omgeving mee kunnen praten over het project en zullen zij op de hoogte worden gehouden over de voortgang van het project. Dit bevordert de openheid en transparantie van het project.
- Er zal een omgevingsfonds worden opgesteld conform de gedragscode wind op land. Hier zal een vast bedrag per opgewekte MWh op worden gestort. De coöperaties streven ernaar een hoger bedrag per MWh aan te bieden dan welke verplicht is volgens de gedragscode wind op land. Het omgevingsfonds zal worden beheerd door de omgeving zelf (bijv. via een lokale stichting of werkgroep).
- Er zal een omwonendenregeling worden opgesteld die direct aanwonenden de mogelijkheid geeft gebruik te maken van bepaalde compensatiemaatregelen. Hierbij kan gedacht worden aan:
 - Mogelijkheid tot verduurzamen van de eigen woning
 - Aanbod van inheems plantgoed om zichtlijnen af te schermen en landschap te versterken.
- De coöperaties streven ernaar om de omgeving te laten profiteren van de opgewekte stroom. Dit willen we doen door de omwonenden en bedrijven in de omgeving de mogelijkheid te geven om stroom af te nemen die wordt opgewekt door de windturbines. Dit noemt men Local4Local. De stroom wordt lokaal gedeeld met leden van een zogenaamde energiegemeenschap. Dit zijn onder andere groepen burgers, bedrijven, gemeenten en maatschappelijk vastgoed.

Transparante communicatie

Wij zullen regelmatig bijeenkomsten organiseren om de gemeenschap direct op de hoogte te houden van de laatste ontwikkelingen. Deze bijeenkomsten zijn tweeledig, namelijk het delen van informatie en het ontvangen van feedback.

Door middel van nieuwsbrieven, sociale media en lokale kranten zullen wij ervoor zorgen dat belangrijke informatie op een duidelijke en begrijpelijke manier wordt gedeeld. Het streven is om direct aanwonenden (4 keer tiphoogte) zoveel mogelijk rechtstreeks te informeren. Dit kan door middel van huis-aan-huis brieven, maar ook keukentafelgesprekken om feedback te ontvangen. Leden en bestuurders van de coöperaties zijn woonachtig in de omgeving en in het plangebied. De omwonenden binnen een straal van 10x tiphoogte zullen ook actief worden geïnformeerd over de projectontwikkelingen. De coöperaties willen communicatie met de omgeving dus zo laagdrempelig mogelijk maken.

- Deur aan deur bij omwonenden met informatiebrief en keukentafelgesprekken voeren (eerste ronde reeds gedaan)
- Organiseren van kleinschalige informatieavonden voor direct omwonenden in een straal van circa één kilometer (reeds gedaan in februari 2024, meerdere zullen volgen)
- Organisatie van informatieavonden voor heel Daarle en Daarlerveen (eerste is reeds gedaan in februari 2024, meerdere zullen volgen)
- Nieuwe informatieavonden om bewoners te informeren over de stand van zaken na besluit van provincie Overijssel
- Inloopmomenten voor omwonenden waarbij ze vragen kunnen stellen of feedback kunnen geven
- Expertsessies waarbij experts uitleg geven over de technische aspecten van windturbines
- Informatie via algemene ledenvergaderingen beide coöperaties
- Publicaties via onze websites, en lokale nieuwsbladen
- Gesprekken voeren met belanghebbenden (plaatselijke belangen, gemeente, provincie, etc.)
- Opstellen van een omgevingsraad als advies- en communicatietool

Beleid van overheden

Landelijke beleid

In het Klimaatakkoord is de nationale doelstelling vastgesteld om de broeikasgasuitstoot in 2030 met 55% te verminderen ten opzichte van 1990, in lijn met de bijgestelde Europese doelstelling. Daarnaast streeft de Renewable Energy Directive (RED III) ernaar dat in 2030 42,5% van de energie duurzaam wordt opgewekt. Momenteel is dit ongeveer 17% in Nederland⁹. Het Klimaatakkoord heeft als hoofddoel de reductie van CO₂-uitstoot om klimaatverandering tegen te gaan, met een langetermijndoel van klimaatneutraliteit in 2050. Dit vereist een significante verhoging van de productie van duurzaam opgewekte elektriciteit, waarbij voormalig Minister Jetten heeft aangegeven het doel voor 2030 te verhogen naar 55 TWh per jaar¹⁰.

Provinciaal beleid

Overijssel streeft ernaar in 2030 3,3 TWh aan duurzame energie op te wekken¹¹, waarvan 60% via windenergie, oftewel 2 TWh. Om dit doel te halen zijn er ongeveer 90 windturbines in Overijssel nodig. Voor de regio Twente is het doel 1,5 TWh duurzame elektriciteitsproductie in 2030. In het PPE (Provinciaal Programma Energiestrategie) staan ruimtelijke kaders beschreven waarbij gebruikt wordt gemaakt van een windladder, met vijf treden variërend van grote clusters tot beperkingen in natuurnetwerken. Het beleid is erop gericht om landschapsversnippering tegen te gaan, waarbij de focus ligt op de ontwikkeling binnen 4 grotere voorkeursgebieden en het beperken van kleinere opstellingen, in overeenstemming met de Regionale Energiestrategie (RES). Belangrijk hierbij is dat de gemeente Hellendoorn maar nog specifiek Daarle en Daarlerveen deels gelegen is in een van deze beoogde voorkeursgebieden, wat het potentieel voor dit windturbineproject verder benadrukt.

Gemeentelijk beleid

In overeenstemming met het gemeentelijk windbeleid, werkt de Gemeente Hellendoorn alleen mee aan initiatieven die bestaan uit vier of meer windturbines¹². Dit beleid benadrukt het streven naar een zo hoog mogelijk aandeel van lokaal eigendom in windparken, met voorkeur voor 100% lokaal eigendom. Daarnaast stelt de gemeente een participatiebeleid voor duurzame energie op, als onderdeel van de voorgenomen omgevingsverordening. De gemeente verzet zich tegen de plaatsing van windturbines in NNN-gebieden en de directe omgeving ervan. Verder worden de concept-normen uit het Ontwerpbesluit Windturbines Leefomgeving gehanteerd voor zaken als geluid, slagschaduw, lichthinder, externe veiligheid en afstandsnormen.

⁹ <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2024/hernieuwbare-energie-in-nederland-2023>

¹⁰ <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-economische-zaken-en-klimaat/documenten/kamers-tukken/2022/12/23/voortgang-res-proces>

¹¹ <https://www.overijssel.nl/onderwerpen/water-en-klimaat/windenergie>

¹² Zie bijlage 3 [Beleidsuitgangspunten Windenergie Infografiek](#) - 19 december 2023

Traject tot vergunning aanvraag

Organisatie

Wij zijn niet in de veronderstelling dat we alle kennis zelf in huis hebben. We zijn ons bewust van onze beperking in tijd en kennis maar willen wél zelf besturen. We gaan externe projectleiding met ervaring inhuren en gaan gebruik maken van adviesbureaus die ervaring hebben met soortgelijke projecten. Echter, de laatste jaren hebben we al veel kennis en expertise opgedaan omtrent het ontwikkelen van windprojecten. Waar mogelijk zullen leden van de coöperaties dus ook actief gaan bijdragen aan de ontwikkeling van het project. Vrijwilligers en leden van de coöperaties zijn in het dagelijks leven professionals en zetten hun kwaliteiten graag in voor hun eigen omgeving. De overwegingen die wij telkens meenemen in onze besluiten over hoe wij het initiatief vormgeven zijn:

- Zelf besturen en regie behouden
- Externe projectleiding inhuren
- Externe adviseurs inhuren

Vorbereiding

In de voorbereiding om tot een definitief plan te komen zijn wij voornemens om de volgende stappen te ondernemen:

- Beide coöperaties zijn voornemens om een overkoepelende coöperatie op te richten die als eigenaar van het project zal optreden. *Deze is op moment van schrijven in oprichting en zal gaan opereren onder de naam Groene Noabers U.A..*
- Een project B.V. oprichten die het daadwerkelijke project gaat ontwikkelen, de overkoepelende energiecoöperatie zal enig aandeelhouder zijn van deze B.V..
- Lokale gemeenschap betrekken via informatiesessies en gesprekken aan de keukentafel om zo zorgen uit de omgeving mee te nemen.
- Leden van de coöperaties informeren en mee laten beslissen over het project.
- Expertise zoeken en inschakelen. Als initiatiefnemers hebben we al contact gehad met andere energiecoöperaties met ervaring in soortgelijke projecten. Ook zijn we in contact met commerciële bedrijven om zodoende alle kennis in huis te hebben om dit project succesvol te ontwikkelen.
- Opstarten en uitvoeren van onderzoek en schrijven van projectdocumenten (o.a. NRD en participatieplan) die noodzakelijk zijn voor de omgevingsvergunning.
- Ophalen van de benodigde financiële middelen via:
 - omwonenden en leden van de coöperaties
 - Bedrijven uit de omgeving

- Lening/garantstelling via bijvoorbeeld het Energiefonds Overijssel
- De coöperaties zijn al betrokken bij een ander windinitiatief in de omgeving, Energiepark Daarle. De coöperaties willen kijken of samenwerking mogelijk is m.b.t. onderzoeken die uitgevoerd moeten worden voor beide projecten, gezamenlijke inkoop, gecombineerd gebruik van infrastructuur etc.

Locatie en grondposities

- Starten met het opstellen van een de samenwerkingsovereenkomst met de grondeigenaren.
- Zorgen voor een eerlijke verdeelsleutel zodat directe omgeving eerlijk meeprofiteert. De sociale grondcontracten zullen hier een onderdeel van zijn. In de kern betekent dit dat iedere grondeigenaar in het plangebied recht heeft op een basisvergoeding, ongeacht of zij de intentieovereenkomst hebben ondertekend. Eigenaren van grond waar de molens geplaatst en/of infra aangelegd wordt krijgen een extra vergoeding.

Stakeholderbetrokkenheid en communicatie

De coöperaties zijn ontstaan vanuit de gemeenschap zelf en geven de mogelijkheid aan alle inwoners in het plangebied en daarbuiten om lid te worden van de coöperaties en mee te praten over het plan. Ook wordt de lokale gemeenschap betrokken via informatiesessies en wordt op deze manier gekeken naar wat er speelt in de omgeving. Deze informatie wordt allemaal meegenomen om de impact op de omgeving te beperken en de omgeving mee te laten praten over het initiatief. De coöperaties willen daarbij zo transparant mogelijk communiceren en de stand van zaken zoveel mogelijk delen met de omgeving en haar leden. Doordat ieder lid van de coöperatie één stem heeft is er sprake van een democratische controle door de leden. Ook leden die niet mee investeren in het project hebben hierdoor zeggenschap in het project.

Aangezien de coöperaties afkomstig zijn uit het plangebied streven zij er ook naar om direct aanwonenden persoonlijk te informeren en uit te nodigen voor gesprekken indien daar aanleiding voor is. Naast lokale communicatie worden belangrijke mijlpalen of informatie gedeeld via website en/of persbericht(en). Ook streven de coöperaties ernaar om de omgeving in de invloedssfeer van de windturbines (binnen straal van 10x tiphoogte) proactief te informeren over het project, door ze bijvoorbeeld per brief op de hoogte te stellen van de stand van zaken of nieuwe informatieavonden.

Financieringsplan

Een essentieel onderdeel van ons windinitiatief in Daarle is een robuust financieringsplan. Dit plan omvat het identificeren van diverse financieringsbronnen en het opstellen van strategieën om de benodigde fondsen te werven. Hierin overwegen we ook potentiële subsidies van provincie Overijssel, gemeente Hellendoorn en de nationale overheid

Wij hebben ons breed geïnformeerd en zijn ervan bewust dat er grote kosten bij dit windinitiatief komen kijken. Wij hebben de ontwikkelkosten geschat op 2,5 miljoen euro. Daarnaast verwachten wij de totale investeringskosten op 30 miljoen euro (bij twee of drie turbines). Aangezien de toekomst van de SDE subsidie na 2025 onzeker is, verwachten we batterijtechniek toe te moeten passen om het project rendabel te maken. Dit zorgt ook voor een meer gelijkmatige belasting van het net en vermindert netcongestie. Daarnaast streven we ernaar om de opgewekte stroom in de omgeving te verkopen (Local4Local). Hiermee kan de omgeving profiteren van een vaste (lage) energierekening en hebben de coöperaties een stabiele bron van inkomsten.

Financieringsbronnen

Eigen vermogen

Wij zullen als lokale initiatiefnemers een deel van het benodigde kapitaal kunnen verschaffen door middel van crowdfunding en lokale (financiële) participatie. Echter, tijdens de ontwikkelfase zijn de risico's aanzienlijk, hierdoor wordt voor het ontwikkelkapitaal gekeken naar een mogelijke garantiestelling door de gemeente Hellendoorn en/of lening/garantiestelling bij het waterschap Vechtstromen of Energiefonds Overijssel.

Door lokale inwoners en coöperatieleden de mogelijkheid te geven om financieel bij te dragen zorgen we er letterlijk voor dat de omgeving eigenaar wordt van de turbines. Dit versterkt niet alleen het gevoel van eigenaarschap binnen de gemeenschap, maar dit zal ook een aanvullende bron van financiering opleveren. Mocht planologische medewerking volgen, dan zullen de coöperaties zo snel mogelijk starten met het werven van eigen vermogen via crowdfunding. Op basis van de dan te maken investeringen zullen de coöperaties proberen een deel van de kosten op te halen uit de omgeving. Aangezien dit risicodragend kapitaal bedraagt zal er in sommige gevallen worden gewerkt met een risico-opslag.

Externe financiering

Naast lokaal vermogen dient een significant deel van het project ook extern gefinancierd te worden. Dit zal waarschijnlijk gaan in de vorm van bankleningen. Als coöperaties onderzoeken wij de mogelijkheid om leningen bij lokale banken of financiële instellingen te verkrijgen om het project te financieren. Hierbij zorgen we voor een gedegen businessplan en een solide terugbetaling strategie.

(Lokale) investeerders

De omgeving (bedrijven, maatschappelijke organisaties, etc.) kunnen op meerdere manieren betrokken zijn en mee investeren in dit initiatief. Op deze manier dragen zij bij aan een duurzame toekomst en stroomvoorziening in hun eigen omgeving.

Subsidies en financiële steun

Provinciale subsidies (Provincie Overijssel)

Als coöperaties gaan we gebruikmaken van beschikbare provinciale subsidies voor duurzame energieprojecten, zoals windturbine-initiatieven. De provincie Overijssel heeft mogelijkheden voor financiële ondersteuning van hernieuwbare energieprojecten. Dit zou kunnen via het Energiefonds Overijssel (EFO). De initiatiefnemers zijn al in contact met het EFO.

Gemeentelijke subsidies (Gemeente Hellendoorn)

Op basis van de besluitvorming op 19 december '23 van de raad gemeente Hellendoorn waarbij de oproep tot ondersteuning lokale initiatieven gestimuleerd moet worden. Het windbeleid opgemaakt door de gemeente streeft daarbij naar 100% lokaal eigendom en dat is in lijn met het gedachtegoed van beide coöperaties. De coöperaties willen dus onderzoeken welke steun er vanuit de gemeente gegeven kan worden. Hierbij kan gedacht worden aan lokale stimuleringsregelingen en/of lokale subsidies voor duurzame energieprojecten, maar eventueel ook expertise. Ook zullen de mogelijkheden worden verkend of de gemeente op kan treden als (mede)financier of kan voorzien in een garantiestelling. Eventuele financiële steun voor dit project zal uiteindelijk ten goede komen aan de omwonenden in de omgeving van het plangebied.

Rijksregelingen (het Rijk)

We verwachten dat de SDE++ (Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie) in de komende jaren wordt afgebouwd. Echter, we verwachten dat er een vervangende landelijke regeling komt die duurzame energieproductie stimuleert. We hopen hier als initiatiefnemers dan ook gebruik van te kunnen maken.

Samenvatting en verzoek

Samenvattend kan worden geconcludeerd dat hierbij een lokaal projectvoorstel wordt ingediend voor de ontwikkeling van 3 windturbines met een vermogen van elk ongeveer 6 megawatt. Het zoekgebied bevindt zich binnen de ruimtelijke kaders van zowel provincie als gemeente, waarbij ook de grondeigenaren de voorkeur geven aan dit lokale initiatief. Bovendien benadrukken we dat het initiatief door en voor lokale inwoners is en daarmee de meeste steun binnen de gemeenschap kan worden behaald.

Onder verwijzing naar Artikel 9e in de Elektriciteitswet verzoeken de initiatiefnemers de provincie Overijssel formeel om een besluit te nemen over de vraag of de provincie Overijssel bereid is om de planologische medewerking te verlenen voor bovengenoemd project. Voor eventuele vragen naar aanleiding van deze brief kunt u contact opnemen met coöperatie Energiek Daarle en coöperatie Duurzaam Daarlerveen.

Namens coöperatie Energiek Daarle

Namens coöperatie Duurzaam Daarlerveen

Mark Mevius
Bestuursvoorzitter

Sonny Marsman
Bestuurslid

Een kopie van deze brief is verstuurd aan de gemeente Hellendoorn, tevens beschikbaar gesteld voor omwoners en publiek via onze website

Bijlagen

- Bijlage 1: Rapportage windenergie Hellendoorn
- Bijlage 2: ARCADIS Technische studie windturbines Hellendoorn
- Bijlage 3: Beleidsuitgangspunten Windenergie Infografiek
- Bijlage 4: 2022-05-19 Businesscase Aveco de Bondt grondeigenaren
- Bijlage 5: Intentieovereenkomst coöperaties - grondeigenaren Stouwewind B.V.

Windenergie in Hellendoorn

Rapportage

Titel van het Voorstel: Windenergie in Hellendoorn

Adviesbureau: Arcadis | Over Morgen

Adres: Kleine Koppel 26, 3812 PH Amersfoort

Inhoudsopgave

1.	Samenvatting	4
2.	Inleiding	5
3.	Participatieproces	7
4.	Uitsluitingsgebieden	11
5.	Beleidskaders	12
6.	Input voor beleid	17

1. Samenvatting

Voor u ligt de rapportage windenergie Hellendoorn. Deze rapportage is opgesteld op basis van de huidige wet- en regelgeving, beleidskeuzes op lokaal, provinciaal en landelijk niveau, en de input uit het participatietraject met inwoners, energiewerkgroepen en andere belanghebbenden. Het doel van deze rapportage is om inzicht te geven in de uitkomsten van het participatietraject, de uitsluitingsgebieden en de criteria waarop deze gebaseerd zijn, en de beleidscontext in de provincie Overijssel omtrent windenergie en windbeleid.

Uit deze rapportage is een advies gekomen op verschillende onderdelen van het gemeentelijk windbeleid (zie voor een overzicht tabel 1).

Thema	Kaders vanuit Rijk of provincie Overijssel	Speelruimte Hellendoorn	Advies Arcadis Over Morgen
Zoekgebieden	4 clustergebieden aangewezen door provincie Overijssel.	Beperkt door regelgeving en cluster eis provincie Overijssel.	Geen zoekgebieden aanwijzen. De (beperkte) mogelijkheden voor het plaatsen van windturbines volgen uit landelijk en provinciaal beleid en regelgeving.
Opstelling	Provincie Overijssel geeft aan: Clustering van minstens 4 windturbines buiten de aangewezen clusters; Optimalisatie van molens binnen de aangewezen clusters.	Beperkt door cluster- en optimalisatie eis provincie Overijssel.	Provinciale argumentatie voor clusteropstelling van minstens 4 windturbines van toepassing verklaren op hele gemeente.
Lokaal eigendom	Ambitie van Nationaal Klimaatakkoord is 50% lokaal eigendom.	Lokaal eigendom door gemeente niet afdwingbaar. Gemeentelijke sturing op lokaal eigendom enkel mogelijk vanuit ontwikkelende rol.	Ondersteuning van energiecoöperaties in deelname aan windprojecten.
Procesparticipatie	Geen landelijke of provinciale kaders.	Spelregels vastleggen in participatieverordening.	Opstellen lokaal participatiebeleid waarin spelregels tussen gemeente en initiatiefnemers opgenomen worden en eisen aan procesparticipatie worden gesteld.
Milieu en gezondheid	Concept-normen uit het Ontwerpbesluit Windturbines leefomgeving.	Strengere gemeentelijke normen stellen is mogelijk.	Concept-normen uit het Ontwerpbesluit Windturbines leefomgeving hanteren.

Tabel 1: Kaders, speelruimte en advies

1. Inleiding

De provincie Overijssel heeft bij haar gemeenten aangegeven dat zij meer wind dienen te realiseren in hun duurzame energiemix. Het provinciebestuur vindt dat er nog niet voldoende plekken zijn aangewezen voor wind. De provincie wil dat in 2030 zestig procent van de hernieuwbare opwek uit wind komt en veertig procent uit zon. De gemeente staat voor de keus om hierbij zelf de regie te nemen en zoekgebieden aan te wijzen, of dat de provincie dit voor de gemeenten doet. In RES verband is met gemeenten afgesproken dat zij voor 1 juli 2023 zoekgebieden voor windenergie vastleggen.

16 mei 2023 is er door de gemeente Hellendoorn een verzoek tot uitstel van het vastleggen van zoekgebieden voor windenergie bij de provincie ingediend. Hierbij pleit het college van Hellendoorn voor het niet in behandeling nemen van windinitiatieven voor 31 december 2023. Zo kan de gemeente aan de slag met het opstellen van gemeentelijk windbeleid en zoekgebieden. Op 16 mei 2023 honoreerde de provincie dit verzoek en stelde de gemeente daarmee in staat om tot eind van 2023 beleid en zoekgebieden voor wind vast te stellen.

Provinciale Staten van Overijssel hebben 21 juni 2023 de motie Grip op Wind aangenomen, waarin ze het college van Gedeputeerde Staten oproepen tot twee uitgangspunten:

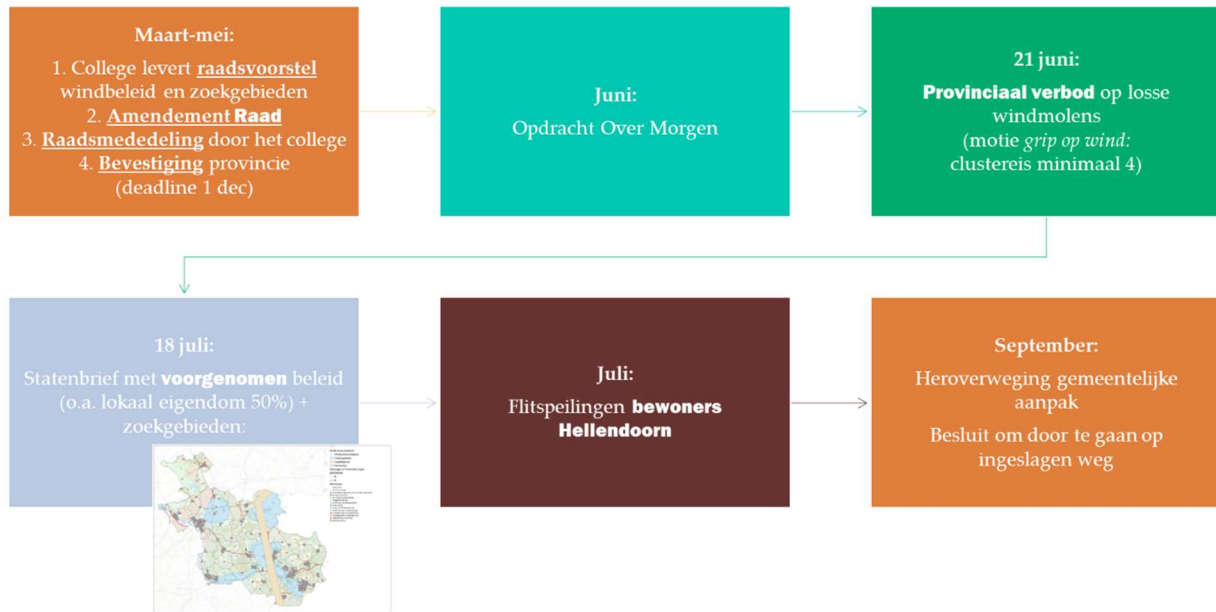
- Clustering van minstens 4 windmolens;
- Opstellen van aangescherpt windbeleid

Bij brief van 18 juli hebben Gedeputeerde Staten de motie 'Grip op Wind' is uitgevoerd. Vier uitgangspunten zijn daarin genoemd:

- Regie op de uitvoering van het windbeleid binnen vier grootschalige clusters;
- Clustering van minstens 4 molens buiten de aangewezen clusters;
- Optimalisatie van molens binnen de aangewezen clusters;
- Uitwerking van kaders voor lokaal eigendom en financiële participatie

Figuur A geeft inzicht in de bovengenoemde ontwikkelingen in chronologische volgorde.

In september 2023 heeft de gemeente Hellendoorn op basis van bovenstaande ontwikkelingen haar besluit tot het opstellen van windbeleid heroverwogen. De uitkomst daarvan is dat ze vasthoudt aan het opstellen van windbeleid. Deze rapportage geeft inzicht in de uitsluitingsgebieden voor windenergie in de gemeente Hellendoorn. Door te inventariseren waar windmolens niet geplaatst kunnen worden (uitsluitingsgebieden), blijven zoekgebieden over. Daarnaast worden in deze rapportage de uitkomsten van het participatieproces omtrent windbeleid gedeeld en worden de beleidskaders omtrent windbeleid geschetst. We sluiten af met een advies.

Figuur A – Tijdlijn ontwikkelingen windbeleid gemeente Hellendoorn

2. Participatieproces

2.1 Flitspeiling

Juli 2023 tot en met augustus 2023 is er een peiling onder inwoners van Hellendoorn gehouden. Verschillende vragen werden gesteld over de uitsluitingsgebieden voor windturbines en aan welke voorwaarden plekken waar wel windturbines komen aan moeten voldoen. Ook werd er gevraagd naar hoe de omgeving kan meedelen in de opbrengsten van windturbines.

Ruim 990 mensen hebben een reactie gegeven op de flitspeiling. In totaal hebben ruim 850 mensen de flitspeiling helemaal ingevuld. In onderstaande alinea's worden de belangrijkste resultaten uit de flitspeiling toegelicht.

2.2 Betrouwbaarheid van de resultaten

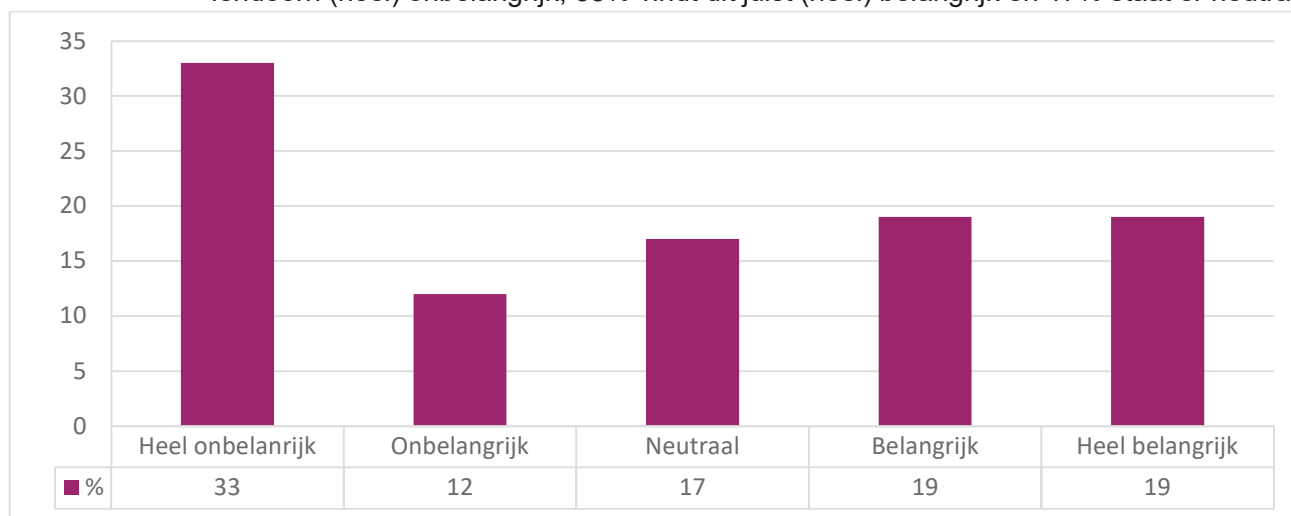
De resultaten zijn gecheckt en gecorrigeerd op leeftijd, geslacht en woonkern. Op de resultaten is daarnaast een betrouwbaarheidsmarge van 95% van toepassing. In de regiokrant werd kritiek geuit op de flitspeiling. Zo zou de peiling makkelijk te manipuleren zijn, omdat de flitspeiling meerdere keren zou kunnen worden ingevuld. Daarnaast vraagt de peiling alleen naar een woonplaats, niet naar een adres. Het zou daarom mogelijk zijn om te doen alsof je in Hellendoorn woont en de flitspeiling in te vullen.

De flitspeiling is uitgevoerd en statistisch geanalyseerd door het bureau Pro Public. Er is bewust gekozen om niet naar persoonsgegevens te vragen in de flitspeiling, om zo min mogelijk drempels te creëren voor mensen om de volledige flitspeiling in te vullen. De vragen in de flitspeiling zijn zo toegankelijk mogelijk opgesteld, zodat geen voorkennis over windenergie of beleid nodig is om de flitspeiling in te vullen. Pro Public heeft geen aanwijzingen dat de flitspeiling is gemanipuleerd.

2.3 Resultaten flitspeiling

Stelling: Hoe belangrijk vind je het opwekken van windenergie in de gemeente Hellendoorn?

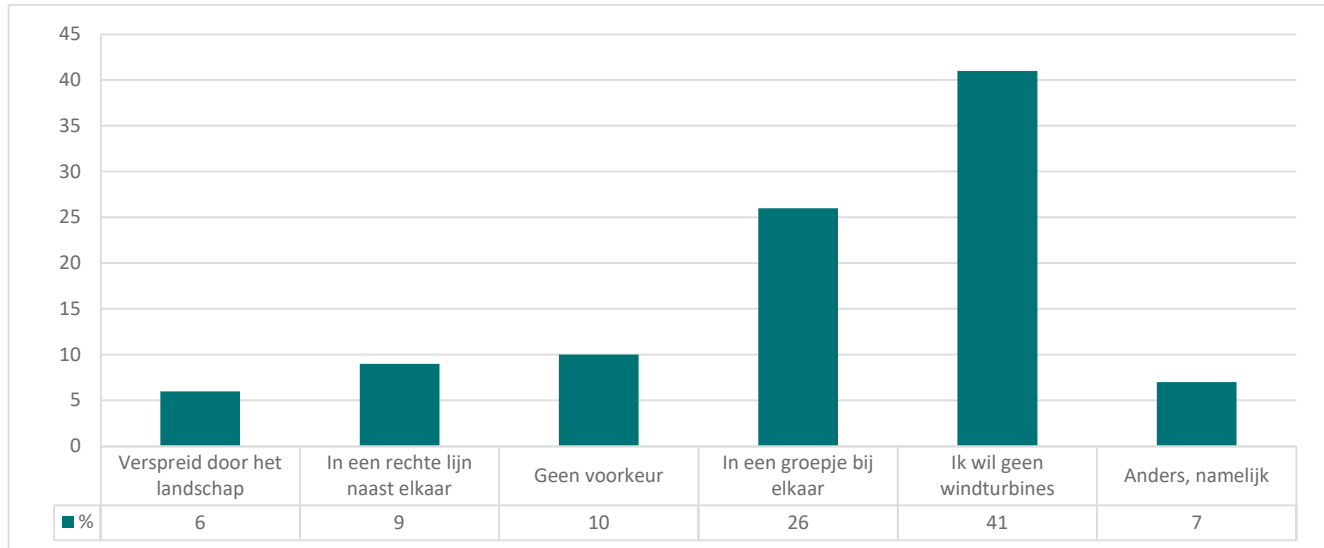
- Uitkomst: 45% van de respondenten vindt het opwekken van windenergie in de gemeente Hellendoorn (heel) onbelangrijk, 38% vindt dit juist (heel) belangrijk en 17% staat er neutraal in

Figuur B: Uitkomsten - hoe belangrijk vind je het opwekken van windenergie in de gemeente Hellendoorn?

Stelling: Stel, er komen windturbines in de gemeente. Hoe zou je ze willen plaatsen?

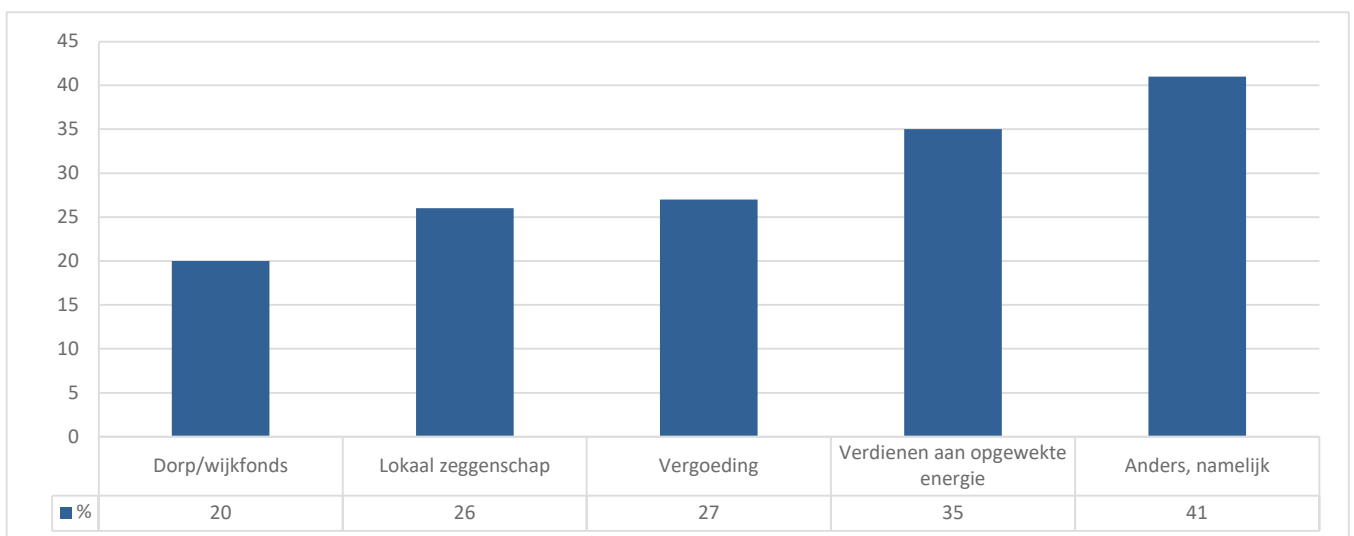
- Uitkomst: Op de vraag hoe de windturbines geplaatst willen zien worden zijn de meest gegeven antwoorden “Ik wil geen windturbines” (41%) en “In groepjes bij elkaar” (26%).
- De antwoorden van de categorie ‘anders, namelijk’ zijn als volgt: 21% niet, 13% industrie, 9% overlast, 56% divers

Figuur C: Uitkomsten - Stel, er komen windturbines in de gemeente. Hoe zou je ze willen plaatsen?

Stelling: Hoe moeten inwoners in het dorp of de buurt van windturbines meeprofitieren?

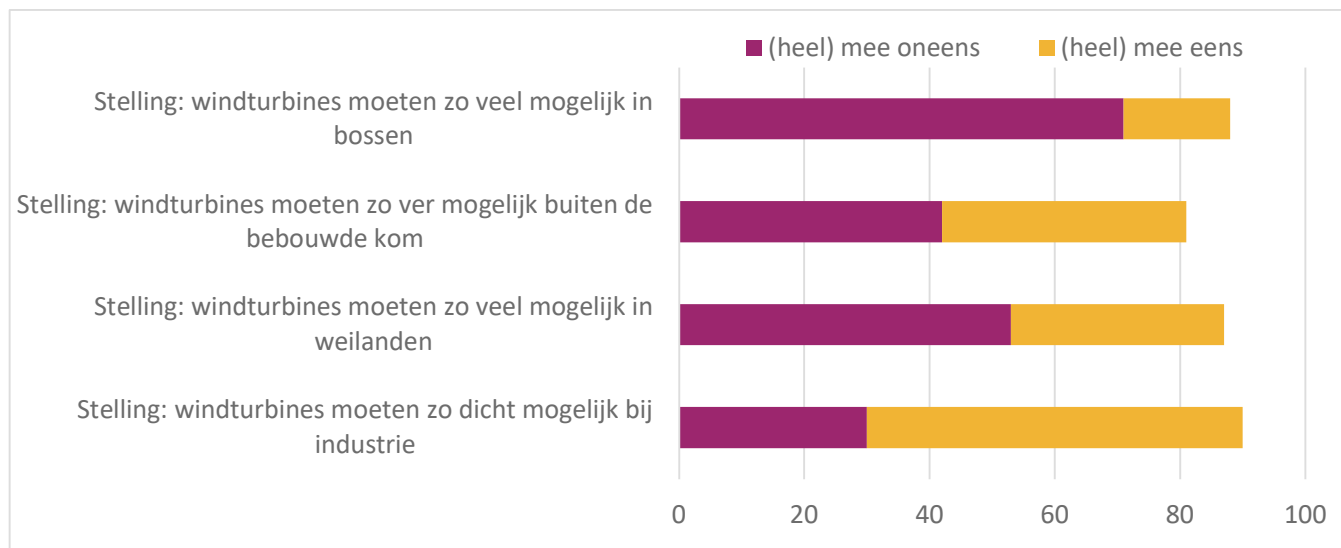
- Uitkomst: De meeste genoemde manieren dat inwoners in het dorp of de buurt van windturbines meeprofitieren zijn verdienen aan opgewekte energie (35%) en een financiële vergoeding (27%). Het dorpen- en wijkenfonds wordt het minst genoemd (20%).
- De antwoorden van ‘Anders namelijk’ zijn als volgt, 71% geen windmolens, 15% financieel, 10% divers, 9% overlast beperken

Figuur D: Uitkomsten - Hoe moeten inwoners in het dorp of de buurt van windturbines meeprofitieren?

Stellingen over de locatie van windturbines

- Uitkomst: Uit antwoorden op 4 stellingen blijkt dat windturbines bij voorkeur zo dicht mogelijk bij industrie moeten komen. In of bij de bossen blijkt de minst gewaarde locatie.

Figuur E: Uitkomsten - Stellingen over de locatie van windturbines

2.4 Uitkomsten energiewerkgroepen

De energiewerkgroepen in de gemeente Hellendoorn hebben een maandelijkse bijeenkomst, op 12 juni en 10 juli 2023 stond het thema windenergie op de agenda. Hierbij is door Over Morgen input gevraagd voor het gemeentelijk windbeleid. Er is gevraagd naar welke onderwerpen de energiewerkgroepen terug willen zien in het gemeentelijke windbeleid. Onderstaande geeft een overzicht.

Onderwerp	Toelichting
Hinderingsnormen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Geluidsnormen (wellicht in combinatie met de windrichting) ○ Afstand tot woningen ○ Aantal windmolens bij elkaar ○ Minimale en maximale hoogte ○ Maximaal MW/vermogen ○ Rekening houden met slagschaduw
Zoekgebieden	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bij zoekgebieden op gemeentegrenzen is afstemming met andere gemeenten nodig. ○ Uitzonderingen van de zoekgebieden (bijvoorbeeld molenaarswoningen) ○ Voorkeur voor formatie binnen een zoekgebied
Draagvlak, participatie en lokaal eigendom	<ul style="list-style-type: none"> ○ Financiering – eisen stellen aan het vermogen van de eigenaren ○ Burenregeling ○ Definitie lokaal eigendom (percentages en mogelijkheden) ○ Grondposities en lokaal eigendom ○ Voorbeelden lusten en lasten
Technische aspecten	<ul style="list-style-type: none"> ○ Netintegratie en mogelijkheid netcapaciteit ○ Veiligheidsvoorschriften en risico's ○ Technische eisen van windmolens voor vogels

Landschappelijke inpassing	<ul style="list-style-type: none"> ○ Visuele impact ○ Voor- en nadelen van de gemaakte keuzes
Houding en rolname van de gemeente	<ul style="list-style-type: none"> ○ Faciliterend, stimulerend, samenwerkend, eigenaar
Doelstelling voor 2030 en 2050	<ul style="list-style-type: none"> ○ Het beleid moet een doorkijk geven op de doelstellingen voor 2030 en 2050. Het beleid moet daarom lang houdbaar zijn. ○ Toekomstbeeld: zijn we er met de keuzes die we nu maken? Of zitten we hier over 10 jaar opnieuw?
Ontwikkelaars	<ul style="list-style-type: none"> ○ Voorbeelden van mogelijkheden deelname van commerciële partijen ○ Eisen aan het type ontwikkelaar
Overig	<ul style="list-style-type: none"> ○ Recycling: wat als de levensduur voorbij is? ○ Gezondheidsrisico's ○ Invloed van omwonenden op het stilzetten van de windmolens (+voorbeelden) ○ Omgevingswet 2024

Tabel 2: uitkomsten energiewerkgroepen

Daarnaast zijn er verschillende stellingen voorgelegd aan de energiewerkgroepen over participatie en lokaal eigenaarschap. De conclusie was dat de energiewerkgroepen het lokaal eigenaarschap willen maximaliseren, om zoveel mogelijk zeggenschap te hebben over de windmolens.

2.5 Gesprek met Tegenwind

De stichting Tegenwind is op 1 augustus jl. geïnterviewd over haar standpunt ten aanzien van windenergie. Tegenwind is voor de energietransitie, maar tegen windenergie. Ze stelt dat windturbines schadelijk zijn voor de volksgezondheid, een negatief effect hebben op landschap, natuur en leefomgeving, en ontwrichtend werken op de lokale gemeenschap. Volgens Tegenwind zijn er betere alternatieven voor duurzame energie-opwek dan windturbines, zoals kernenergie. Tegenwind is tegen elke vorm van overheidsfacilitering van windenergie. Mocht gemeentelijk windbeleid onvermijdelijk zijn, dan vraagt Tegenwind extra aandacht voor de afstand van de turbines tot woonhuizen en maatschappelijke voorzieningen zoals scholen en zorgcentra.

3. Uitsluitingsgebieden

Door Arcadis is een technische studie opgesteld om de ruimtelijke belemmeringen en kansen voor windenergie inzichtelijk te maken voor de gemeente Hellendoorn. De uitkomsten van deze technische studie zijn te zien in de bijlage. In 2017 is door QING een eerdere analyse¹ uitgevoerd. Deze eerdere analyse is in deze technische studie geactualiseerd en aangevuld op basis van de meest recente specificaties van de beoogde windturbines en de nieuwe normen uit het Ontwerpbesluit Windturbines leefomgeving. Met deze technische studie wordt duidelijk wat de ruimtelijke belemmeringen zijn voor de realisatie van windturbines en wat de mogelijkheden zijn voor windturbines binnen de gemeente Hellendoorn.

Richtafstanden

De ruimtelijke analyses in deze technische studie zijn uitgevoerd op basis van richtafstanden. Dat leidt tot een indicatie van het plaatsingspotentieel van windturbines binnen de gemeente. De technische studie biedt geen zekerheid of plaatsing mogelijk is en in welke omvang. Daarvoor zal nader onderzoek moeten worden verricht op basis van specifieke maatvoering, op basis waarvan de reikwijdte van effecten op basis van een doorrekening kunnen worden bepaald.

Nieuwe normen uit het Ontwerpbesluit Windturbines leefomgeving

Kort voor de totstandkoming van deze notitie heeft het Ministerie van I&W de nieuwe windturbinebepalingen ontwerp gepubliceerd en vrijgegeven voor het indienen van zienswijzen. De verwachting is dat deze bepalingen medio 2024 worden vastgesteld. Kijkend naar de ontwerpnormen zien wij dat deze redelijk in lijn zijn met een aantal uitgangspunten die in deze ruimtelijke analyse zijn gehanteerd. Zo is in het scenario zachte belemmeringen reeds rekening gehouden met een afstand van 2x de tiphoogte en een richtafstand voor geluid gebaseerd op 45 dB lden.

¹ Zoekgebieden windturbines gemeente Hellendoorn, QING (12-05-2017).

4. Beleidskaders

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de belangrijkste onderwerpen voor het windbeleid. Deze zijn achtereenvolgens:

- Zoekgebieden en opstelling
- Lokaal eigendom en financiële participatie
- Procesparticipatie
- Geluid, slagschaduw, externe veiligheid en afstand tot bebouwing

Hierin worden de landelijke en provinciale kaders met betrekking tot deze onderwerpen omschreven en de gemeentelijke speelruimte geschetst.

4.1 Provinciaal en gemeentelijk beleid – rollen en verantwoordelijkheden

Provinciaal beleid

Provincies geven in hun Provinciale Omgevingsvisie aan waar windenergie kan worden gerealiseerd. Hierin staan de ambities en beleidsdoelen voor de lange termijn. In de Omgevingsverordening staan de regels voor de provincie in welke gebieden zij wel of niet windparken mogen ontwikkelen. Daarnaast stelt de provincie regels op waaraan de inrichting van een windpark moet voldoen. De provincies zijn verantwoordelijk voor de ruimtelijke inpassing van windparken van 5 tot 100 MW. Vaak draagt de provincie deze bevoegdheid over aan de gemeente waar het windproject ontwikkeld wordt. Verleent een gemeente geen medewerking aan projecten/initiatieven? Dan kan de provincie de Provinciale Coördinatie Regeling (PCR) inzetten of een Provinciaal Inpassingsplan (PIP) maken.

Gemeentelijk beleid

De gemeente is een belangrijke schakel bij de ontwikkeling van duurzame energie. Ruimtelijk beleid, lokale betrokkenheid en duurzame energieprojecten: op gemeentelijke niveau komt het allemaal samen. Het tijdig betrekken van de omgeving is hierbij van groot belang.

Om aan de doelstelling van 35 TWh hernieuwbaar op land in 2030 (Klimaatakkoord) te voldoen vraagt het kabinet van alle gemeenten gevraagd een actieve rol en bijdrage te leveren aan de regionale energiestrategie (RES). Vaak worden dan randvoorwaarden opgesteld waar wind- en zonprojecten aan moeten voldoen.

De gemeente wijst samen met inwoners en stakeholders eerst ruime zoekgebieden aan. Vervolgens vindt een afweging van belangen plaats om binnen deze zoekgebieden te komen tot geschikte projectlocaties. De gemeente voert hier veelal de regie.

4.2. Context provincie Overijssel

Begin mei 2023 is er door de gemeente Hellendoorn een verzoek tot uitstel van het vastleggen van zoekgebieden voor windenergie bij de provincie ingediend. Hierbij pleit het college van Hellendoorn tot het niet in behandeling nemen van windinitiatieven voor 31 december 2023. Zo kan de gemeente aan de slag met het opstellen van gemeentelijk windbeleid en zoekgebieden. Op 16 mei 2023 kwam de provincie met bevestiging van dit verzoek en stelt de gemeente daarmee in staat om tot eind van 2023 beleid en zoekgebieden voor wind vast te stellen.

21 juni 2023 is de motie 'Grip op Wind' ingediend. Provinciale Staten heeft deze motie aangenomen waarin ze het college van Gedeputeerde Staten oproepen tot twee belangrijke uitgangspunten:

- Clustering van minstens 4 windmolens;
- Opstellen van aangescherpt windbeleid

Op 18 juli is er een brief aan de Provinciale Staten gestuurd waarin de motie 'Grip op Wind' is uitgevoerd. Vier belangrijke uitgangspunten zijn daarin genoemd:

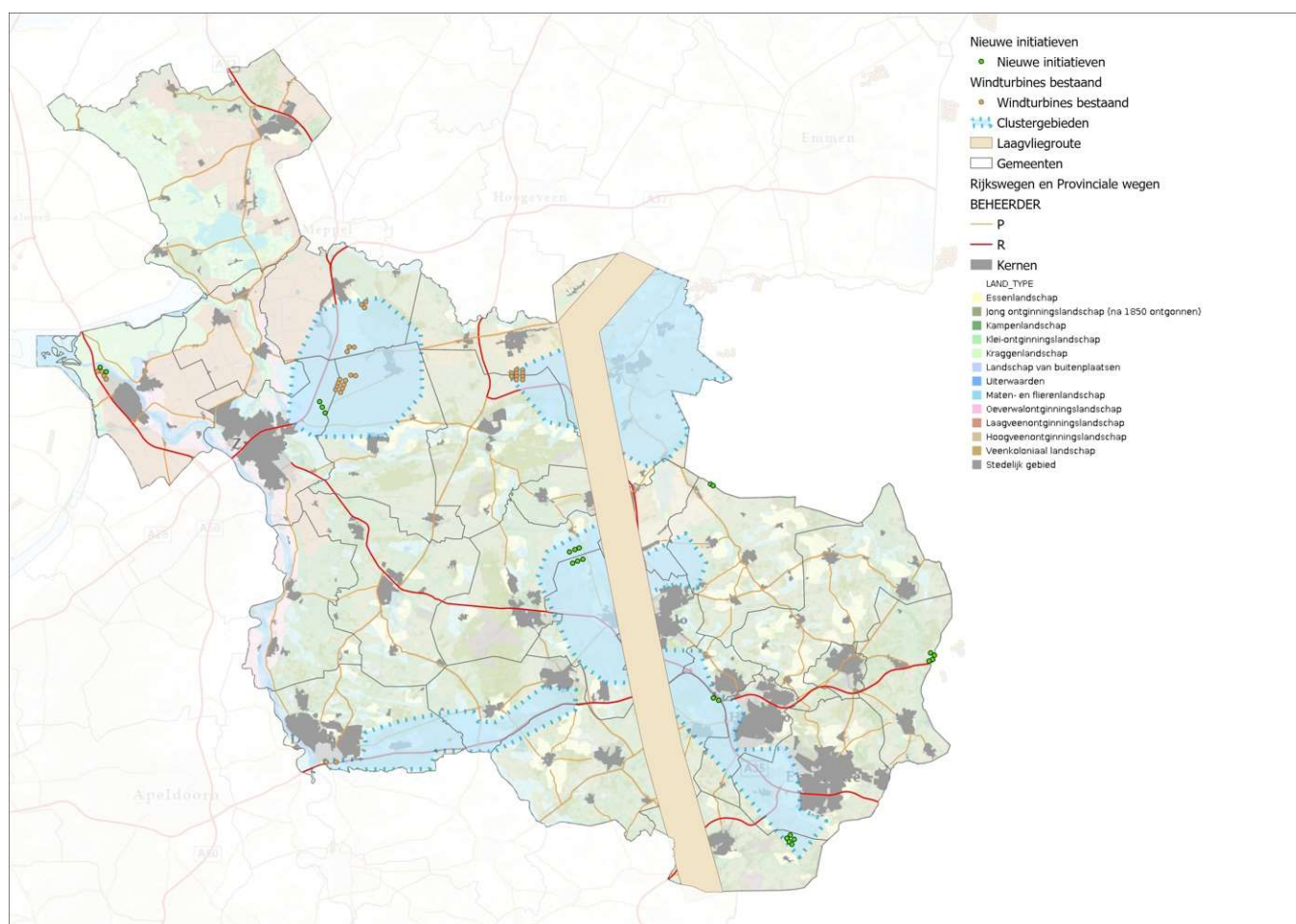
- Regie op de uitvoering van het windbeleid binnen vier grootschalige clusters;
- Clustering van minstens 4 molens buiten de aangewezen clusters;

- Optimalisatie van molens binnen de aangewezen clusters;
- Uitwerking van kaders voor lokaal eigendom en financiële participatie

4.3 zoekgebieden en opstelling – kaders en speelruimte

Eisen zoekgebieden en opstelling vanuit Rijk en provincie Overijssel

In het voorgenomen provinciaal programma energiestrategie (PPE) van de provincie Overijssel worden vier clustergebieden voor windturbines gepresenteerd. Deze clusters zijn tot stand gekomen op basis van de zoekgebieden van gemeenten, projecten die daarin tot ontwikkeling komen en de voorkeursgebieden voor grootschalige clustering van windenergie uit het Fundament voor de nieuwe Omgevingsvisie. Dit zijn de gebieden waar de provincie Overijssel de regie neemt. Aangezien de gemeentelijke zoekgebieden de basis vormen waarop de clustergebieden in het nieuwe PPE van de provincie tot stand zijn gekomen, is afgesproken dat gemeenten voor 1 juli 2023 zoekgebieden aanwijzen om de opwek van duurzame opwek door zon en wind op land een plek te geven. Verzoeken van initiatiefnemers voor medewerking aan windprojecten werden tot voor 1 juli 2023 niet in behandeling genomen. Daarmee gaf de provincie gemeenten de gelegenheid om zoekgebieden aan te wijzen, zodat daar rekening mee gehouden kon worden bij de behandeling van verzoeken van windinitiatieven. Voor de gemeente Hellendoorn is afgesproken dat de gemeente tot 31 december 2023 de tijd heeft om zoekgebieden aan te wijzen voor windenergie.

Figuur F – Clustergebieden voor windturbines provincie Overijssel

Om versnippering in het landschap als gevolg van windturbines te voorkomen, heeft de provincie aangegeven geen solitaire turbines in het landschap kwijt te willen. Daarentegen stelt de provincie een clustereis van minimaal 4 turbines voor, buiten de clustergebieden in figuur F.

Binnen de aangewezen clusters in figuur F geldt de eis dat optimalisatie van windturbines binnen voorgestelde locaties en initiatieven van toepassing is.

Speelruimte gemeente Hellendoorn

Binnen de clustergebieden zal de provincie Overijssel de regie nemen op nieuwe en lopende windinitiatieven. Aangezien de geschikte locaties voor windinitiatieven uit hoofdstuk 2 binnen de clustergebieden van de provincie liggen, is het aannemelijk dat ook voor deze gebieden de provincie regie zal nemen. Daarnaast blijkt uit de technische analyse dat op de gemeentegrens met Wierden ruimte is voor windturbines. Bij gemeentegrensoverschrijdende projecten is het aannemelijk dat de provincie de regie zal nemen op nieuwe windinitiatieven.

4.4 lokaal eigendom – kaders en speelruimte

Eisen lokaal eigendom vanuit Rijk en Provincie Overijssel

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat bij opwekking van duurzame energie op land (zonneparken en windmolens) burgers voor minstens de helft moeten kunnen profiteren van het project. Dit betekent dat er bij windparks of zonneparks sprake moet zijn van minimaal 50% lokaal eigendom. Deze eis van 50% lokaal eigendom vanuit het Klimaatakkoord neemt de provincie Overijssel over in haar provinciaal programma energiestrategie (PPE). Het volgende wordt in het voornemen voor het nieuwe provinciale windbeleid genoemd:

“Ernaar te streven dat minimaal 50% lokaal eigendom bij nieuwe en lopende initiatieven voor windturbines is gegarandeerd.”

Daarentegen wordt in het voorgenomen windbeleid van de provincie onderkend dat lokaal eigendom niet ruimtelijk afdwingbaar is en vraagt om nader beleid en inzet. In de praktijk is nog veel onduidelijk over wat lokaal eigendom betekent. Daarom is het van belang scherper te definiëren wat er wordt verstaan onder lokaal eigendom en een aanpak te ontwikkelen hoe lokaal eigendom gegarandeerd wordt. Feit is dat de mate van lokaal eigendom niet meegewogen mag worden in de ruimtelijke procedure.

Speelruimte gemeente Hellendoorn

Lokaal eigendom is niet afdwingbaar via ruimtelijk beleid. De provincie streeft ernaar dat minimaal 50% lokaal eigendom bij nieuwe en lopende initiatieven voor windturbines is gegarandeerd. Dit percentage is conform het klimaatakkoord en breed geaccepteerd bij initiatiefnemers en ontwikkelaars. Een hoger percentage is mogelijk als alle betrokken partijen hiermee instemmen, maar de overheid kan het niet opleggen.

Indien de gemeente Hellendoorn ervoor kiest om een hoger streefpercentage voor lokaal eigendom dan 50% in haar beleid op te nemen, heeft de gemeente geen garantie dat dit ook daadwerkelijk gerealiseerd zal worden. Een initiatiefnemer die niet aan dit hogere percentage kan of wil voldoen, heeft de mogelijkheid om zijn project bij de provincie in te dienen. Die is formeel bevoegd gezag en moet dit in behandeling nemen.

Indien de gemeente een hogere mate van lokaal eigendom wil dan 50% én sturing wil hebben op de realisatie daarvan, zal de gemeente een ontwikkelende rol moeten nemen. Bijvoorbeeld door zelf windprojecten te ontwikkelen vanuit een gemeentelijk energiebedrijf, door als co-financier van windprojecten op te treden of door grondposities in te nemen.

Een tussenvorm is de maatschappelijke tender. Hierbij schrijft de gemeente een prijsvraag uit voor de planologische toestemming om windmolens te mogen plaatsen. De gemeente kan initiatiefnemers uitdagen om aan maatschappelijke wensen te voldoen, zoals een hoog percentage lokaal eigendom. Het instrument

maatschappelijke windtender is voor Hellendoorn echter niet bruikbaar. Voor een succesvolle tender is concurrentie nodig van meerdere gegadigden die tegen elkaar op bieden. Die kans is het grootst bij een open speelveld, van meerdere zoekgebieden met weinig gevestigde belangen. In Hellendoorn geldt de tegenovergestelde situatie: een beperkt aantal zoekgebieden en twee reeds ingediende projectinitiatieven.

De RES-Twente heeft de opties voor sturing op lokaal eigendom recent geïnventariseerd. De conclusie is dat van de verkende opties participatiecoalitie, de juridische 'route Bregman', maatschappelijke tender en grondeigendom alleen de laatste de mogelijkheid geeft tot borging van lokaal eigendom (zie bijlage 2 voor een toelichting op de verschillende juridische routes om lokaal eigendom juridisch te verankeren).

4.5 procesparticipatie – kaders en speelruimte

Eisen procesparticipatie vanuit Rijk en Provincie Overijssel

Participatie gaat over het betrekken van omwonenden, ondernemers en maatschappelijke organisaties bij overheidsbesluiten. Het is wenselijk en nodig dat de lokale overheid omwonenden betreft bij het nemen van besluiten over duurzame energieprojecten, zoals windmolenparken. Dit zorgt voor draagvlak. De gemeente heeft een stimulerende en regisserende rol bij het zorgen voor draagvlak en zorgvuldige procesparticipatie voor duurzame energie-initiatieven.

In het voorgenomen PPE van de provincie Overijssel wordt procesparticipatie niet gespecificeerd. In het Klimaatakkoord zijn afspraken gemaakt over participatie bij projecten voor hernieuwbare energie. Ook in het kader van de RES worden daarover afspraken gemaakt. Om die afspraken in de regio te concretiseren is het wenselijk dat de gemeente participatiebeleid opstelt. Participatiebeleid gaat niet alleen over energieprojecten, maar kan gaan over de vele manieren waarop een overheid haar bevoegdheden inzet om het participatiedoel te bereiken. Veel overheden hebben participatiebeleid voor hernieuwbare energie, maar ook bijvoorbeeld over de fysieke leefomgeving en het sociaal domein. Lokaal participatiebeleid kan worden vastgelegd in een participatieverordening.

Naast het opstellen van participatiebeleid, bevat het Klimaatakkoord bevat afspraken om te waarborgen dat de omgeving in een vroeg stadium bij besluitvorming wordt betrokken:

1. Het bevoegd gezag controleert of de initiatiefnemer in gesprek gaat met de omgeving.
2. Afspraken met de omgeving worden vastgelegd in een omgevingsovereenkomst.
3. De initiatiefnemer maakt een projectplan dat beschrijft hoe participatie binnen het project is ingericht.

Speelruimte gemeente Hellendoorn

Het betrekken van de omgeving in het proces van ontwikkeling van windenergie ligt bij de initiatiefnemers van de locatie. De gemeente kan eisen stellen aan de vorm en inhoud van het participatieproces. Om procesparticipatie bij energieprojecten te stimuleren – en de afspraken uit het Klimaatakkoord (die veelal ook zijn neergelegd in de RES) te borgen – is het van belang dat het bevoegd gezag participatiebeleid vaststelt. Door beleid te ontwikkelen ontstaat duidelijkheid voor initiatiefnemers en omwonenden. Met vastgelegd participatiebeleid kan het bevoegd gezag initiatiefnemers ook aanspreken op hun inspanningen voor participatie.

De gemeente mag van een initiatiefnemer verlangen dat deze omwonenden informeert over het energieproject en inspanningen verricht om draagvlak te creëren en te vergroten. Belangrijk is dat het niet gaat om een resultaatsverplichting. In participatiebeleid kan de eis van 'breed maatschappelijk draagvlak', 'voldoende draagvlak' of 'een eerlijk en transparant participatieproces' worden opgenomen. Wel worden dergelijke eisen gedefinieerd als een inspanningsverplichting voor de initiatiefnemer gericht op het informeren van omwonenden en het creëren of vergroten van het maatschappelijk draagvlak voor de gewenste ontwikkeling².

² <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2020/11/Opleggerfactsheet-RES-procesparticipatie-en-financiele-participatie.pdf>

4.6 Geluid, slagschaduw, externe veiligheid en afstand tot bebouwing – kaders en speelruimte

Op 12 oktober jl. is het Ontwerpbesluit Windturbines leefomgeving gepubliceerd³. De regels in het ontwerpbesluit gaan over geluidhinder, slagschaduw, externe veiligheid en hinder door obstakelverlichting en lichtschittering en omvatten ook een norm voor de afstand tussen een windturbine en woningen. Met de nieuwe normen herintroduceert het Rijk uniforme milieunormen voor windturbines, tot stand gekomen inclusief milieubeoordeling. In tabel 3 zijn de nieuwe normen voor geluid, slagschaduw, externe veiligheid en de afstandsnorm samengevat.

Geluid	Slagschaduw	Externe veiligheid	Afstandsnorm
De standaardwaarde is 45 dB Lden en 39 dB Lnight. Daarvan kan worden afgeweken tot een grenswaarde van 47 dB Lden en 41 dB Lnight.	Maximaal 6 uur per jaar <u>en</u> een op zichzelf staand maximum van 20 minuten per dag.	Beperkt kwetsbare objecten: $PR^4 = R = 1 \times 10^{-6}$. (afwijking tot $PR = 1 \times 10^{-5}$ mogelijk) Kwetsbare en zeer kwetsbare objecten: $PR = R = 1 \times 10^{-6}$	Minimaal 2x tiphoogte

Tabel 3 – Normen Ontwerpbesluit Windturbines leefomgeving

Naast dat de nieuwe afstandsnormen gelden voor de afstand tot woningen, schrijft het Ontwerpbesluit normen voor met betrekking tot de afstand tot bedrijven. Het voorstel in het Ontwerpbesluit is om het onderscheid tussen beperkt kwetsbare objecten en kwetsbare objecten op te heffen. Dit is niet makkelijk te vertalen in een afstandsnorm voor bedrijven. Dat hangt af van onder andere het soort bedrijf en de al aanwezige risico's. Maar duidelijk is dat de voorgestelde norm voor bedrijven strenger is en gevolgen zal hebben voor de zoekgebieden. Hoe deze gevolgen er in de praktijk uit gaan zien is nog niet meegenomen in onze technische analyse.

Speelruimte gemeente Hellendoorn

Het Ontwerpbesluit Windturbines Leefomgeving voorkomt lokale normen en discussie. De nieuwe normen voor geluid, slagschaduw, externe veiligheid en afstandsnormen zijn straks algemeen geldig. Ook windinitiatieven in de gemeente Hellendoorn zullen moeten voldoen aan de nieuwe normen. Als gemeente kun je ervoor kiezen om strengere normen voor geluid, slagschaduw, externe veiligheid en afstand tot bebouwing te hanteren. De gemeente zal afwijkingen van de landelijke norm moeten onderbouwen op basis van specifieke lokale omstandigheden. Indien strengere gemeentelijke normen leiden tot uitsluiting van gebieden die volgens de landelijke normen wel geschikt zijn voor de plaatsing van windmolens, kan een initiatiefnemer zich wenden tot de provincie als bevoegd gezag. De provincie Overijssel heeft aangegeven de nieuwe normen uit het Ontwerpbesluit Windturbines Leefomgeving over te nemen.

³ <https://www.platformparticipatie.nl/windturbinesleefomgeving/ontwerpbesluit-windturbines-leefomgeving/documenten-ontwerpbesluit-windturbinesleefomgeving/default.aspx#folder=2566926>

⁴ De PR, of plaatsgebonden risicocontour, is het risico (uitgedrukt in kans per jaar) dat één persoon die zich onafgebroken en onbeschermd op die plaats bevindt, overlijdt als rechtstreeks gevolg van een calamiteit. In Nederland heeft de overheid bepaald dat in principe nergens in Nederland iemand een groter plaatsgebonden risico mag lopen dan 1 op de 1 miljoen per jaar (10⁻⁶/jaar). Voor bestaande situaties geldt een tijdelijke norm van 1 op de 100.000 per jaar (10⁻⁵).

5. Input voor beleid

5.1 Zoekgebieden en opstelling

We constateren uit de analyse van hoofdstuk vier dat de witte vlekken waar meerdere molens mogelijk zijn binnen het provinciale clustergebied liggen. Zoals in het voorgenomen PPE van de provincie wordt aangegeven, neemt de provincie Overijssel binnen de provinciale clustergebieden de regie. Daarnaast wordt in het PPE gesteld dat om versnippering van het landschap tegen te gaan een cluster eis van minimaal vier windturbines geldt buiten de clustergebieden. Daarmee werkt de provincie niet langer mee aan verspreid liggende, losse windturbines in overige landschappen. Binnen de clustergebieden is geen cluster eis van turbines opgenomen, daarbij geldt een optimalisatie-eis voor ruimtelijke benutting.

De provincie schrijft voor dat windmolens om landschappelijke redenen alleen gegroepeerd mogen worden geplaatst, niet solitair. Behalve in de vier zogenaamde clustergebieden, waar solitaire plaatsing wel mogelijk is. Dit is inconsistent, ook in de clustergebieden is landschappelijke versnippering onwenselijk. Wij adviseren de gemeente Hellendoorn om de provinciale argumentatie voor clusteropstellingen van toepassing te verklaren op de hele gemeente, inclusief het deel van het provinciale clustergebied *A35/ATT Almelo, Twenterand, Tubbergen, Enschede, Haaksbergen, Borne, Hengelo, Hof van Twente, Wierden, Hellendoorn* dat in Hellendoorn ligt, en dit als zodanig op te nemen in haar omgevingsverordening.

Uit de analyse van uitsluitingsgebieden blijkt dat de witte vlekken waar meerdere molens mogelijk zijn in aanmerking komen voor een groepsopstelling van windmolens. Beide liggen in provinciaal clustergebied *A35/ATT Almelo, Twenterand, Tubbergen, Enschede, Haaksbergen, Borne, Hengelo, Hof van Twente, Wierden*. Beide zijn onderdeel van een groter, gemeentegrensoverschrijdend potentieel windgebied. En voor beide gebieden zijn initiatiefvoorstellen ingediend bij de gemeente en de provincie.

Wij adviseren de gemeente om geen zoekgebieden aan te wijzen, omdat er op grond van de uitsluitingscriteria niets te zoeken valt. De witte vlekken waar meerdere molens mogelijk zijn die in aanmerking komen voor de opstelling van meerdere windmolens zijn al gevonden door initiatiefnemers. Deze gebieden liggen in provinciaal clustergebied en vallen daarmee onder provinciale regie.

Tenslotte zijn NNN-gebieden meegenomen als 'zachte beperking' in onze technische analyse, omdat plaatsing juridisch niet uitgesloten is. Uit de flitspeiling, gesprekken met de lokale energiewerkgroepen en Tegenwind kwam stevige weerstand naar voren tegen windturbines in NNN-gebied. De provincie Overijssel hanteert voor windenergie in NNN-gebieden een nee, tenzij-beleid. Er moet aangetoond worden dat:

- Er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- Er geen reële alternatieven zijn;
- Voor zover de negatieve effecten ten gevolge van de beoogde activiteit niet kunnen worden voorkomen, deze zo beperkt mogelijk worden gehouden;
- Overblijvende optredende schade of negatieve effecten op een toereikende maar tenminste op een gelijkwaardige wijze worden gecompenseerd.

In Hellendoorn zijn daarmee windturbines binnen NNN-gebied feitelijk uitgesloten. Desondanks adviseren we de gemeente om expliciet op te nemen in haar beleid dat ze niet meewerkt aan windturbines in en direct naast NNN-gebied.

5.2 Lokaal eigendom en financiële participatie

Uit het participatietraject blijkt dat het streven naar een zo hoog mogelijk percentage lokaal eigendom, liefst 100%, breed gedragen wordt in de gemeente Hellendoorn. Lokaal eigendom is echter niet afdwingbaar met het ruimtelijke instrumentarium van de overheid. Lokaal eigendom lijkt in Hellendoorn een doel op zich. De

achterliggende redenen zijn de wens van zoveel mogelijk lokaal zeggenschap over de windmolens en een zo rechtvaardig mogelijke verdeling van de lusten en de lasten ervan. Echter, lokaal eigendom garandeert geen van beide. Daarnaast zijn er andere manieren om deze wensen te verwezenlijken, bijvoorbeeld een meerderheidsaandeel in het windpark van een lokale energiecoöperatie, een omwonendenregeling of de inrichting van een omgevingsfonds.

We adviseren de gemeente samen met de provincie de ondersteuning van energiecoöperaties verder vorm te geven. Inventariseer daarin de behoefte van bestaande energiecoöperaties, welke rol coöperaties voor zichzelf zien weggelegd bij het vormgeven van lokaal eigendom en op welke wijze de gemeente de energiecoöperaties kan ondersteunen. We raden af om in het gemeentelijk beleid een streefpercentage lokaal eigendom op te nemen dat afwijkt van provinciaal en landelijk beleid. Aangezien de gemeente formeel niet het bevoegde gezag is voor grotere windinitiatieven, heeft dit geen zeggingskracht.

5.3 Procesparticipatie

De gemeente heeft een stimulerende en regisserende rol bij het zorgen voor draagvlak en zorgvuldige procesparticipatie voor duurzame energie-initiatieven. Om ervoor te zorgen dat procesparticipatie geconcretiseerd en verankerd wordt, is lokaal participatiebeleid gewenst. Lokaal participatiebeleid kan landen in een participatieverordening.

In de Raadsinformatiebijeenkomst van 3 oktober is door de wethouder voorgesteld om het onderdeel participatie mee te nemen in de participatieverordening. Aangezien participatiebeleid niet alleen gaat over energieprojecten, maar over verschillende manieren waarop de overheid haar bevoegdheden inzet om het participatiedoel te bereiden, adviseren we de gemeente daarom om een expliciete paragraaf over participatie binnen energieprojecten op te nemen. Hierin kunnen spelregels tussen gemeenten en initiatiefnemers opgenomen worden en vereisten aan het participatieplan van initiatiefnemers worden gesteld. Een vertaling van hoe deze spelregels kunnen worden opgenomen in lokaal participatiebeleid zijn weergegeven in bijlage 1.

5.4 Geluid, slagschaduw, externe veiligheid en afstand tot bebouwing

Zoals eerder benoemd worden de nieuwe normen voor geluid, slagschaduw, externe veiligheid en afstandsnormen straks algemeen geldig. Ook windinitiatieven in de gemeente Hellendoorn zullen moeten voldoen aan de nieuwe normen. In het Ontwerpbesluit Windturbines Leefomgeving is de veiligheidsnorm voor het plaatsen van windturbines bij bedrijven aangescherpt. Dit zal gevolgen hebben voor de uitsluitingsgebieden in Hellendoorn. We adviseren de gemeente om de nieuwe landelijke normen over te nemen.

5.5 Vertaling advies naar beleidsuitgangspunten

Het bovenstaande advies kan als volgt vertaald naar beleidsuitgangspunten:

- Wij adviseren de gemeente Hellendoorn om de provinciale argumentatie voor clusteropstellingen van toepassing te verklaren op de hele gemeente, inclusief het deel van het provinciale clustergebied *A35/ATT Almelo, Twenterand, Tubbergen, Enschede, Haaksbergen, Borne, Hengelo, Hof van Twente, Wierden, Hellendoorn* dat in Hellendoorn ligt, en dit als zodanig op te nemen in haar omgevingsverordening.
Voorgesteld beleidsuitgangspunt: de gemeente Hellendoorn werkt alleen mee aan initiatieven van 4 of meer windturbines.
- Wij adviseren de gemeente om geen zoekgebieden aan te wijzen, omdat er op grond van de uitsluitingscriteria niets te zoeken valt.
Voorgesteld beleidsuitgangspunt: geen
- De provincie hanteert een nee, tenzij beleid tegenover windturbines binnen NNN-gebied. Op grond van het provinciale nee, tenzij beleid zijn in Hellendoorn windturbines binnen NNN-gebied feitelijk uitgesloten. Alhoewel de praktijk uitwijst dat windturbines binnen NNN-gebied in Hellendoorn niet

mogelijk zijn, adviseren we de gemeente om expliciet op te nemen in haar beleid om geen windturbines binnen NNN-gebied te plaatsen.

Voorgesteld beleidsuitgangspunt: De gemeente Hellendoorn werkt niet mee aan initiatieven voor windturbines in NNN-gebied, noch in de directe contour eromheen.

- We raden af om in het gemeentelijk beleid een streefpercentage lokaal eigendom op te nemen dat afwijkt van provinciaal en landelijk beleid. Aangezien de gemeente formeel niet het bevoegde gezag is voor grotere windinitiatieven, heeft dit geen zeggingskracht. Daarnaast is lokaal eigendom niet afdwingbaar met het gemeentelijke ruimtelijke instrumentarium. De gemeente kan hier alleen op sturen als (mede)-ontwikkelaar van windparken.

Voorgesteld beleidsuitgangspunt: de gemeente Hellendoorn streeft een zo hoog mogelijk aandeel lokaal eigendom na in de windparken op haar grondgebied, met als ondergrens de landelijk vastgestelde ambitie van 50%.

- We adviseren de gemeente om lokaal participatiebeleid op te stellen en hierin een expliciete paragraaf over participatie binnen energieprojecten in op te nemen. Hierin kunnen spelregels tussen gemeenten en initiatiefnemers opgenomen worden en vereisten aan het participatieplan van initiatiefnemers worden gesteld.

Voorgesteld beleidsuitgangspunt: de gemeente Hellendoorn stelt een participatiebeleid duurzame energie op, als onderdeel van de voorgenomen omgevingsverordening.

- We raden af om af te wijken van de concept-normen uit het Ontwerpbesluit Windturbines leefomgeving. De provincie Overijssel zal deze normen overnemen in haar provinciale beleid. We adviseren de gemeente daarom om de nieuwe normen voor geluid, slagschaduw, externe veiligheid en afstandsnormen over te nemen.

Voorgesteld beleidsuitgangspunt: ten aanzien van geluid, slagschaduw, lichthinder, externe veiligheid en afstandsnormen hanteert de gemeente Hellendoorn de concept-normen uit het Ontwerpbesluit Windturbines leefomgeving.

Bijlage 1: Voorbeeld invulling procesparticipatie

Thema's die in lokaal participatiebeleid terug kunnen komen zijn als volgt⁵:

- Omschrijving **rolverdeling** gemeente, initiatiefnemers en omgeving;
- **Spelregels** gemeente en initiatiefnemers duurzame energieprojecten (uitwerking hieronder);
- **Vereisten participatieplan** initiatiefnemer (bijvoorbeeld gebaseerd op de Gedragscode NWEA 'Wind' en een gemeentelijke oplegger en invulling daarvan).

Voorbeeld van spelregels duurzame energieprojecten

1. Start participatieproces bekendmaken via diverse media en kaders benoemen.
2. Bewoners e.a. vroegtijdig betrekken, ook als de opgave nog niet helemaal duidelijk is: wat wordt het traject, wat zijn hun wensen, wat is het participatiedoel?
3. De gemeente geeft aan dat een initiatiefnemer een participatieplan op moet stellen, voor kleine projecten kan dit door het college worden aangepast (maatwerk).
4. Duidelijkheid over het onderwerp van het participatieproces, de schaal waarop dit aan de orde is, procedure en doorlooptijd, over samenwerken en over contact houden.
5. Duidelijke fasering en rolverdeling: wie is in welke fase verantwoordelijk voor de uitvoering van de participatie: rol- en taakverdeling tussen initiatiefnemer, gemeentelijke organisatie, college, raad en participanten.
6. Wie worden betrokken en op welke manier (treden 'participatieladder'): informeren, raadplegen, adviseren, co-creëren of meebeslissen.
7. Oog voor representativiteit van de groep die deelneemt. Extra inzet om lastig te bereiken groepen in de samenleving toch te betrekken, bijvoorbeeld door inzet van online media, door 'wijkgericht werken' of via (sport)verenigingen.
8. Tussentijds wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de voortgang van het traject.
9. Afwijking van de uitkomsten van participatie wordt gemotiveerd. Participanten krijgen ook inzicht wat er gedaan is met hun voorstellen.
10. Een begroting en dekking van de kosten van het participatieproces.
11. Voor iedereen is duidelijk wanneer een traject is afgerond.
12. Evaluatie: Na afloop van ieder project participatie evalueren, om te leren en participatie steeds te verbeteren.

⁵ Voorbeeld van de uitwerking van procesparticipatie is gebaseerd op het Participatiekader Duurzame Energie van de gemeente Buren: <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR661633/>

Bijlage 2: Routes juridische verankering lokaal eigendom

Aan: Breed Bestuurlijk Overleg RES Twente 12 oktober 2023

CC:

Van: Programmamanager RES Twente, Siegbert van der Velde

Onderwerp: Juridische verankering lokaal eigendom

Energiestrategie Twente

RES Twente

Aanleiding en context

In het Klimaatakkoord is een algemeen streven opgenomen naar 50% lokaal eigendom van hernieuwbare energieprojecten in 2030.

Dit onderdeel van het Klimaatakkoord is niet als streven, maar als uitgangspunt overgenomen in de RES Twente. In de omschrijving van de RES Twente betekent lokaal eigendom dat een collectief van bewoners en/of bedrijven uit de lokale gemeenschap geheel of gedeeltelijk eigenaar zijn van een hernieuwbaar energieproject. In afwijking van de landelijk gehanteerde definitie kan de gemeente of provincie ook (mede)eigenaar zijn, mits de opbrengsten van het energieproject terugvloeien naar de samenleving. Net als in de overige RES-regio's dringt de vraag zich op hoe de RES-partners lokaal eigendom bij hernieuwbare energieprojecten van marktpartijen ook daadwerkelijk kunnen afdwingen.

Daarover is advies gevraagd en verkregen van prof. dr. ir. A.G. Bregman. Deze notitie is bedoeld om het advies van Bregman in het perspectief te plaatsen van verschillende routes om lokaal eigendom juridisch te verankeren. Het doel van de notitie is enerzijds informerend, anderzijds opiniërend ten aanzien van het vraagstuk hoe het realiseren van lokaal eigendom handen kan worden opgenomen in de RES 2.0.

Vetrekpunt

Na het sluiten van het Klimaatakkoord is een team van de Rijksuniversiteit Groningen en Lex Nova advies gevraagd over de afdwingbaarheid van het streven naar 50% lokaal eigendom.

De conclusie van dat advies is dat er op basis van de Wet Ruimtelijke Ordening en (destijds ontwerp) Omgevingswet geen mogelijkheden bestaan om financiële participatie of lokaal eigendom af te dwingen. Het is overheden vanuit hun rol als bevoegd gezag niet toegestaan om niet-ruimtelijke eisen te stellen aan de te verlenen vergunningen. Het vertrekpunt is dus dat strikt genomen lokaal eigendom niet juridisch afdwingbaar is.

Routes lokaal eigendom

Ongeacht de juridische afdwingbaarheid zijn door verschillende partijen routes verkend om toch invulling te geven aan het streven naar 50% lokaal eigendom:

1. De route participatiecoalitie

De participatiecoalitie die rondom het Klimaatakkoord is gevormd om invulling te geven aan de afspraken met betrekking tot (financiële) participatie heeft een advies uitgebracht die een praktische -maar niet waterdichte- route

RES Twente

schetst om lokaal eigendom te realiseren. Het advies komt er kortweg op neer dat een gemeente of provincie een beleidsregel lokaal eigendom vaststelt in het ruimtelijk beleid voor duurzame energieprojecten. Op grond van die beleidsregel kan een gemeente of provincie planologische medewerking weigeren als initiatiefnemers van een hernieuwbaar energieproject zich niet conformeren aan de beleidsregel lokaal eigendom. Hoewel strikt genomen initiatiefnemers niet gehouden kunnen worden aan een dergelijke beleidsregel en langs juridische weg planologische medewerking kunnen afdwingen, zullen de meeste initiatiefnemers bereid zijn afspraken te maken over lokaal eigendom om de medewerking van het bevoegd gezag zeker te stellen. De tijdsdruk van subsidieaanvragen speelt hierbij vaak een rol. De afspraken tussen bevoegd gezag en initiatiefnemer worden vervolgens vaak vastgelegd in privaatrechtelijke overeenkomsten, zodat deze ook in rechte afdwingbaar zijn.

Deze route is niet zonder juridische risico's. Ook achteraf kan de initiatiefnemer de privaatrechtelijke overeenkomst naast zich neerleggen en betogen dat het ondertekenen daarvan afgedwongen werd door onrechtmatig handelen van de gemeente of provincie. Een dergelijke situatie is in de provincie Drenthe enkele keren voorgekomen, waarbij de gemeente een onvoldoende sterke juridische positie had om naleving van de privaatrechtelijke overeenkomsten te vorderen.

2. De route Bregman

Het advies van professor Bregman komt er in grote lijnen op neer dat lokaal eigendom (mogelijk) op grond van de WRO en Omgevingswet wel afdwingbaar is als de parallel wordt getrokken met particulier opdrachtgeverschap bij woningbouwprojecten. Bij woningbouwprojecten mag een gemeente, ook als zij geen beschikking heeft over de kavels, in een bestemmingsplan ontwikkelruimte aanwijzen waar inwoners zelf hun woning kunnen ontwerpen en bouwen, onafhankelijk van de projectontwikkelaar die de beschikking heeft over de kavels. Naar het oordeel van Bregman is het waarschijnlijk dat de parallel getrokken kan worden met lokaal eigendom bij hernieuwbare energieprojecten, mits de gemeente in een bestemmingsplan afdoende motiveert dat het lokaal eigendom een publiek belang dient.

Het advies van Bregman is gebaseerd op de uit 2016 stammende Beleidsregel Maatschappelijk Draagvlak Zonneakkers van de gemeente Emmen. Op grond van deze beleidsregel zijn ontwikkelaars van zonneparken verplicht om 20% van de projectruimte aan te bieden aan de omgeving, zodat een coöperatie van omwonenden op de aangeboden kavel hun eigen zonnepark kunnen ontwikkelen.

Deze route is ook getoetst in het advies dat de Rijksuniversiteit Groningen en Lex Nova in het kader van het Klimaatakkoord hebben uitgebracht over de juridische afdwingbaarheid van lokaal eigendom.

De verwachting van de betrokken juristen daarbij was dat de parallel met particulier opdrachtgeverschap waarschijnlijk bij de rechter geen stand zal houden, terwijl Bregman betoogt dat die parallel waarschijnlijk wel stand zal houden. Zonder jurisprudentie op dit punt is geen zekerheid te geven over de juridische houdbaarheid van de 'route Bregman'. Een ander nadeel van deze route is dat er veel gevraagd wordt van de lokale energiecoöperaties. Zij krijgen alleen de beschikking over ontwikkelruimte, maar moeten daarop wel zelfstandig hun eigen zonnepark of windpark ontwikkelen. Omdat het om 'particulier opdrachtgeverschap' gaat moet dat ontwikkelen gebeuren zonder directe bemoeienis van de gemeente of provincie. Er is een effectieve en professionele ondersteuningsstructuur voor lokale energie initiatieven nodig, waarin de benodigde expertise en ervaring voor projectontwikkeling wordt aangeboden.

3. Maatschappelijke tender

De VNG heeft juridisch laten toetsen of verankering van lokaal eigendom via een zogenaamde maatschappelijke tender mogelijk is. In een maatschappelijke tender worden marktpartijen/ ontwikkelaars actief uitgenodigd door een gemeente of provincie om plannen voor een wind- of zonnepark in te dienen. Op basis van duidelijk vastgelegde selectiecriteria (waaronder het percentage lokaal eigendom) worden vervolgens de beste plannen geselecteerd om in aanmerking te komen voor de vereiste vergunningen. Eén van de vereisten van een maatschappelijke tender is dat de gemeente of provincie regie neemt en dus aan de voorkant helder vaststelt in welk gebied, op welk moment een wind- of zonnepark moet worden gerealiseerd. Er kleven ook nadelen aan een maatschappelijke tender. In de eerste plaats is de gemeente of provincie gehouden te selecteren op basis van biedingen van marktpartijen. Als geen van de ontwikkelaars een plan indient met 50% lokaal eigendom, of ontwikkelaars een eigen vorm kiezen (bijvoorbeeld het aanbieden van aandelen of een eigen coöperatie) kan dat niet als uitsluitingsgrond gelden. Een ander nadeel is dat niet zeker is of de winnaar van de tender over grondposities beschikt in het aangewezen zoekgebied. Het is dan niet zeker of de winnaar van de tender ook daadwerkelijk kan ontwikkelen en er ontstaat een risico op tweespalt rondom grondcontracten in het aangewezen zoekgebied.

RES Twente

4. Route grondeigendom

Zonder gebruik te maken van juridische bevoegdheden, kan grondeigendom worden ingezet om lokaal eigendom te realiseren. De grondeigenaar mag immers zelf bepalen onder welke condities een ontwikkelaar gebruik mag maken van de grond. Een aantal gemeenten en provincies hebben met het oog op lokaal eigendom ontwikkellocaties aangewezen in gebieden waar zijzelf grondeigenaar zijn.

Andere gemeenten en provincies voeren actief grondbeleid om de beschikking te krijgen over grondposities voor wind- en zonneparken.

Op grond van het Didam arrest mag een gemeente, provincie of rijksoverheid de ontwikkelruimte niet één op één gunnen aan een LEI, met uitsluiting van marktpartijen. De gemeente, provincie of rijksoverheid komt dan voor de keuze te staan de ontwikkelruimte aan te bieden in een (maatschappelijke) tender -en in de tender lokaal eigendom als voorwaarde mee te nemen-, of zelf te ontwikkelen. Een voorbeeld van een maatschappelijke tender is de Drentse Zonneroute A37, waarbij een tender wordt uitgeschreven voor het ontwikkelen van een zonnepark op rijksgrond en de biedingen zich moeten conformeren aan het Beleidskader Participatie Drentse Zonneroute A37 van de drie betrokken gemeenten. Het Rijk vestigt pas een opstalrecht voor de winnaar van de tender als het aanbod voor lokaal eigendom vastligt in een overeenkomst met de betrokken LEI's.

Conclusies

- Er zijn en blijven juridische risico's bij het verankeren van lokaal eigendom in (ruimtelijk) beleid van gemeenten of provincies.
- De beste route om lokaal eigendom te borgen is die waar de gemeente, de provincie of het rijk de beschikking heeft over de grondposities in gebieden die ruimtelijk beschikbaar zijn voor wind- of zonneparken.
- Die route vraagt actief grondbeleid, een effectieve en professionele ondersteuningsstructuur voor LEI's die als co-ontwikkelaar optreden én/of de bereidheid van gemeenten en provincie om zelf de rol van ontwikkelaar en exploitant op zich te nemen.
- Daaruit volgt de vraag op welk schaalniveau dit het beste georganiseerd kan worden. Is het gewenst om in RES-verband één van de mogelijke routes voor verankering van lokaal eigendom na te streven en als afgeleide daarvan afspraken te maken over het regionaal organiseren van actief grondbeleid, een ondersteuningsstructuur voor LEI's en/ of een gezamenlijk ontwikkelbedrijf?

Technische studie windturbines Hellendoorn

**Uitsluitingsgebieden windturbines
Gemeente Hellendoorn**

31 oktober 2023

Contactpersoon

ARCADIS

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 264
6800 AG Arnhem
Nederland

Inhoudsopgave

1	Inleiding en aanpak	4
1.1	Inleiding	4
1.2	Aanpak	5
2	Uitgangspunten	7
2.1	Referentieturbine	7
2.2	Richtafstanden belemmeringen	7
3	Resultaten ruimtelijke analyse	9
3.1	Woningen en geluidsgevoelige objecten	9
3.1.1	Scenario harde belemmeringen	9
3.1.2	Scenario zachte belemmeringen	9
3.2	Kwetsbare objecten	12
3.3	Natuur	14
3.3.1	Scenario harde belemmeringen	14
3.3.2	Scenario zachte belemmeringen	14
3.4	Externe veiligheid	16
3.5	Infrastructuur	18
3.6	Luchtvaart	20
4	Belemmeringenkaarten en witte vlekken per scenario	22
5	Bijlagen	27
	Colofon	28

1 Inleiding en aanpak

1.1 Inleiding

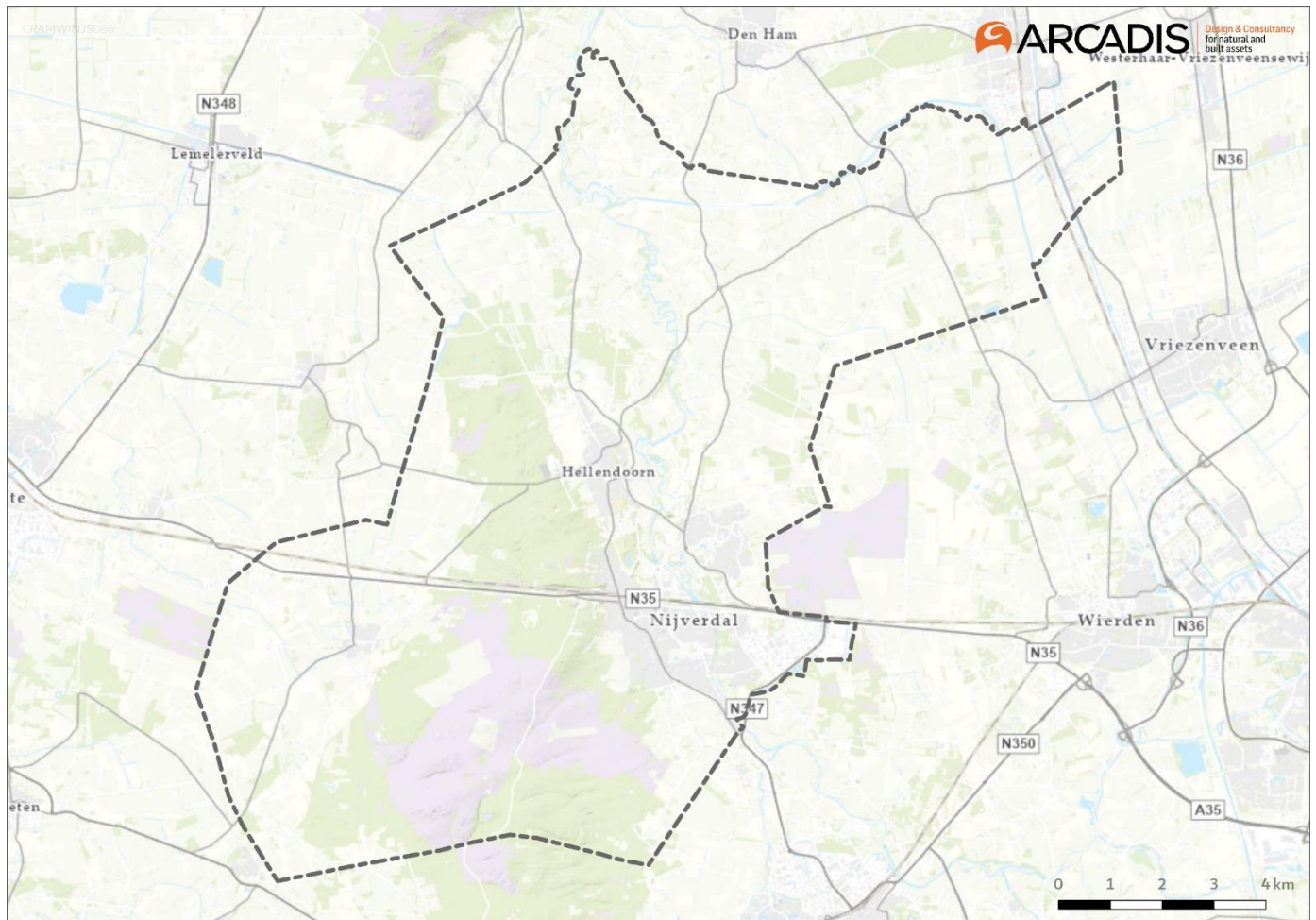
Door Arcadis is een technische studie is opgesteld om de ruimtelijke belemmeringen en kansen voor windenergie inzichtelijk te maken voor de gemeente Hellendoorn. De uitkomsten van deze technische studie zijn te zien in de bijlage. In 2017 is door QING een eerdere analyse uitgevoerd. Deze eerdere analyse is in deze technische studie geactualiseerd en aangevuld op basis van de meest recente specificaties van de beoogde windturbines en de nieuwe normen uit het Ontwerpbesluit Windturbines leefomgeving. Met deze technische studie wordt duidelijk wat de ruimtelijke belemmeringen zijn voor de realisatie van windturbines en wat de mogelijkheden zijn voor windturbines binnen de gemeente Hellendoorn.

Richtafstanden

De ruimtelijke analyses in deze technische studie zijn uitgevoerd op basis van richtafstanden. Dat leidt tot een indicatie van het plaatsingspotentieel van windturbines binnen de gemeente. De technische studie biedt geen zekerheid of plaatsing mogelijk is en in welke omvang. Daarvoor zal nader onderzoek moeten worden verricht op basis van specifieke maatvoering, op basis waarvan de reikwijdte van effecten op basis van een doorrekening kunnen worden bepaald.

Nieuwe normen uit het Ontwerpbesluit Windturbines leefomgeving

Kort voor de totstandkoming van deze notitie heeft het Ministerie van I&W de nieuwe windturbinebepalingen ontwerp gepubliceerd en vrijgegeven voor het indienen van zienswijzen. De verwachting is dat deze bepalingen medio 2024 worden vastgesteld. Kijkend naar de ontwerpnormen zien wij dat deze redelijk in lijn zijn met een aantal uitgangspunten die in deze ruimtelijke analyse zijn gehanteerd. Zo is in het scenario zachte belemmeringen reeds rekening gehouden met een afstand van 2x de tiphoogte en een richtafstand voor geluid gebaseerd op 45 dB Lden.

Figuur 1-1 Gemeente Hellendoorn

1.2 Aanpak

In deze technische studie wordt een ruimtelijke analyse uitgevoerd op basis van ruimtelijke belemmeringen. De analyse wordt uitgevoerd met GIS waarbij gebruikt wordt gemaakt van contouren rondom de belemmeringen. Deze analyse resulteert in meerdere onafhankelijke belemmeringen waar windenergie niet mogelijk is. Alle belemmeringen over elkaar heen gelegd leidt tot de belemmeringenkaart.

Waar geen belemmeringen zichtbaar zijn in de belemmeringenkaart, de witte vlekken, kan in principe een windturbine geplaatst worden zodanig dat die voldoet aan de huidige wet- en regelgeving. Er zijn dan op die locatie geen 'harde' belemmeringen die de ontwikkeling van windturbines tegen kunnen zitten. Mogelijk kunnen daar wel andere beperkingen zijn, de 'zachte randvoorwaarden'.

De volgende aspecten zijn als 'harde' belemmering meegenomen:

- Grenswaarde geluid (activiteitenbesluit)
- Bouwhoogtebeperkingen luchtvaart
- Natura2000
- Kwetsbare objecten
- Wegen
- Spoorwegen
- Waterwegen (kanalen, rivieren en havens)
- Buisleidingen (alleen leidingen met gevaarlijke stoffen: hogedruk brandstof/aardgastransport)
- Hoogspanningsinfrastructuur (ondergronds en bovengronds)

Daarnaast zijn er ook aspecten die als 'zachte' belemmeringen kunnen worden beschouwd:

- NNN-gebieden
- Afstand tot woningen
- Standaardwaarde geluid vooruitlopend op concept-normen uit het Ontwerpbesluit Windturbines leefomgeving

Hieruit volgt dat er twee scenario's zijn onderzocht:

1. **Scenario harde belemmeringen:** in dit scenario worden richtafstanden voor de 'harde' belemmeringen gehanteerd, uitgaande van vastgestelde specificaties (tiphoogte, vermogen en rotordiameter) van de referentieturbine (zie paragraaf 2.1).
2. **Scenario zachte belemmeringen:** in dit scenario worden ook de richtafstanden voor de zachte belemmeringen opgenomen, zoals een indicatieve richtafstand 2x tiphoogte¹ ten opzichte van woningen en ligging binnen NNN-gebied.

In hoofdstuk 2 zijn de uitgangspunten opgenomen voor deze studie, de referentieturbines en de gehanteerde richtafstanden. In hoofdstuk 3 zijn de resultaten van de ruimtelijke analyse opgenomen. In hoofdstuk 4 zijn de totale belemmeringenkaart en witte vlekken per scenario gepresenteerd.

¹ Na de inwerkingtreding van de concept normen uit het Ontwerpbesluit Windturbines leefomgeving geldt de richtafstand 2x tiphoogte als harde belemmering

2 Uitgangspunten

2.1 Referentieturbine

Als referentieturbine is een moderne 6 MW windturbine met een hoog opwekvermogen gebruikt. Op moment van schrijven zijn dit de meest gangbare turbines die nieuw worden gebouwd. In onderstaande tabel zijn de ashoogte, rotordiameter en tiphoogte van deze 6 MW windturbines weergegeven. Het is uiteraard mogelijk dat in de praktijk andere type turbines worden gebruikt. In dat geval kunnen de onderstaande maten afwijken. De resultaten van deze technische studie zijn echter alleen van toepassing op moderne 6 MW turbines.

Referentieturbine	Ashoogte	Rotordiameter	Tiphoogte
6 MW	160	160	240

2.2 Richtafstanden belemmeringen

In de onderstaande tabel zijn de richtafstanden opgenomen. Per criterium is neergezet waar deze richtafstanden op gebaseerd is. Waar HRW2020 staat, is het criterium een van de Handreiking Risicozonering Windturbines uit 2020.

Criterium	Type belemmering	Regel	Bron	Richtafstand
Geluid	Hard	Inschatting 47 dB Lden contour, geldend beleid activiteitenbesluit voor één of meerdere windturbines ^{2 3}	Expert judgement	500 meter
	Zacht	Inschatting 45 dB Lden contour, in overeenstemming met de Europese WHO-geluidsrichtlijn ⁴	Expert judgement	600 meter
Indicatieve richtafstand 2x tiphoogte	Zacht	Uitgangspunt voor de richtafstand woningen 2x de tiphoogte ⁵	Expert judgement	480 meter
Bouwhoogtebeperkingen luchtvaart	Hard	Ligt aan zone. Kwalitatieve beoordeling	Expert judgement	-
Natura2000	Hard	Geen turbine en/of overdraai in Natura2000 gebied	Expert judgement	80 meter
NNN	Zacht	Niet in NNN-gebieden	Expert judgement	-

² Voor (nieuwe) windparken zijn er momenteel geen landelijke geluidnormen.

³ Voor een enkele turbine of bij de keuze voor een stille turbine zou de afstand kleiner kunnen zijn

⁴ In oktober 2018 heeft de World Health Organisation Regional Office for Europe (WHO) nieuwe richtlijnen voor omgevingsgeluid gepubliceerd, zie World Health Organization Regional Office for Europe, Environmental noise guidelines for the European Region, 2018. Deze richtlijnen zijn niet één-op-één naar de Nederlandse situatie te vertalen en worden daarom niet als harde norm gehanteerd, maar wel als zachte belemmering meegenomen.

⁵ Vooruitlopend op nieuwe regelgeving windturbines is voorsnog uitgegaan van een richtafstand van minimaal 2x tiphoogte t.o.v. woningen. Voor overzicht Europese afstandsnormen zie tabel 1 Onderzoek afstandsnormen windturbines, Koppen, E. & Smink M., 2022.

criterium	Type belemmering	Regel	Bron	Richtafstand
Kwetsbare objecten ⁶	Hard	<ul style="list-style-type: none"> Risico buiten de inrichting niet hoger dan 10-6 Risico binnen de inrichting niet hoger dan 10-5⁷ 	HRW2020	240 meter 80 meter
Wegen	Hard	Rijkswegen: Voor turbines met een rotordiameter groter dan 60 meter: ten minste een halve rotordiameter uit de rand van de verharding.	HRW2020	80 meter
Waterwegen (kanalen, rivieren en havens)	Hard	<p>Ten minste 50 meter uit de rand van de vaarweg.</p> <p>Binnen 50 meter van vaarweg wordt slechts toegestaan wanneer aangetoond kan worden dat er geen hinder voor wal- en scheepsradar optreedt.</p>	HRW2020	50 meter
Spoorwegen	Hard	<p>Bij ProRail een vergunning aanvragen voor plaatsing van windturbines wanneer een (deel van een) rotorblad binnen de vergunningsgrenzen komt. Deze grens ligt op 11 meter van het hart van het buitenste spoor.</p> <p>Advies: minimaal 7,85 meter + halve rotordiameter, gemeten vanuit het hart van het dichtstbijzijnde spoor, met een minimum van 30 meter.</p>	HRW2020	87,85 meter
Buisleiding (alleen leidingen met gevaarlijke stoffen: hogedruk brandstof/aardgastransport)	Hard	<p>De grootste afstand van: Maximale werpafstand bij nominaal toerental Ashoogte + ½ rotordiameter</p>	HRW2020	240 meter
Hoogspanningsinfrastructuur (ondergronds en bovengronds)	Hard	<p>Er dient een vrije ruimte aangehouden te worden die minimaal gelijk of groter is dan de maximale werpafstand bij nominaal toerental, of indien deze groter is ashoogte plus ½ rotordiameter, van de betreffende windturbine.</p>	HRW2020	240 meter

⁶ Kwetsbaar object:

- Woningen, woonschepen en woonwagens, niet zijnde woningen, woonschepen of woonwagens die aangemerkt worden als beperkt kwetsbare objecten. Dit zijn: verspreid liggende woningen, woonschepen en woonwagens van derden met een dichtheid van maximaal twee woningen, woonschepen of woonwagens per hectare, en dienst- en bedrijfswoningen van derden.
- Gebouwen bestemd voor het verblijf, al dan niet gedurende een gedeelte van de dag, van minderjarigen, ouderen, zieken of gehandicapten, zoals: i. ziekenhuizen, bejaardenhuizen en verpleeghuizen; ii. scholen, of iii. gebouwen of gedeelten daarvan, bestemd voor dagopvang van minderjarigen.
- Gebouwen waarin doorgaans grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig zijn, zoals: i. kantoorgebouwen en hotels met een bruto vloeroppervlak van meer dan 1500 m² per object, of ii. complexen waarin meer dan vijf winkels zijn gevestigd en waarvan het gezamenlijk bruto vloeroppervlak meer dan 1000 m² bedraagt en winkels met een totaal bruto vloeroppervlak van meer dan 2000 m² per winkel, voor zover in die complexen of in die winkels een supermarkt, hypermarkt of warenhuis is gevestigd.
- Kampeer- en andere recreatieterreinen bestemd voor het verblijf van meer dan 50 personen gedurende meerdere aaneengesloten dagen.

⁷ Voor inzicht in generieke afstanden kan aangehouden worden:

- 10-6 contour (circa maximale nominale werpafstand of tiphoogte, hoogste van de twee).
- 10-5 contour (circa ½ rotordiameter).

3 Resultaten ruimtelijke analyse

In dit hoofdstuk worden stuk voor stuk de resultaten van de ruimtelijke analyse besproken. De belemmeringen zijn gegroepeerd op thema:

1. Woningen en geluidsgevoelige objecten
2. Kwetsbare objecten
3. Natuur
4. Externe veiligheid
5. Infrastructuur
6. Luchtvaart

3.1 Woningen en geluidsgevoelige objecten

Windturbines mogen een maximale hoeveelheid geluidsbelasting leveren op woningen en andere geluidsgevoelige objecten. Per type turbine kan de mate van geluidsproductie verschillen. Daarom er gebruikt gemaakt van een inschatte gemiddelde afstand dat vereist is om aan de geluidsnorm te voldoen. Voor geluid wordt veelal als contour 45 of 47 dB L_{den} gebruikt. Hierbij geldt 47 dB L_{den} als norm die voorheen werd gehanteerd in het activiteitenbesluit (en nog steeds geldt voor een opstelling van 1 of 2 turbines). De 45 L_{den} is een richtlijn die door de WHO is opgesteld, maar die niet als vaste norm één-op-één naar de Nederlandse situatie kan worden vertaald. Daarom kan van de 45 L_{den} worden afgeweken tot aan de grenswaarde van 47 dB L_{den} . De ruimtelijke effecten van beide contouren wordt in onderstaande figuren inzichtelijk gemaakt. In deze technische studie wordt voor geluid een inschatting van de reikwijdte van de 45 en 47 dB L_{den} contour gepresenteerd.

3.1.1 Scenario harde belemmeringen

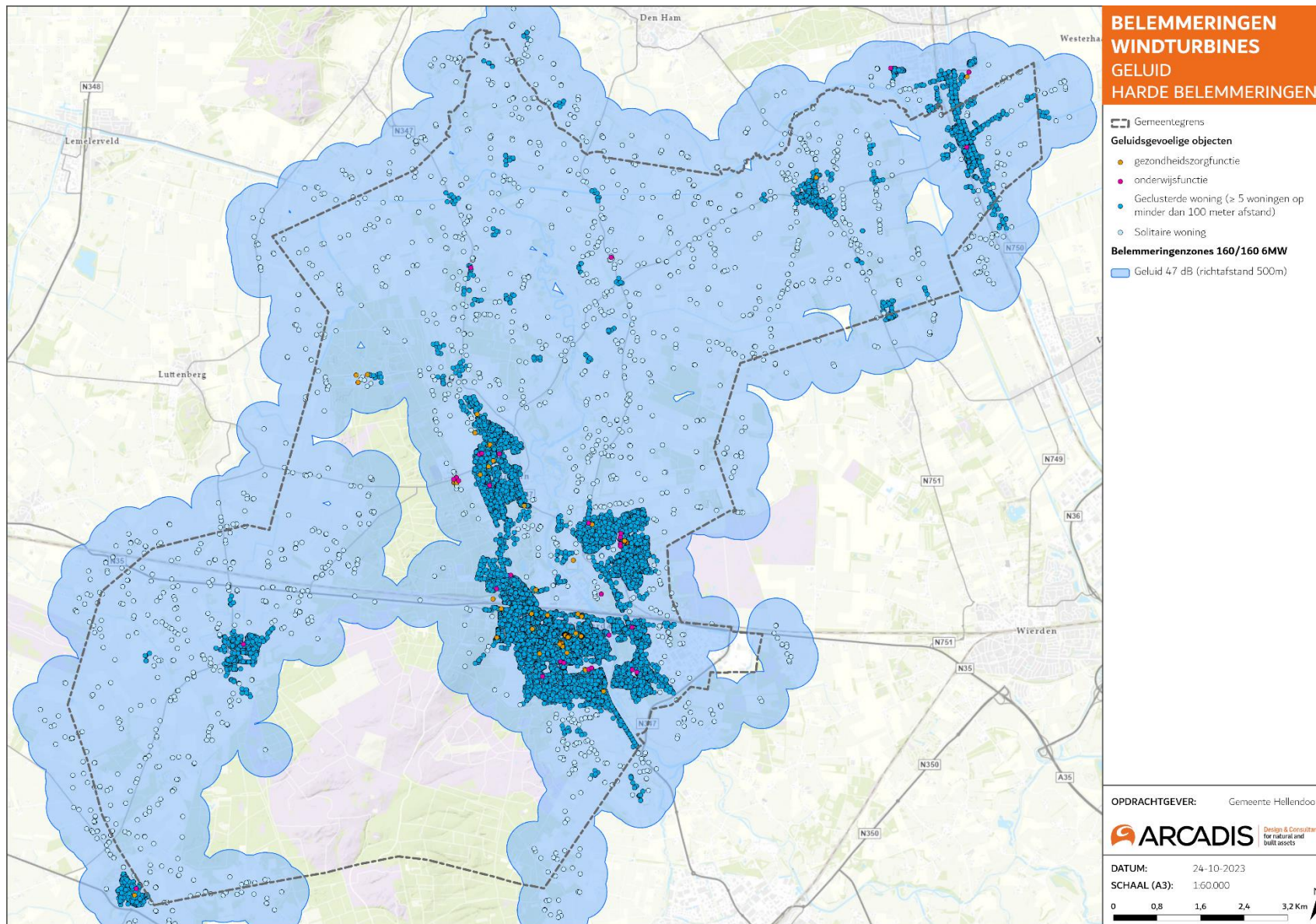
In het scenario 'harde belemmeringen' is de 47 dB L_{den} als norm gehanteerd. Voor de 47 L_{den} norm geldt geen wettelijke richtafstand. Deze norm kan alleen exact inzichtelijk worden gemaakt middels geluidsberekeningen per windturbine, waarbij ook omgevingsfactoren (bijvoorbeeld geluidswerende objecten, reliëf en hoofdwindrichting) van belang zijn. Dit voert te ver voor voorliggende technische studie. Daarom is op basis van eerdere berekeningen een inschatting gemaakt van een verwachtingsafstand. Die komt neer op circa 400 – 500 meter. Modernere en grotere turbines maken niet automatisch meer geluid. Daarom is voor eenzelfde contour gekozen die bestaat uit een verwachtingsafstand.

In dit scenario is ervoor gekozen om de geluidscontour rondom alle woningen te leggen. Het is echter soms ook mogelijk om specifieke maatregelen te nemen bij zogenaamde 'solitaire woningen' waardoor er in het kader van geluid minder afstand tot woningen kan worden aangehouden. Het gaat dan om specifieke mitigerende maatregelen of het hanteren van maatwerkvoorschriften waarbij windturbines dicht bij een solitaire woning kunnen staan dan de gehanteerde richtafstand. Een woning wordt getypeerd als 'solitair' wanneer er minder dan 5 woningen binnen 100 meter vanaf deze woning zijn gelegen. Anders spreken we over 'geclusterde woningen'. Het is trouwens niet zo dat enkele woningen uitgesloten zijn van regelgeving, de normstelling in Nederland maakt geen onderscheid tussen geclusterde woningen en solitaire woningen.

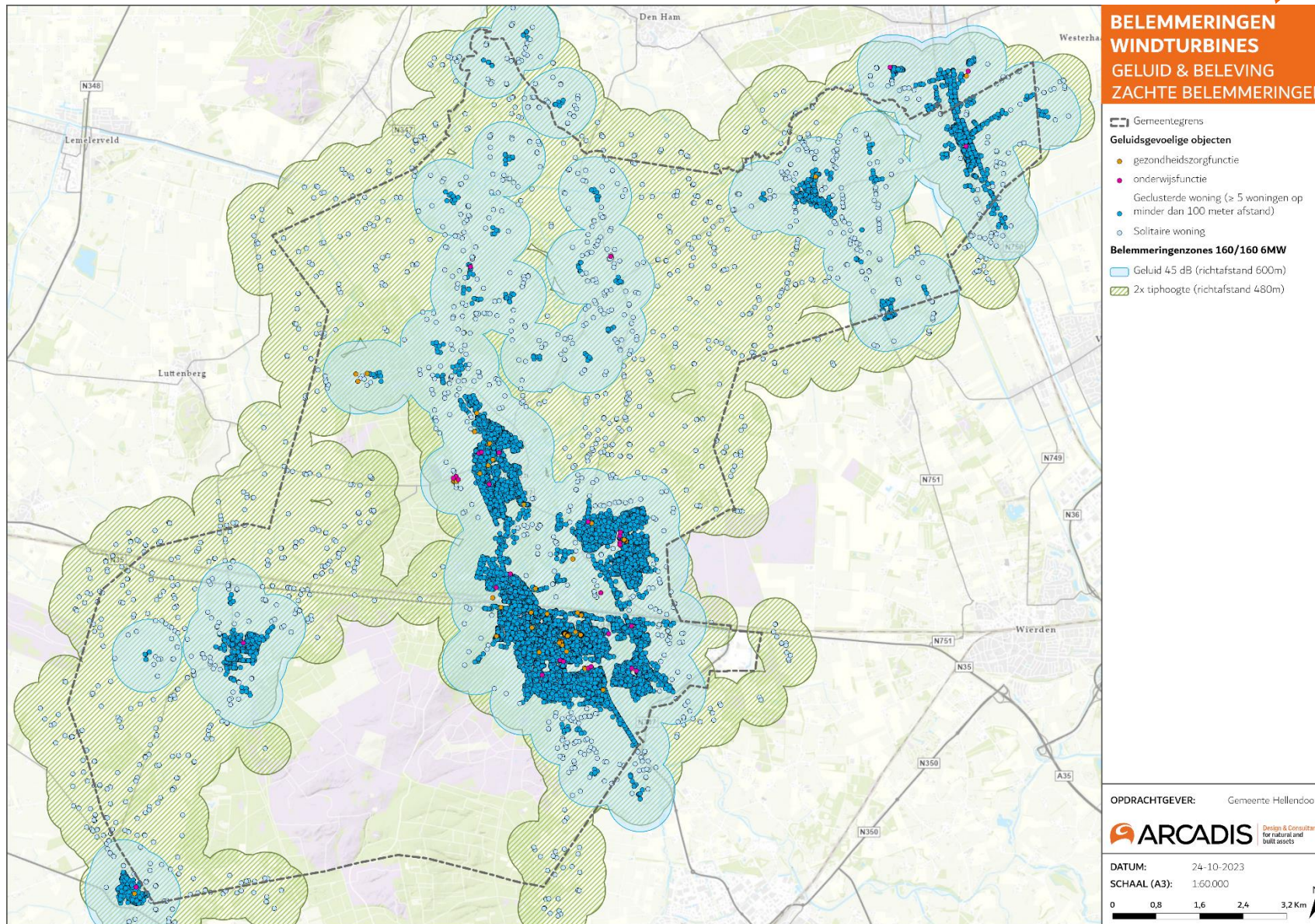
3.1.2 Scenario zachte belemmeringen

In het scenario 'zachte belemmeringen' is de 45 L_{den} (advies)norm gehanteerd. Voor de 45 L_{den} (advies)norm geldt ook geen wettelijke richtafstand. Op basis van de resultaten van het onderzoek afstandsnormen windturbines (Koppen, E. & Smink M., 2022) is de richtafstand bepaald op 600 meter. Daarnaast is dit ook geen harde belemmering, maar een zachte belemmering, omdat hiervan kan worden afgeweken tot een grenswaarde van 47 dB L_{den} . Deze belemmering wordt daarom alleen in het scenario "zachte belemmeringen" inzichtelijk gemaakt.

In tegenstelling tot het scenario 'harde belemmeringen' is in dit scenario de geluidscontour enkel om geclusterde woningen gelegd. Dit toont de plekken waar maatwerk mogelijk meer ruimte kan bieden in het kader van geluid. Echter naast geluidscontouren is in dit scenario ook gekeken naar een richtafstand tot woningen, zowel geclusterd als solitair, in het kader van beleving. Hiervoor geldt geen wettelijke richtafstand, maar wordt een indicatieve richtafstand van twee maal de tiphoogte van de windturbine aangehouden. Dit komt neer op circa 480 meter, hetgeen min of meer overeen binnen de geluidscontour van het scenario 'harde belemmeringen' valt.

Figuur 3-1 Harde belemmeringen geluid rond solitaire en groepen woningen en kwetsbare objecten

Figuur 3-2 Zachte belemmeringen geluid rond groepen woningen en kwetsbare objecten en indicatieve richtafstand woningen rond alle woningen

3.2 Kwetsbare objecten

Naast afstand tot woningen in het kader van geluid dient er volgens de HRW2020 ook voldoende afstand tot kwetsbare objecten te worden aangehouden in het kader van externe veiligheid.

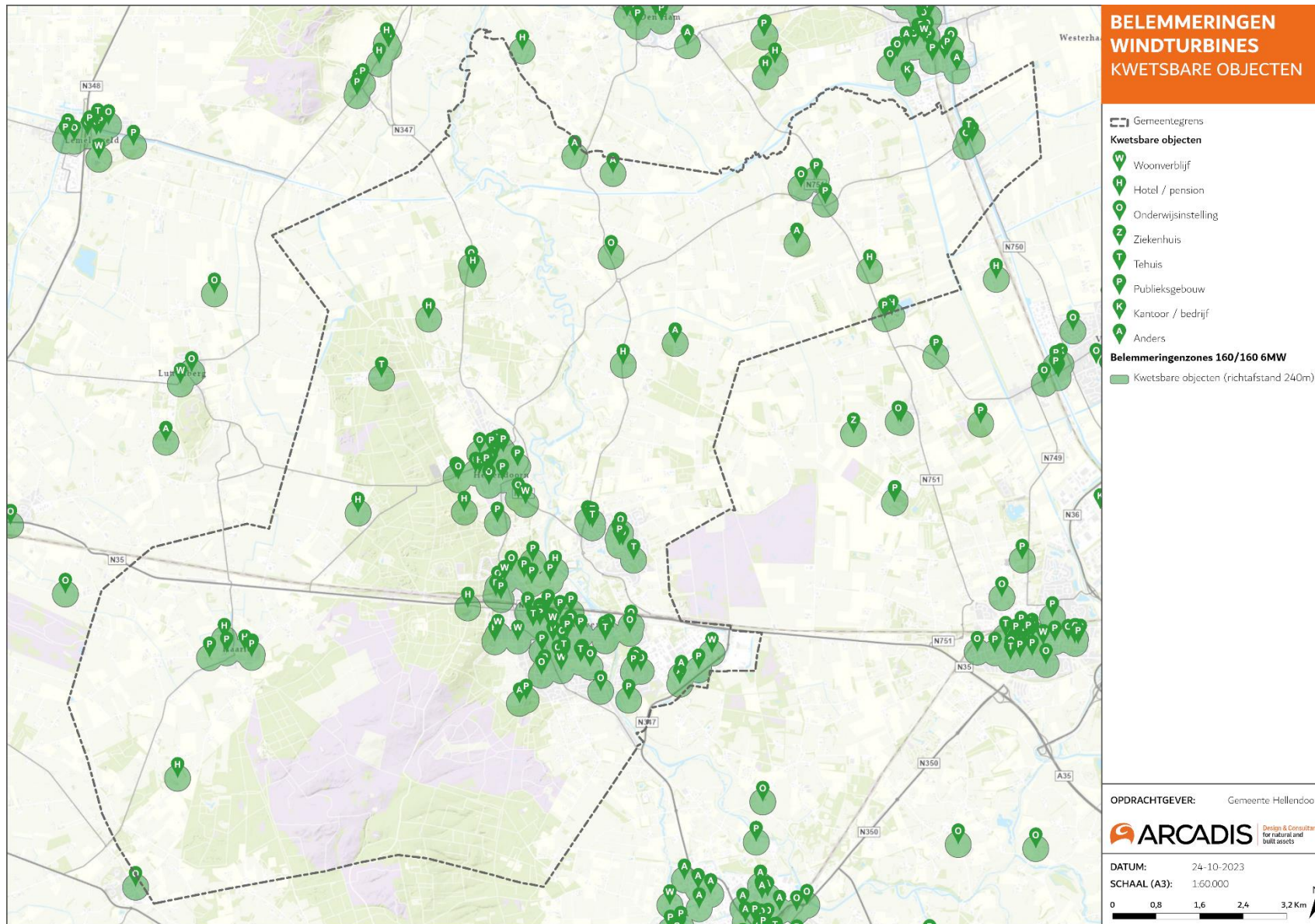
Om de omgeving te beschermen stelt het Activiteitenbesluit een norm voor het risico van windturbines voor kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten:

- Het plaatsgebonden risico voor een buiten de inrichting gelegen kwetsbaar object, veroorzaakt door een windturbine of een combinatie van windturbines, mag niet hoger zijn dan 10^{-6} per jaar. Hiervoor wordt aangehouden circa de maximale nominale werpafstand of tiphoogte, hoogste van de twee). In dit geval 240 meter.
- Het plaatsgebonden risico voor een buiten de inrichting gelegen beperkt kwetsbaar object, veroorzaakt door een windturbine of een combinatie van windturbines, mag niet hoger zijn dan 10^{-5} per jaar. Hiervoor wordt aangehouden circa $\frac{1}{2}$ rotordiameter. In dit geval 80 meter.

De norm betekent in de praktijk dat iemand die voortdurend en zonder bescherming op de 10^{-6} -contour verblijft, een risico op overlijden heeft van één keer in de miljoen jaar als direct gevolg van een falende windturbine. Op de 10^{-5} -contour is dit risico één keer in de honderdduizend jaar.

De definities voor kwetsbare objecten en beperkt kwetsbare objecten zijn vastgelegd in het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen en betreffen woningen, Gebouwen bestemd voor het verblijf, al dan niet gedurende een gedeelte van de dag, van minderjarigen, ouderen, zieken of gehandicapten, Gebouwen waarin doorgaans grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig zijn en Kampeer- en andere recreatieterreinen bestemd voor het verblijf van meer dan 50 personen gedurende meerdere aaneengesloten dagen.

In alle twee de scenario's is de maximale richtafstand van de grootste risicocontour, de 10^{-6} contour in beeld gebracht. De richtafstand van deze risicocontour is bepaald op maximaal 240 meter.

Figuur 3-3 Belemmeringscontour rondom kwetsbare objecten

3.3 Natuur

Voor de belemmering natuur worden de Natura 2000-gebieden en de NNN-gebieden voor de provincie Overijssel gebruikt. Voor windenergie geldt voornamelijk ligging binnen of beperkte afstand tot Natura2000 als een beperkende factor.

3.3.1 Scenario harde belemmeringen

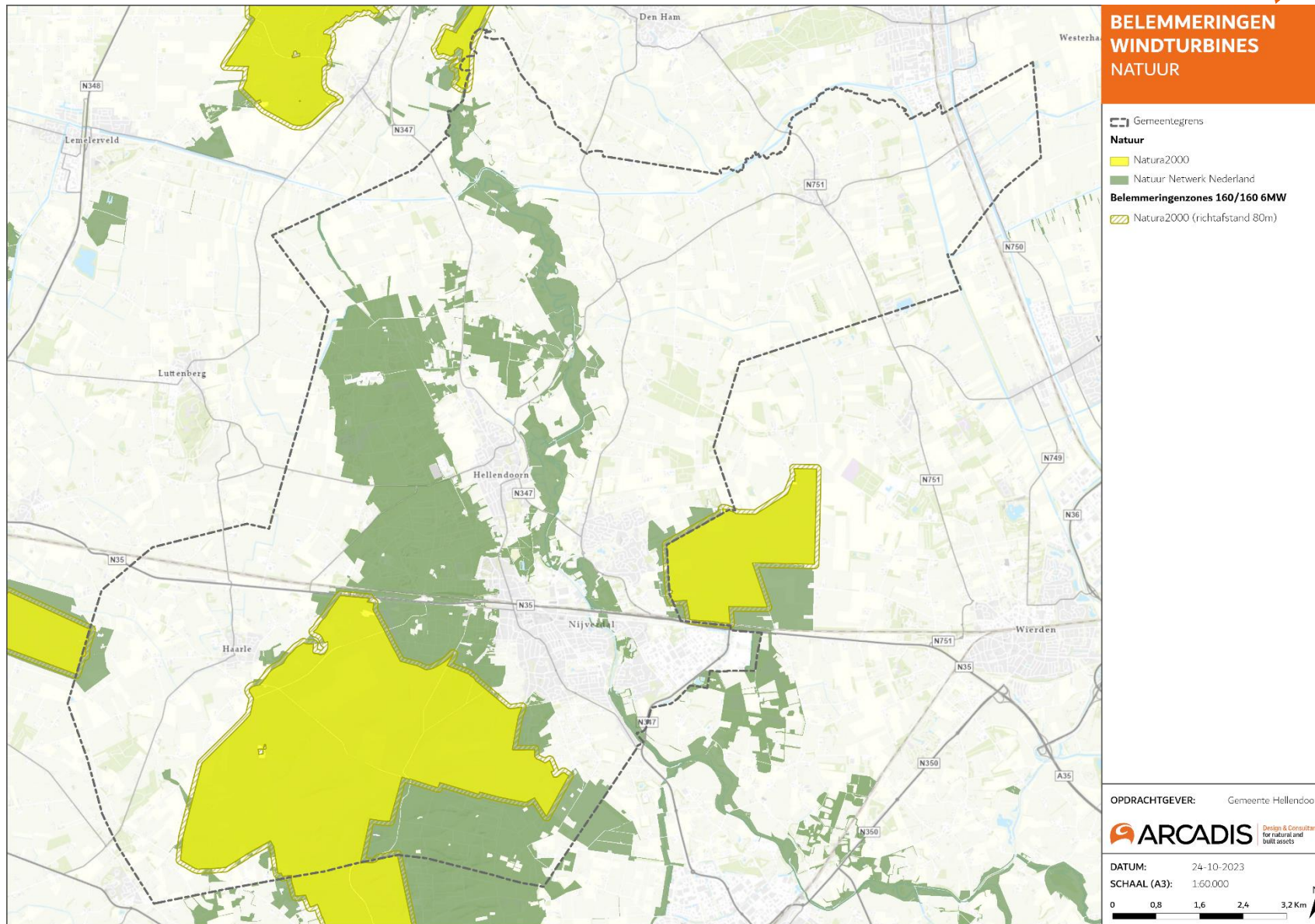
Voor een windpark in of nabij Natura 2000-gebieden geldt een onderzoeksplicht. Wanneer wordt aangetoond dat windturbines geen belangrijke effecten hebben op de planten- en diersoorten of de leefomgeving waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen, zijn windturbines in of nabij dit gebied mogelijk. Toch is ervoor gekozen om Natura 2000-gebieden als belemmering op te nemen in het scenario 'harde belemmeringen', omdat hier niet zonder meer windturbines mogen worden geplaatst en het vanuit politiek- en maatschappelijk oogpunt zeer onwenselijk is.

In de 'harde' belemmeringen voor Natura 2000 worden naast de natuurgebieden zelf ook een gebied van 80 meter om de natuurgebieden heen uitgesloten, om overdraai te vermijden.

Binnen de gemeente is het Natura 2000-gebied Sallandse Heuvelrug gelegen. Daarnaast is direct aan de oostgrens van de gemeente, naast Nijverdalen, het Natura 2000-gebied Wierdense Veld gelegen. Aan de westgrens ligt het Natura 2000-gebied Boetelerveld.

3.3.2 Scenario zachte belemmeringen

Naast Natura 2000-gebieden wordt in het scenario 'zachte belemmeringen' ook naar NNN-gebieden gekeken. De gemeente Hellendoorn wordt in het midden van noord naar zuid doorkruist door een groot NNN-gebied. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) ligt vast in de Wet ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime lijkt op dat voor Natura 2000-gebieden, maar is wel beperkter. Als een windproject de belangrijkste waarden en kenmerken van het gebied aantast, is het niet toegestaan. Maar binnen het NNN kunnen plekken zijn waar windturbines de natuur weinig schade toebrengen en ligt over het algemeen iets meer juridische ruimte dan binnen Natura 2000-gebieden. Daarom zijn NNN-gebieden als belemmering opgenomen in het scenario 'zachte belemmeringen' en niet in het scenario 'harde belemmeringen'.

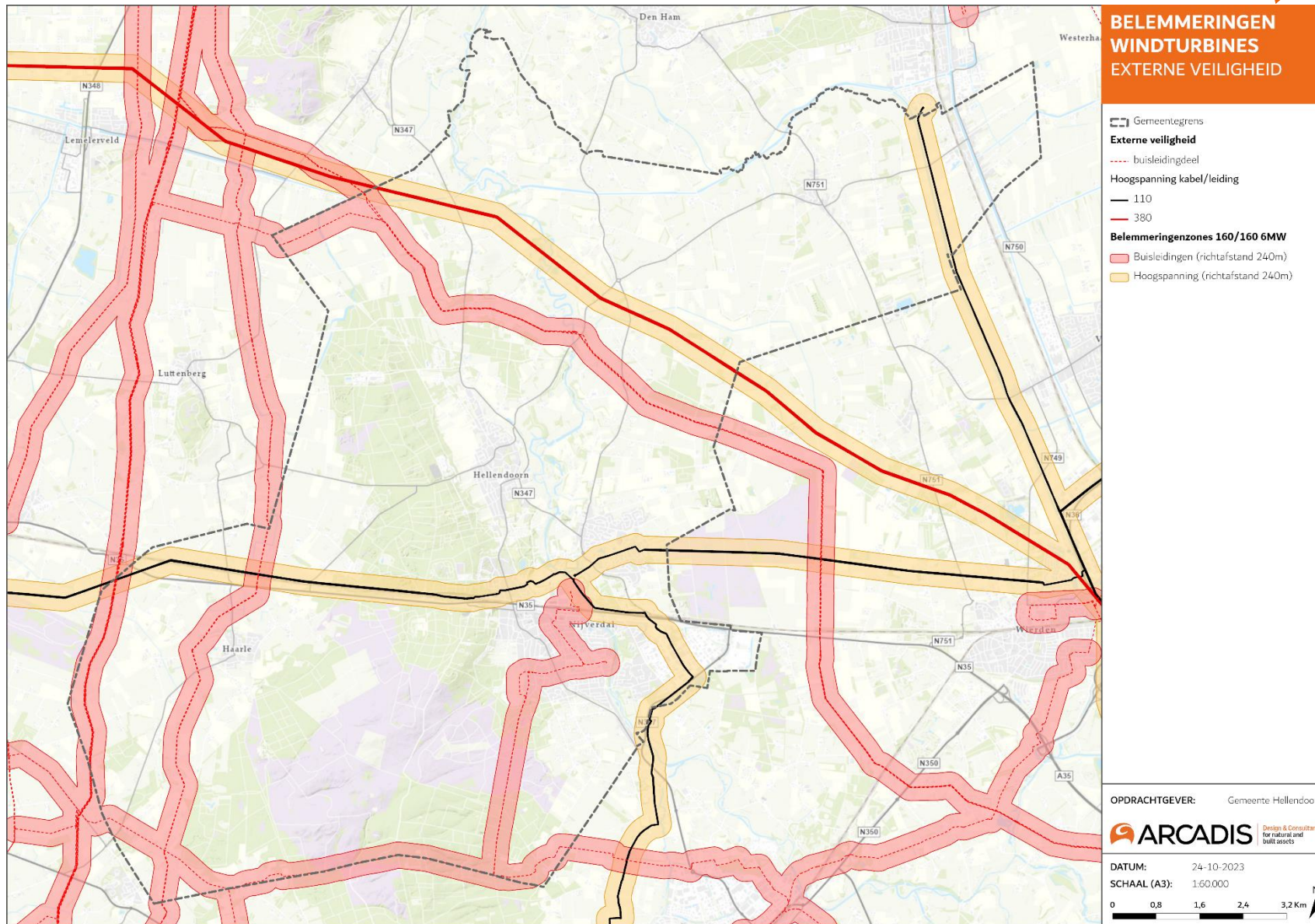

Figuur 3-4 Natuurgebieden (NNN en N2000) samen met de belemmeringenzones voor Natura 2000.

3.4 Externe veiligheid

In deze technische studie is gekeken voor het thema externe veiligheid naar de aanwezigheid van hoge druk buisleidingen met gevaarlijke stoffen en hoogspanningsverbindingen. Bij het falen van een windturbine kunnen mogelijk onderdelen van de turbine de buisleidingen en/of hoogspanningsverbindingen raken en beschadigen. Daarom is het aanbevolen een bepaalde afstand tot deze buisleidingen en/of hoogspanningsverbindingen te hanteren om dit risico te mitigeren. Deze belemmering geldt voor alle twee de scenario's.

In onderstaande kaart zijn de buisleidingen en hoogspanningsverbindingen weergegeven. Binnen de gemeente zijn drie 110kV-verbindingen en één 380kV-verbinding aanwezig. Daarnaast zijn er verschillende risico-transportbuisleidingen aanwezig. Voor deze verbindingen en leidingen is een richtafstand afstand van maximaal 240 meter in beeld gebracht.

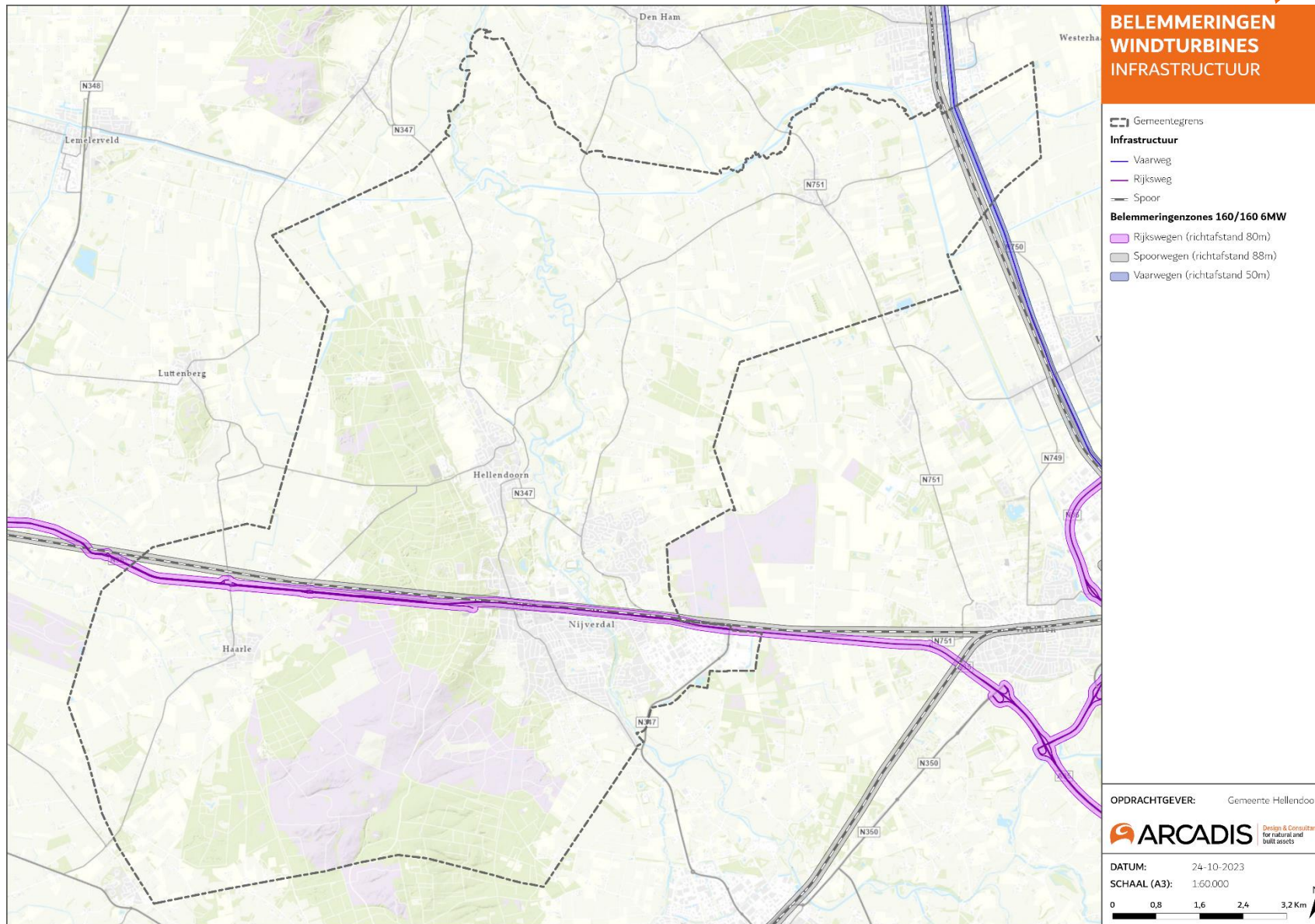
Figuur 3-5 Buisleidingen en assets hoogspanning en de bijbehorende belemmeringszones

3.5 Infrastructuur

In deze technische studie is gekeken voor het thema infrastructuur naar rijkswegen, spoorwegen en vaarwegen. Windturbines moeten een minimale afstand tot infrastructuur bewaren om ervoor te zorgen dat de veiligheid van de voertuigen, treinen en schepen gewaarborgd is. Deze belemmeringen gelden voor alle twee de scenario's.

De geldende regels zijn:

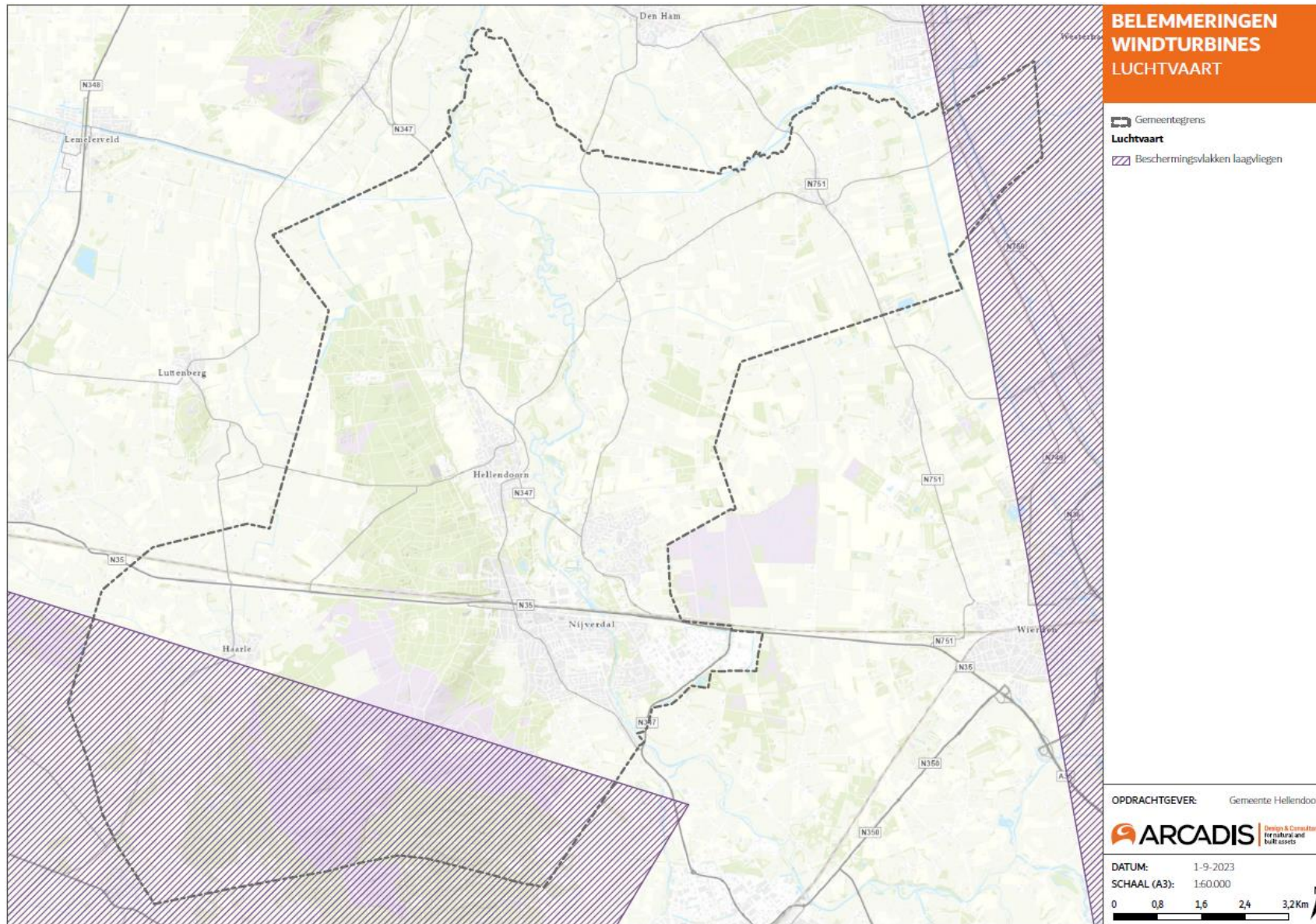
Type	Regel	Afstand bij 6 MW turbine
Rijkswegen	Ten minste een halve rotordiameter uit de rand van de verharding.	80 meter
Spoorwegen	Minimaal 7,85 meter + halve rotordiameter, gemeten vanuit het hart van het dichtstbijzijnde spoor, met een minimum van 30 meter.	87,85 meter
Vaarwegen	Binnen 50 meter geen windturbines	50 meter

Figuur 3-6 Infrastructuur (waarvoor 'harde' belemmeringen van toepassing zijn)

3.6 Luchtvaart

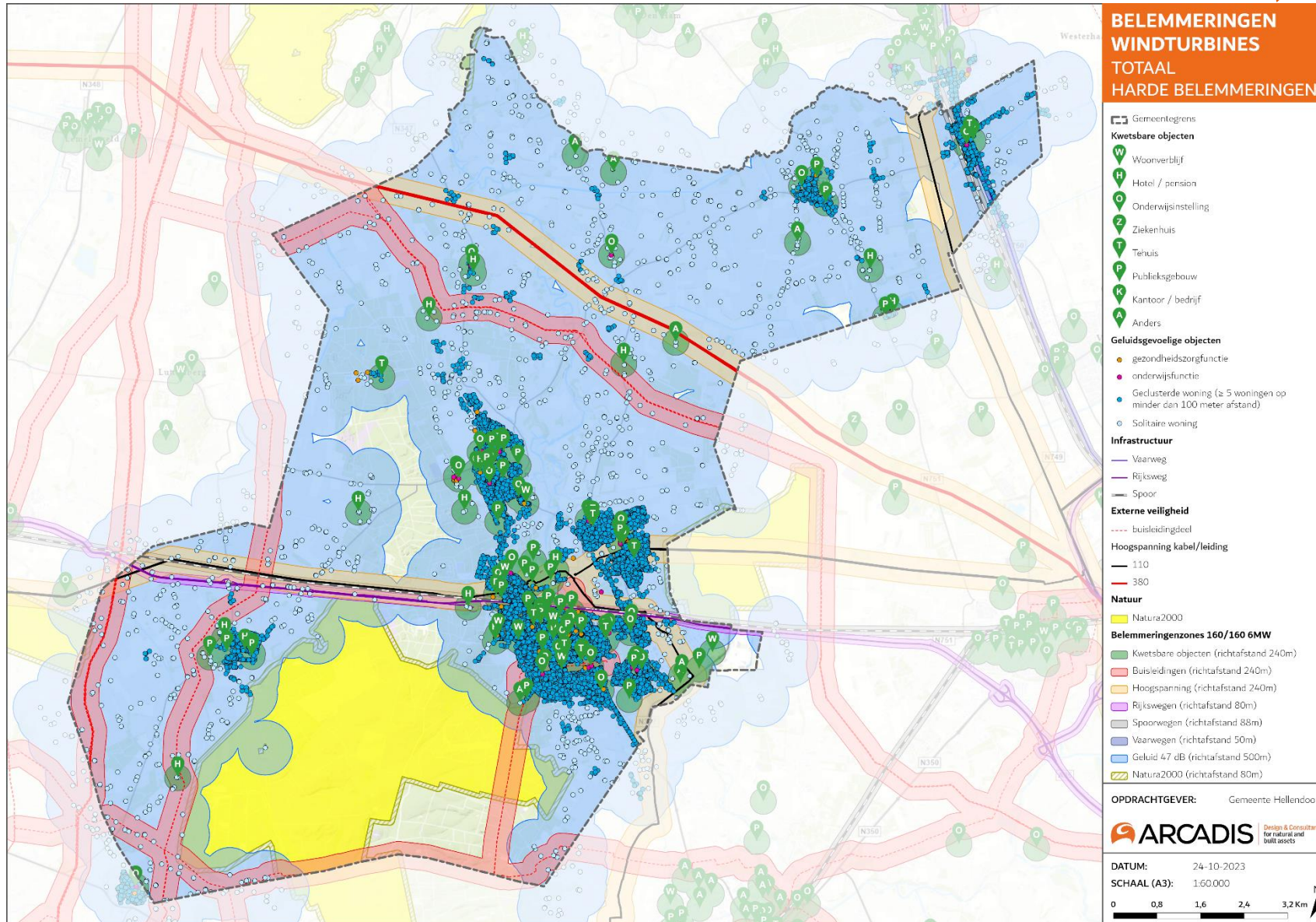
Voor thema luchtvaart is er in deze technische studie gekeken naar laagvliegzone en eventuele hoogtebeperkingen bij luchthavens. In het gebied zijn in ieder geval geen hoogtebeperkingen voor luchthavens. Er zijn in het zuiden en oosten van de gemeente wel laagvliegroutes aanwezig. Laagvliegroutes zijn beleidsmatig geen reden om geen windturbines te mogen bouwen, wel moet er afstemming plaatsvinden tussen de ontwikkelaar van het windpark en defensie.

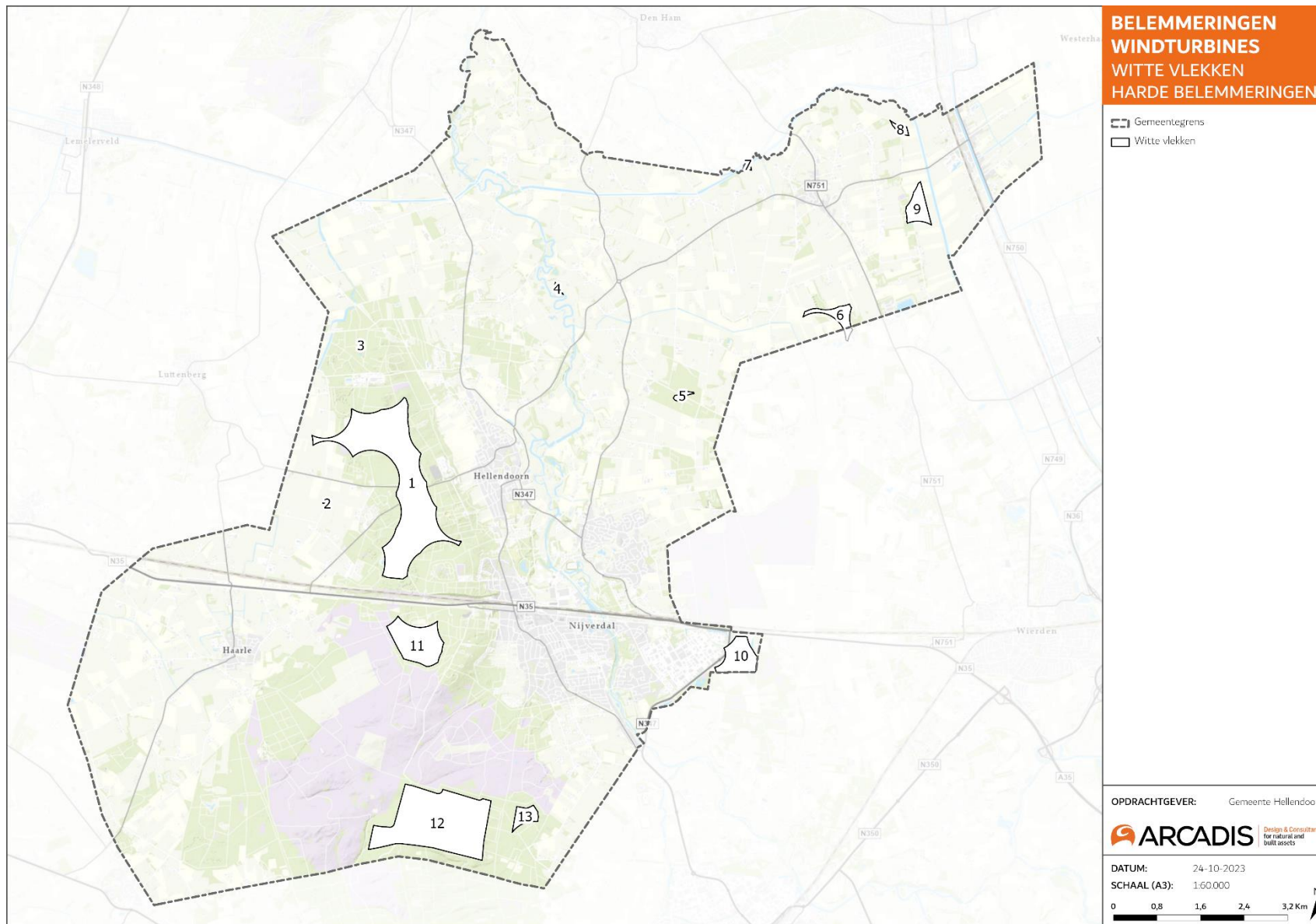
Figuur 3-7 Beschermingsvlakken luchtvaart

4 Belemmeringenkaarten en witte vlekken per scenario

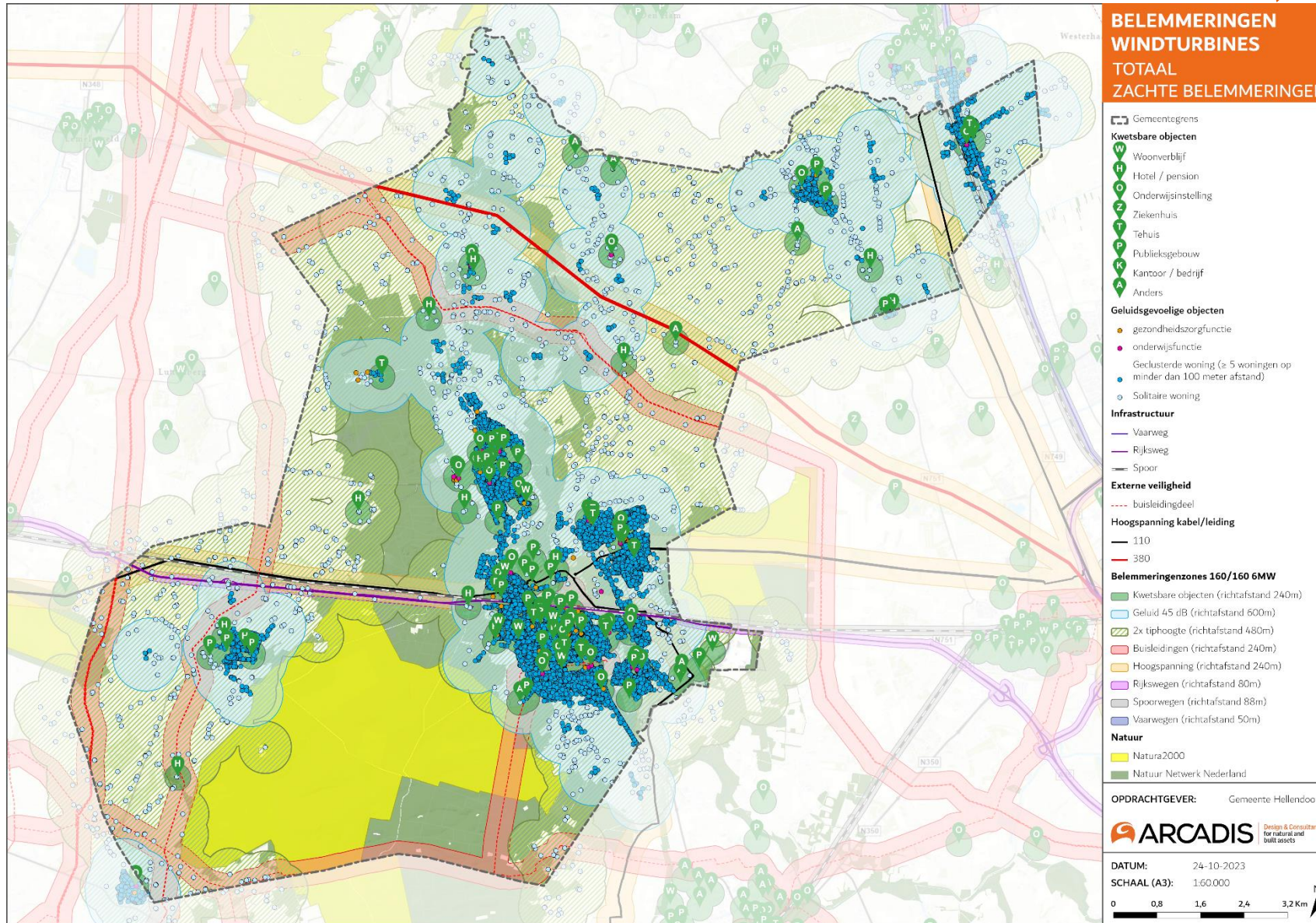
Hieronder zijn per scenario de totale belemmeringenkaarten weergegeven, waarop elke belemmering zoals in hoofdstuk 3 besproken, is weergegeven. Daar waar geen belemmeringen gelden, wordt gesproken over 'witte vlekken'. Dit zijn locaties waar, op basis van deze technische studie, het waarschijnlijk is dat er geen (harde) belemmeringen gelden voor het plaatsen van windturbines. Nader onderzoek en berekeningen dienen echter uit te wijzen of het plaatsen van windturbines hier inderdaad mogelijk (en wenselijk) is. De witte vlekken zijn op losse kaarten weergegeven.

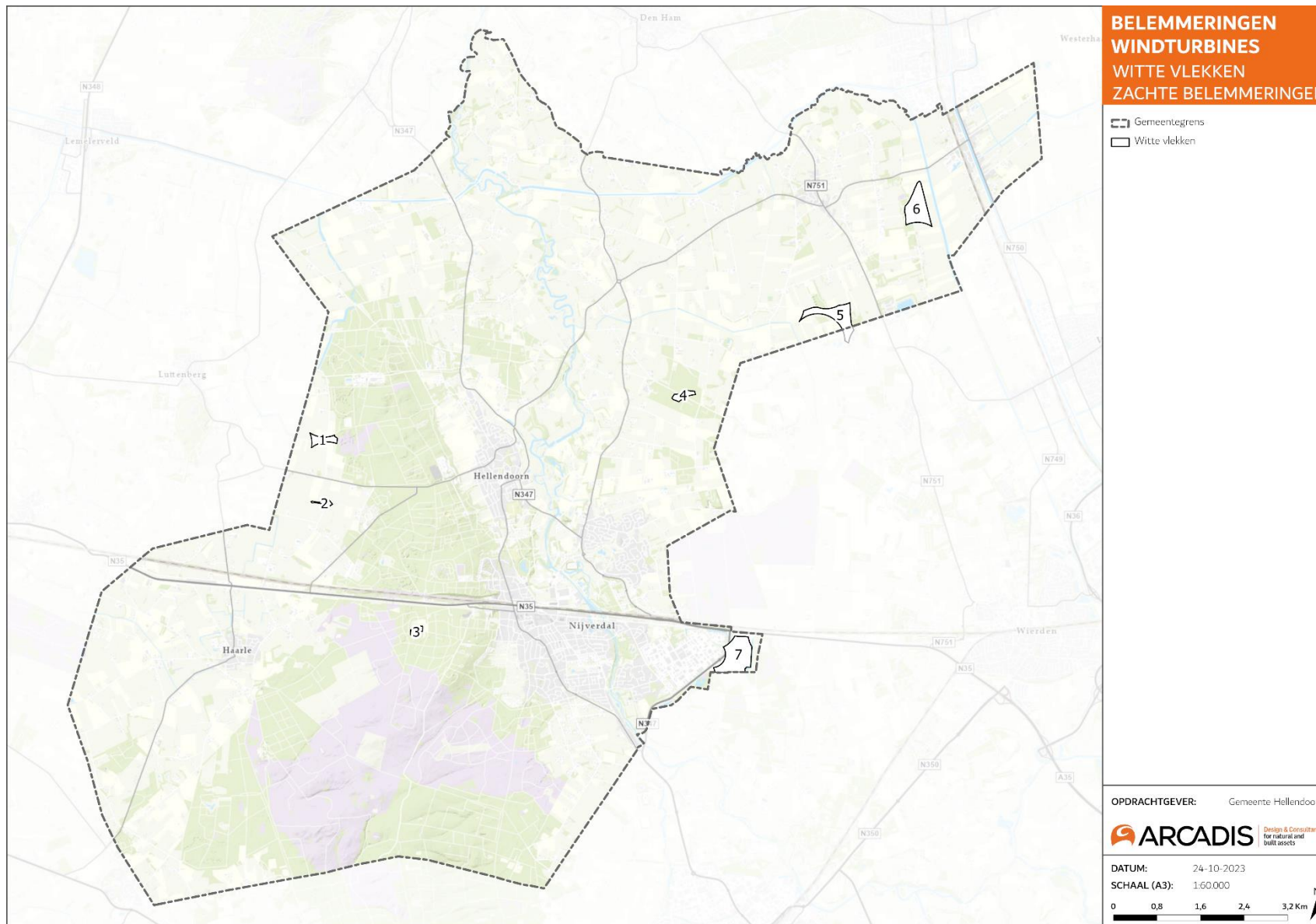
Figuur 4-1 Kaart met alle 'harde' belemmeringen

Figuur 4-2 Witte vlekken waar op basis van deze technische studie in principe geen harde belemmingen gelden.

Figuur 4-3 Kaart met alle 'zachte' belemmeringen

Figuur 4-4 Witte vlekken waar op basis van deze technische studie in principe geen harde en zachte belemmeringen gelden

5 Bijlagen

Lijst van alle definitieve kaarten (PDF) die in de bijlage zijn opgenomen:

Thema	Figuurnummer in rapport	Titel kaart (PDF)	Nummer bijlage
Woningen en geluidsgevoelige objecten	3-1	Geluid harde belemmeringen	1
Woningen en geluidsgevoelige objecten	3-2	Geluid & beleving zachte belemmeringen	2
Kwetsbare objecten	3-3	Kwetsbare objecten	3
Natuur	3-4	Natuur	4
Externe veiligheid	3-5	Externe veiligheid	5
Infrastructuur	3-6	Infrastructuur	6
Luchtvaart	3-7	Luchtvaart	7
Belemmeringenkaarten	4-1	Totaal harde belemmeringen	8
Witte vlekken	4-2	Witte vlekken harde belemmeringen	9
Belemmeringenkaarten	4-3	Totaal zachte belemmeringen	10
Witte vlekken	4-4	Witte vlekken zachte belemmeringen	11

Colofon

TECHNISCHE STUDIE WINDTURBINES HELLENDOORN
UITSLUITINGSGBIEDEN WINDTURBINES

KLANT

Gemeente Hellendoorn

AUTEUR

Arcadis

DATUM

31 oktober 2023

STATUS

Definitief

Over Arcadis

Arcadis is de leidende wereldwijd opererende ontwerp- en consultancyorganisatie op het gebied van de natuurlijke en gebouwde omgeving. Wij helpen onze klanten en de maatschappij met doeltreffende, duurzame en digitale oplossingen. Wij zijn met 36.000 mensen actief die in ruim zeventig landen meer dan €4,2 miljard aan omzet genereren. Wij helpen UN-Habitat met onze mensen, die kennis en expertise leveren om de moeilijke leefomstandigheden te verbeteren in gebieden die lijden onder de gevolgen van klimaatverandering.

www.arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 264
6800 AG Arnhem
Nederland

T +31 (0)88 4261 261

BELEIDSUITGANGSPUNTEN WINDENERGIE

Binnen Hellendoorn hanteren we de volgende beleidsuitgangspunten voor windenergie.

DE GEMEENTE HELLEDOORN WERKT ALLEEN MEE AAN INITIATIEVEN VAN 4 OF MEER WINDTURBINES.

DE GEMEENTE HELLEDOORN WERKT NIET MEE AAN INITIATIEVEN VOOR WINDTURBINES IN NNN-GEBIED, NOCH IN DE DIRECTE CONTOUR EROMHEEN.

DE GEMEENTE HELLEDOORN STREEFT EEN ZO HOOG MOGELIJK AANDEEL LOKAAL EIGENDOM NA IN DE WINDPARKEN OP HAAR GRONDGEBIED, MET ALS ONDERGRENDS DE LANDELIJK VASTGESTELDE AMBITIE VAN 50%.

DE GEMEENTE HELLEDOORN STELT EEN PARTICIPATIEBELEID DUURZAME ENERGIE OP, ALS ONDERDEEL VAN DE VOORGENOMEN OMGEVINGSVERORDENING.

TEN AANZIEN VAN GELUID, SLAGSCHADUW, LICHTHINDER, EXTERNE VEILIGHEID EN AFSTANDSNORMEN HANTEERT DE GEMEENTE HELLEDOORN DE CONCEPT-NORMEN UIT HET ONTWERPBESLUIT WINDTURBINES LEEFOMGEVING.

Aveco de Bondt BV

Burgemeester van der Borchstraat 2, 7451 CH
Holten
Postbus 64, 7450 AB Holten
T +31 548 85 33 33
www.avecodebondt.nl

project Windmolen initiatief Daarle – Daarlerveen
projectleider Eric Kleissen
contactpersoon Sophie Groeneveld
onderwerp Businesscase
status Definitief

datum 19 mei 2022
referentie 200620_AdB_RAP_000X_v

paraaf
gecontroleerd Eric Kleissen

Inhoudsopgave

1	Locatie	3
1.1	Locatie	3
1.2	Overlast	3
1.3	Afstand tussen windmolens	4
1.4	Windsnelheid op projectlocatie	4
2	Varianten	5
2.1	Kosten	5
2.2	Niet meegenomen kosten	5
2.3	Opbrengsten	5
2.4	EWT DW54-500kW (bron)	6
2.5	Vestas V90-2.0 MW (bron)	7
2.6	Vestas V162-6.2 MW (bron)	8
2.7	Vergelijking	9
2.8	Samenvatting, conclusie en advies	10
3	Subsidies	11
3.1	SDE++	11
3.1.1	Basisbedrag regulier	11
3.1.2	Basisbedrag hoogtebeperkt	12
3.2	SCE	12
4	Vergunningen	13
4.1	Omgevingsvergunning	13
4.2	Omgevingsvergunning beperkte milieutoets	13
4.3	MER-beoordeling	13
4.4	Milieueffectrapportage	13
4.5	Vergunning of ontheffing Wet natuurbescherming	13
5	Visualisatie	14
6	Risico's	19

1 Locatie

1.1 Locatie

Op de kaart hiernaast is de mogelijke projectlocatie weergegeven (grote versie te vinden in bijlage 1). De agrarische gronden zijn gelegen langs het Stouwe kanaal tussen Daarle (west), Daarlerveen (oost) en industrie van Vroomshoop (noord).

1.2 Overlast

In Nederland geldt geen minimaal aan te houden afstand tot woningen, omdat afstand houden niet doel op zich is. Het doel is hinder te voorkomen/ te beperken door het geluidsniveau en slagschaduw op de gevel onder een bepaalde waarde te houden.

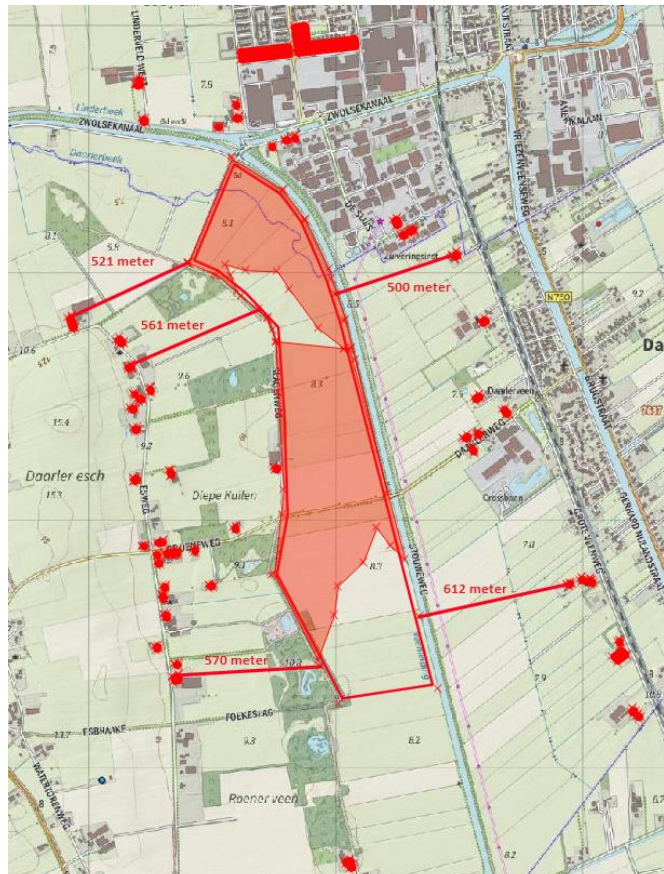
Om geluidshinder te voorkomen mag een windmolen niet te dicht bij woningen staan. De geluidsbelasting op een woning mag gemiddeld niet meer dan 47 decibel overdag en 41 decibel 's nachts zijn.

In de buurt van een windmolen kan een (bewegende) schaduw ontstaan. Deze 'slagschaduw' kan hinder veroorzaken als de turbine te dicht bij een huis staat. Vooral bij een laagstaande zon is dit een probleem. De schaduw wordt dan langer en bereikt ook huizen die verder weg staan. Een gevel met ramen mag niet meer slagschaduw ontvangen dan 17 dagen per jaar. En niet meer dan 20 minuten per dag. Dagen met heel korte slagschaduw hoeven niet te worden berekend. Bijvoorbeeld bewolkte dagen.

Het bepalen van een geschikte afstand tot woningen op basis van geluidsnormen en slagschaduw is zeer complex. Daarom wordt vaak gesproken over een minimale afstand van 500 meter tot woningen. Op de kaart hiernaast is deze afstand ingetekend. Het plangebied (dikke rode lijn) kent, rekening houdend met deze 500 meter afstandslijn, twee deelgebieden die geschikt zijn voor windmolens. Dit zijn de niet rood gekleurde vlakken binnen het plangebied. Slagschaduw dient berekend te worden voor woningen en andere gevoelige bestemmingen binnen de afstand van 12 keer de rotordiameter. Bij een kleine windmolen is dit dus 648 meter en een grote windmolen 1944 meter.

Afstandsnorm

Er wordt door wetenschappers gepleit voor een afstandsnorm. Daarbij wordt gesproken over een afstand van 10 keer de ashoogte. Indien deze afstandsnorm ingevoerd wordt is de planlocatie niet langer geschikt voor alle typen windmolens. Alleen kleine windmolens kunnen dan nog voldoen aan de regelgeving. Er zijn op dit moment (januari 2022) echter nog geen concrete plannen voor een afstandsnorm. Het advies van de initiatievenmakelaar is om een windmolen op minimaal 700 meter afstand tot woningen te plaatsen. Met dit uitgangspunt is de

Figuur 1: planlocatie met afstand tot woningen

planlocatie tevens niet geschikt. In de berekeningen hebben we geen rekening gehouden met deze afstandsnorm vanwege het feit dat dit nog niet in wetgeving is vastgelegd.

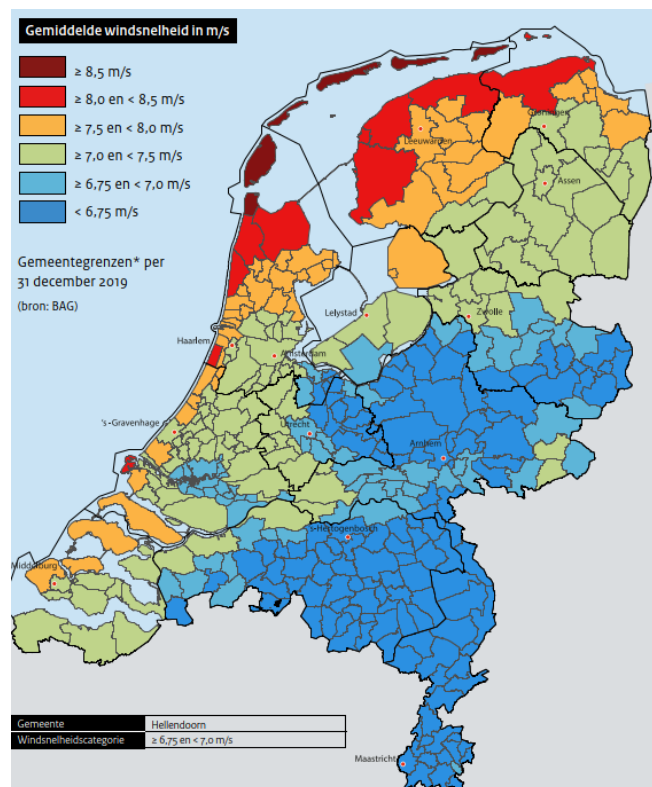
1.3 Afstand tussen windmolens

Windturbines moeten op een bepaalde minimale afstand van elkaar staan. Een vuistregel voor de onderlinge afstand is vijf keer de diameter van de rotor. Een kleinere onderlinge afstand heeft tot gevolg dat de turbines niet optimaal profiteren van de wind: ze staan dan bij sommige windrichtingen in elkaars luwte. De drie varianten die in het volgende hoofdstuk worden uitgewerkt hebben een rotordiameter van 54 meter (klein), 90 meter (middel) en 162 meter (groot). De mogelijk locatie in het noorden van het gebied heeft een maximale breedte van 550 meter. De locatie in het zuiden van het gebied heeft een maximale breedte van 700 meter. Op beide locaties kunnen hierdoor maximaal 3 kleine, 2 middelgrote of 1 grote windmolen(s) geplaatst worden (rekening houdend met de afstandsnorm van 500 meter). In deze businesscase zullen deze drie varianten worden uitgewerkt.

1.4 Windsnelheid op projectlocatie

In het kader van de SDE++ subsidie is door RVO een windkaart opgesteld met de windsnelheden per gemeente. De gemeente Hellendoorn, waar de planlocatie ligt, kent een gemiddelde windsnelheid tussen de 6,75 en 7 meter per seconde ([bron](#)).

De windsnelheid is tevens op de verschillende ashoogtes van de windmolenvarianten gemeten via de windviewer ([bron](#)) en verwerkt bij de specificaties per windmolen in het volgende hoofdstuk. Het hele plangebied kent nagenoeg dezelfde windsnelheden, de maximale afwijking is 0,01 m/s.

Figuur 2: windkaart

2 Varianten

2.1 Kosten

Door het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) is een inschatting gegeven van de verschillende kosten van windmolens. Met deze getallen kan een eerste inschatting gemaakt worden van de verwachte kosten. Het PBL maakt gebruik van gemiddelde cijfers en gaat uit van grote windmolenparken. Hierdoor zullen de werkelijke opbrengsten lager liggen. Er is echter geen methode om de werkelijke kosten en opbrengsten te berekenen. Hier kom je pas achter op het moment dat het project aanbesteed wordt én de windmolen in werking staat. Onderstaande cijfers en berekeningen zijn dus gebaseerd op kengetallen van het PBL en niet op eigen onderzoek.

Investeringskosten

De investeringskosten bestaan uit de turbineprijs en kosten voor fundering, elektrische infrastructuur in het park, netaansluiting, civiele infrastructuur, bouwrente en CAR-verzekering tijdens de bouw. De investeringskosten zijn ingeschat per kW.

Vaste kosten

De vaste jaarlijkse kosten bestaan uit WA-verzekering, machinebreukverzekering, stilstandverzekering, netinstandhoudingskosten, eigenverbruik, OZB, beheer en land- en wegenonderhoud. Deze vaste kosten zijn tevens door het PBL geschat per kW.

Variabele kosten

De variabele kosten bestaan uit de grondkosten en de kosten voor de garantie- en onderhoudscontracten voor de turbines. Deze kosten zijn door het Planbureau voor de Leefomgeving per windmolenformaat vastgesteld per kWh. Boven op de genoemde turbineonderhoudskosten komen de grondkosten, deze zijn ook vastgesteld per kWh.

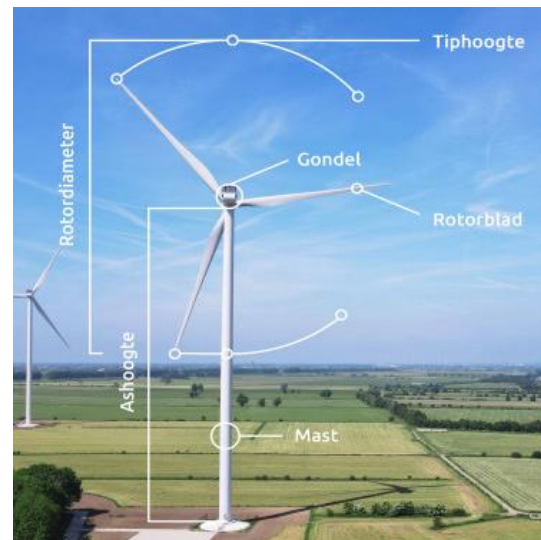
2.2 Niet meegenomen kosten

In de berekening zijn geen kosten meegenomen met betrekking tot participatie, afdrachten aan decentrale overheden, kosten ten gevolge van het voorbereidingstraject en tegemoetkomingen aan omwonenden (waaronder planschade en compensatie). De kosten voor het voorbereidingstraject, de ontwikkelingskosten inclusief aanvraag van benodigde vergunningen, uitvoeren van bijbehorende onderzoeken, het doorlopen van de noodzakelijke procedures, het aanvragen van de subsidie en het uitvoeren van de daarvoor benodigde metingen wordt ingeschat op 1 tot 1,5 miljoen.

2.3 Opbrengsten

Energieopbrengst (verkoop energie)

De energieproductie is bepaald aan de hand van de door de fabrikant geleverde power curves. Deze zijn te vinden in de brochures van de windmolentypes. Vervolgens wordt deze energieproductie per jaar vermenigvuldigd met het basisbedrag dat bepaald is voor de SDE++ subsidie. Indien de marktprijs onder dit bedrag komt, wordt het verschil gesubsidieerd door de overheid. Indien de marktprijs hierboven zit ontvang je geen subsidie. Om een 'simpele' berekening te maken wordt uitgegaan van het basisbedrag van €0,0516/kWh

Figuur 3: onderdelen windmolen

voor reguliere windmolens en €0,0581/kWh voor hoogtebeperkte windmolens (< 150 meter). Meer informatie over subsidies is te vinden in hoofdstuk 3.

2.4 EWT DW54-500kW (bron)

De EWT DW54-500kW is een kleiner formaat windmolen met een maximum vermogen van 500kW. Op de afbeeldingen hiernaast is de windmolen en bijbehorende powercurve te zien. Met de windsnelheid op de planlocatie is de maximale energieproductie per jaar ongeveer 1750 MWh. Hier moet nog een reductie van 20%¹ af, deels om rekening te houden met stilstand en deels omdat de leverancier een optimistische berekening weergeeft.

Technische informatie

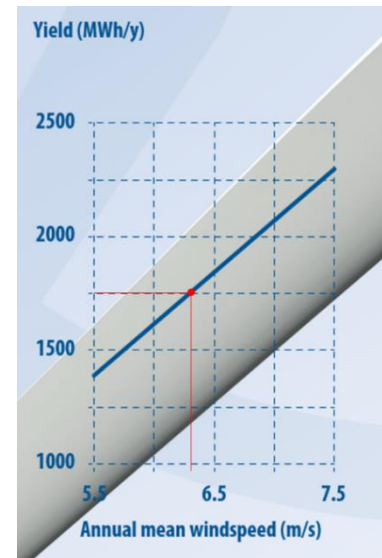
Formaat = klein
 Ashoogte = 50 meter
 Rotordiameter = 54 meter
 Tiphoogte = 77 meter
 Windsnelheid op ashoogte = 5.79 m/s
 Energieproductie per jaar (- 20%) = 1400 MWh

Kosten (categorie: met hoogtebeperking)

Investeringskosten = €1180/kW
 Vaste kosten = €13,10/kW/jaar
 Variabele kosten = €0,0110/kWh

Opbrengsten

Energieopbrengst (incl. SDE++ subsidie) = €0,0581

Figuur 4: EWT DW54-500kW Power Curve

Figuur 5: EWT DW54-500kW

Kosten		
Totale investeringskosten	€1180 X 500 kW	€590.000
Investeringskosten per jaar (uitgaande van een levensduur van 20 jaar)	€590.000 / 20	€29.500
Vaste kosten per jaar	€13,10 X 500 kW	€6.550
Variabele kosten per jaar	€0,0110 X 1.400.000 kWh	€15.400
Totale kosten per jaar	€6.550 + €15.400	€21.950

Opbrengsten		
Energieopbrengsten per jaar	€0,0581 X 1.400.000 kW	€81.340

¹ Dit percentage is bepaald op basis van de ervaringen van een deskundige.

2.5 Vestas V90-2.0 MW (bron)

De Vestas V90-2.0 MW is een middelgrote windmolen met een maximum vermogen van 2 MW. Op de afbeelding hieronder is de powercurve van de windmolen te vinden. Met de maximale windsnelheid op locatie is de maximale energieproductie per jaar ongeveer 5,9 GWh. Dit getal dient nog met 20% gereduceerd te worden.

Figuur 7: Vestas V90 2.0 MW

Technische informatie

Formaat = middel
 Ashoogte = 80 meter
 Rotordiameter = 90 meter
 Tiphoogte = 125 meter
 Windsnelheid op ashoogte = 6.56 m/s
 Energieproductie per jaar (- 20%) = 4,72 GWh

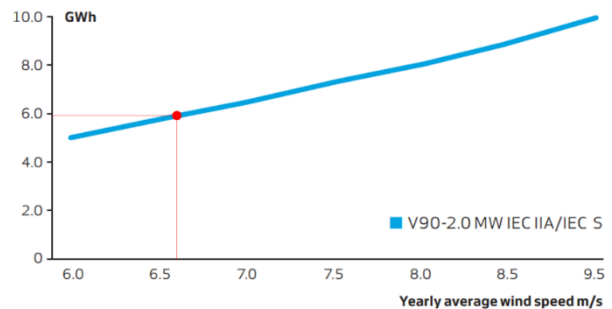
Kosten (categorie: met hoogtebeperking)

Investeringskosten = €1180/kW
 Vaste kosten = €13,10/kW/jaar
 Variabele kosten = €0,0110/kWh

Opbrengsten

Energieopbrengst (incl. SDE++ subsidie) = €0,0516/kWh

ANNUAL ENERGY PRODUCTION

Figuur 8: Vestas V90-2.0 MW Power Curve

Kosten		
Totale investeringskosten	€1180 X 2000 kW	€2.360.000
Investeringskosten per jaar (uitgaande van een levensduur van 20 jaar)	€2.360.000 / 20	€118.000
Vaste kosten per jaar	€13,10 X 2000 kW	€26.200
Variabele kosten per jaar	€0,0110 X 4.720.000 kWh	€51.920
Totale kosten per jaar	€26.200 + €51.920	€78.120

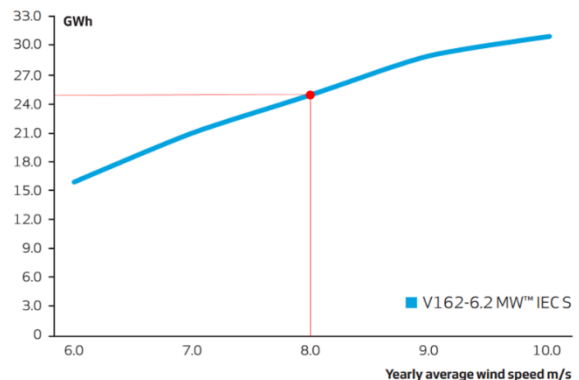
Opbrengsten		
Energieopbrengsten per jaar	€0,0516 X 4.720.000 kWh	€243.552

2.6 Vestas V162-6.2 MW (bron)

De Vestas V162 6.2 MW is een grote windmolen met een maximum vermogen van 6.2 MW. Op de afbeelding hiernaast is de powercurve weergegeven. Met de windsnelheid op locatie is de maximale energieproductie per jaar ongeveer 25 GWh. Dit getal dient nog met 20% gereduceerd te worden.

ANNUAL ENERGY PRODUCTION

Figuur 9: Vestas V162 6.2 MW Power Curve

Technische informatie

Formaat = groot
 Ashoogte = 166 meter
 Rotordiameter = 162 meter
 Tiphoogte = 247 meter
 Windsnelheid op ashoogte = 8.02 m/s
 Energieproductie per jaar (- 20%) = 20 GWh

Kosten (categorie: regulier)

Investeringskosten = €1205/kW
 Vaste kosten = €11/kW/jaar
 Variabele kosten = €0,0108/kWh

Opbrengsten

Energieopbrengst (incl. SDE++ subsidie) = €0,0516/kWh

Figuur 10: Vestas V162 6.2 MW

Kosten		
Totale investeringskosten	€1205 X 6200 kW	€7.471.000
Investeringskosten per jaar (uitgaande van een levensduur van 20 jaar)	€7.471.000 / 20	€373.550
Vaste kosten per jaar	€11 X 6200 kW	€68.200
Variabele kosten per jaar	€0,0108 X 20.000.000 kWh	€216.000
Totale kosten per jaar	€68.200 + €216.000	€284.200

Opbrengsten		
Energieopbrengsten per jaar	€0,0516 X 20.000.000 kW	€1.032.000

2.7 Vergelijking

In onderstaande tabel zijn de gegevens van de drie verschillende windmolens naast elkaar weergegeven. In tabel 2 is een vergelijking gemaakt van de drie varianten op één locatie. In tabel 3 is een vergelijking van de drie varianten op twee locaties weergegeven.

	EWT	Vestas V90	Vestas V162
Vermogen	500 kW	2.000 kW	6.200 kW
Tiphoogte	77 meter	125 meter	247 meter
Energieopbrengst per jaar	1.400.000 kWh	4.720.000 kWh	20.000.000 kWh
Investeringskosten	€590.000	€2.360.000	€7.471.000
Investeringskosten per jaar	€29.500	€118.000	€373.550
Vaste en variabele kosten per jaar	€21.950	€78.120	€284.200
Opbrengsten per jaar	€81.340	€243.552	€1.032.000

Tabel 1: algemene vergelijking

	EWT x3	Vestas V90 x2	Vestas V162 x1
Ontwikkelkosten	€1.000.000 tot € 1.500.000	€ 1.000.000 tot € 1.500.000	€ 1.000.000 tot € 1.500.000
Investeringskosten	€ 1.770.000	€ 4.720.000	€ 7.471.000
Vaste en variabele kosten 20 jaar	€ 1.317.000	€ 3.124.800	€ 5.684.000
Minimale rente kosten ²	€ 581.700	€ 1.201.200	€ 1.778.910
Totale kosten na 20 jaar	€ 4.668.700 tot € 5.168.700	€ 10.046.000 tot € 10.546.000	€ 15.933.910 tot € 16.433.910
Totale opbrengsten 20 jaar	€ 4.880.400	€ 9.742.080	€ 20.640.000
“Winst” na 20 jaar	-€ 288.300 tot € 211.700	-€ 303.920 tot -€ 803.920	€ 4.206.090 tot € 4.706.090

Tabel 2: vergelijking variant 1

	EWT x6	Vestas V90 x4	Vestas V162 x2
Ontwikkelkosten	€ 1.000.000 tot € 1.500.000	€ 1.000.000 tot € 1.500.000	€ 1.000.000 tot € 1.500.000
Investeringskosten	€ 3.540.000	€ 9.440.000	€ 14.942.000
Vaste en variabele kosten 20 jaar	€ 2.634.000	€ 6.249.600	€ 11.368.000
Minimale rente kosten	€ 953.400,00	€ 2.192.400,00	€ 3.347.820,00
Totale kosten na 20 jaar	€ 8.127.400 tot € 8.627.400	€ 18.882.000 tot € 19.382.000	€ 30.657.820 tot € 31.157.820
Totale opbrengsten 20 jaar	€ 9.760.800	€ 19.484.160	€ 41.280.000
“Winst” na 20 jaar	€ 1.133.400 tot € 1.633.400	€ 102.160 tot € 602.160	€ 10.122.180 tot € 10.622.180

Tabel 3: vergelijking variant 2

² De rentekosten worden geschat op ongeveer 2% per jaar. Naarmate de lening vordert neemt de rente af. In deze berekening is rekening gehouden met een miljoen euro ontwikkelkosten.

2.8 Samenvatting, conclusie en advies

Kleine windmolens (EWT) worden nagenoeg niet ontwikkeld in het binnenland omdat het rendement te laag is. Dit is ook te zien in de uitwerking in tabel 2 en 3. In de eerste variant met drie kleine windmolens is er maximaal €211.700 over voor de organisatiekosten, omgevingsmanagement en winst. In het slechtste geval zijn de kosten hoger dan de opbrengsten en is het resultaat na 20 jaar -€ 288.300. Bij de tweede variant met zes kleine windmolens is er meer financiële ruimte, namelijk tussen de €1.133.400 en €1.633.400. Gelet op het risico op planschade en de periode van 20 jaar is dit waarschijnlijk niet voldoende.

Middelgrote windmolens zijn op locatie mogelijk maar zijn het minst rendabel. In de eerste variant met twee middelgrote windmolens wordt er een minimaal verlies gemaakt tussen €303.920 en €803.920. Deze kosten worden hoger omdat er ook nog kosten bij komen voor organisatie en omgevingsmanagement. In de tweede variant met vier middelgrote windmolens blijft er slechts tussen €102.160 en €602.160 over voor deze overig kosten.

Grote windmolens zijn als enige variant wél rendabel. In de eerste variant (tabel 2) is er tussen de €4.206.090 en €4.706.090 over voor de overige kosten en in de tweede variant (tabel 3) is dit €10.122.180 tot €10.622.180. In dit plan is rekening gehouden met een afstand tot woningen van 500 meter. Experts adviseren echter om bij grote windmolens minimaal 700 meter aan te houden. In dit geval is deze planlocatie niet geschikt voor grote windmolens.

Geconcludeerd kan worden dat op deze planlocatie alleen grote windmolens rendabel zijn, maar wegens de korte afstand tot woningen niet realiseerbaar zijn. Met kleine of middelgrote windmolens wordt verlies gedraaid of is de winstmarge te beperkt. In de cijfers in de tabellen op de vorige pagina zijn participatiekosten en planschade niet meegenomen waardoor de cijfers in de werkelijkheid lager zullen zijn. Daarom wordt geadviseerd om op deze planlocatie, met deze uitgangspunten geen windmolens te realiseren. Indien uitgangspunten, bijvoorbeeld de ontwikkelkosten of hoogte van de subsidie, wijzigen dient opnieuw een berekening te worden gemaakt.

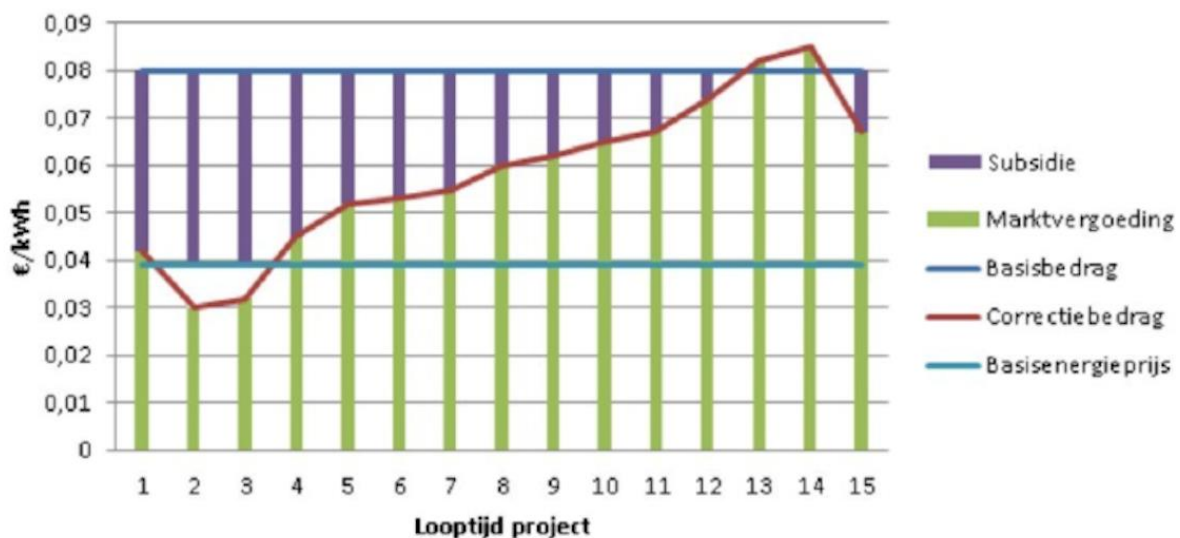
3 Subsidies

3.1 SDE++

Met de regeling Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie (SDE++) worden bedrijven geholpen bij het verminderen van CO²-uitstoot. De SDE++ is een exploitatiesubsidie.

De SDE++ vergoedt het verschil tussen de marktwaarde van een kWh grijze stroom (het correctiebedrag) en de kostprijs van een kWh groene stroom (het basisbedrag). Het basisbedrag wordt bij aanvang van het project vastgelegd voor de gehele looptijd van de subsidie. Het correctiebedrag (de te ontvangen subsidie per kWh) is afhankelijk van de marktvergoeding en wordt daarom jaarlijks vastgesteld.

Onderstaand een voorbeeld van de SDE subsidie met looptijd van 15 jaar. Zoals te zien geldt er ook een basisenergieprijs (lichtblauwe lijn). Indien de marktprijs voor energie onder dit bedrag komt wordt een deel niet gecompenseerd (zie jaar 2 en 3).

Figuur 11: werking SDE++ subsidie

3.1.1 Basisbedrag regulier

Voor de categorie reguliere windmolens (vanaf 150 meter ashoogte) is de basisvergoeding tussen €0,0402 en €0,0560 /kWh. Het correctiebedrag (verschil tussen deze basisvergoeding en de marktprijs) wordt jaarlijks vastgesteld. In onderstaande tabel is deze basisvergoeding per windcategorie weergegeven. Daarle valt onder de categorie groter dan 6,75 m/s en kleiner dan 7 m/s.

Categorie	Eenheid	Bedrag 2022
Wind op land, ≥ 8,50 m/s	[€/kWh]	0,0402
Wind op land, ≥ 8,00 en < 8,50 m/s	[€/kWh]	0,0419
Wind op land, ≥ 7,50 en < 8,00 m/s	[€/kWh]	0,0449
Wind op land, ≥ 7,00 en < 7,50 m/s	[€/kWh]	0,0486
Wind op land, ≥ 6,75 en < 7,00 m/s	[€/kWh]	0,0516
Wind op land < 6,75 m/s	[€/kWh]	0,0560

Tabel 4: SDE++ vergoeding 2022 regulier

3.1.2 Basisbedrag hoogtebeperkt

Voor de categorie hoogtebeperkte windmolens (lager dan 150 meter ashoogte) is de basisvergoeding tussen €0,0439 en €0,0626/kWh. Het correctiebedrag (verschil tussen deze basisvergoeding en de marktprijs) wordt jaarlijks vastgesteld. In onderstaande tabel is deze basisvergoeding per windcategorie weergegeven. Daarle valt onder de categorie groter dan 6,75 m/s en kleiner dan 7 m/s.

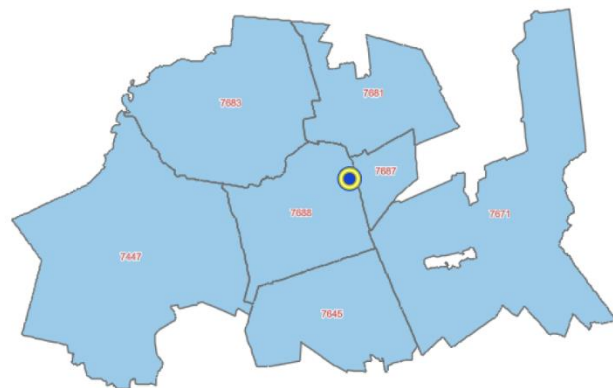
Categorie	Eenheid	Bedrag 2022
Wind op land, $\geq 8,50$ m/s	[€/kWh]	0,0439
Wind op land, $\geq 8,00$ en $< 8,50$ m/s	[€/kWh]	0,0463
Wind op land, $\geq 7,50$ en $< 8,00$ m/s	[€/kWh]	0,0502
Wind op land, $\geq 7,00$ en $< 7,50$ m/s	[€/kWh]	0,0548
Wind op land, $\geq 6,75$ en $< 7,00$ m/s	[€/kWh]	0,0581
Wind op land $< 6,75$ m/s	[€/kWh]	0,0626

Tabel 5: SDE++ vergoeding 2022 hoogtebeperkt

3.2 SCE

Met de Subsidieregeling coöperatieve energieopwekking (SCE) wordt het opwekken van hernieuwbare (duurzame) elektriciteit uit zonne-energie, windenergie en waterkracht gestimuleerd. Deze subsidie is specifiek bedoeld voor energiecoöperaties en VVE's. De SCE subsidie werkt hetzelfde als de SDE++. De subsidie per kWh is het verschil tussen het basisbedrag en het correctiebedrag. Het correctiebedrag is de marktprijs voor energie. Als de energieprijzen stijgt, verminderd de subsidie en als de energieprijzen daalt, stijgt de subsidie.

Het verschil met de SDE subsidie is dat de subsidie alleen kan worden aangevraagd door coöperaties of Verenigingen van Eigenaren. Daarnaast moet gewerkt worden binnen een postcoderoosgebied. De leden (particulieren of bedrijven) van de coöperatie en de windmolen moeten woonachtig of gevestigd zijn binnen de aangevraagde postcoderoos. Het postcoderoosgebied wordt bepaald door de postcodekaart van Nederland. Voor de planlocatie is de postcoderoos zoals weergegeven op de afbeelding hiernaast. Leden moeten woonachtig of gevestigd zijn in de postcodes 7688 (Daarle), 7447 (Hellendoorn), 7683 (Den Ham), 7681 (Vroomshoop), 7687 (Daarlerveen) of 7671 (Vriezenveen).

Figuur 12: postcoderoos planlocatie

4 Vergunningen

Voor de bouw van een windmolen zijn meerdere vergunningen nodig. Welke vergunningen precies nodig zijn is afhankelijk van het aantal windmolens. Vanaf drie windmolens wordt het begrip “windturbinepark” gebruikt en zijn aanvullende vergunningen noodzakelijk. In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in de benodigde vergunningen. Op een later moment zal een vergunningenspecialist in overleg met de bevoegd gezagen moeten bepalen welke vergunningen exact nodig zijn en hoe deze verkregen kunnen worden.

4.1 Omgevingsvergunning

Het realiseren van een windmolen of windmolens vraagt om verschillende activiteiten, zoals ‘bouwen’ en ‘afwijken van het bestemmingsplan’ en ‘aanleggen’. Afhankelijk van het project kunnen hier ook andere activiteiten onder vallen zoals de aanleg van toegangswegen en het kappen van bomen. Voor al deze activiteiten moet een omgevingsvergunning worden aangevraagd.

De gemeente is bevoegd gezag en beoordeelt of de windmolen binnen het bestemmingsplan past en aan de milieu- en veiligheidseisen voldoet. De gemeente en/of provincie moet een verklaring van geen bedenkingen (vvgb) afgeven als sprake is van een vergunning voor ‘afwijken van het bestemmingsplan’. De termijn van de reguliere procedure bedraagt acht weken. Als er dan nog geen besluit over de vergunningsverlening is genomen, wordt de periode eenmalig verlengd met zes weken

4.2 Omgevingsvergunning beperkte milieutoets

Voor een windpark vanaf drie turbines met elk een rotordiameter van meer dan twee meter, is een omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM) nodig. Hiermee wordt beoordeeld of de milieugevolgen beperkt blijven. De OBM valt binnen dezelfde procedure van een omgevingsvergunning: acht weken met een eventuele eenmalige verlenging van zes weken.

4.3 MER-beoordeling

Het oprichten van een windturbinepark is aangewezen als een m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteit. Dit betekent dat een m.e.r.-beoordeling noodzakelijk is voor het aanvragen van vergunningen. In een m.e.r.-beoordeling wordt onderzocht of de ontwikkeling nadelige gevolgen op het milieu kan hebben. Indien uit de beoordeling blijkt dat de ontwikkeling aanzienlijke milieugevolgen kan hebben dient een Milieueffectrapportage opgesteld te worden.

4.4 Milieueffectrapportage

Indien de m.e.r.-beoordeling dit verplicht of bij tien of meer miniwindturbines of (minder turbines) met een gezamenlijk vermogen vanaf 15 MW is een milieueffectrapportage (m.e.r.) vereist. De m.e.r. toetst uitgebreider dan de OBM of het windpark aan de eisen van de milieuwetgeving voldoet.

4.5 Vergunning of ontheffing Wet natuurbescherming

Als dit uit het natuuronderzoek blijkt is het noodzakelijk om een vergunning of ontheffing Wet natuurbescherming aan te vragen. De Wet natuurbescherming kent drie soorten toestemming:

- vergunning voor handelingen die de kwaliteit van Natura 2000-gebieden kunnen verslechteren of die soorten in het Natura 2000-gebied kunnen verstoren
- ontheffing voor handelingen met beschermde plant- of diersoorten
- melding voor het geheel of gedeeltelijk vellen van houtopstanden

5 Visualisatie

Zie volgende pagina voor de visualisaties.

Planlocatie noord - Zichtlijn ter hoogte van Dalvoordeweg 17, Daarle

Windmolen groot - Ashoogte: 166m, Rotordiameter: 162m, Tiphoogete 247m

Windmolen middel - Ashoogte: 80m, Rotordiameter: 90m, Tiphoogete 125m

Windmolen klein - Ashoogte: 50m, Rotordiameter: 54m, Tiphoogete 77m

Planlocatie zuid - Zichtlijn ter hoogte van Wierdenseweg 8, Daarle

Windmolen groot - Ashoogte: 166m, Rotordiameter: 162m, Tiphoogete 247m

Windmolen middel - Ashoogte: 80m, Rotordiameter: 90m, Tiphoogete 125m

Windmolen klein - Ashoogte: 50m, Rotordiameter: 54m, Tiphoogete 77m

Planlocatie noord - Zichtlijn ter hoogte van Zwanenweg 32, Daarlerveen

Windmolen groot - Ashoogte: 166m, Rotordiameter: 162m, Tiphooogte 247m

Windmolen middel - Ashoogte: 80m, Rotordiameter: 90m, Tiphooogte 125m

Windmolen klein - Ashoogte: 50m, Rotordiameter: 54m, Tiphooogte 77m

Planlocatie zuid - Zichtlijn ter hoogte van Gerrit Jan Kerkdijkweg 2, Daarlerveen

Windmolen groot - Ashoogte: 166m, Rotordiameter: 162m, Tiphoogete 247m

Windmolen middel - Ashoogte: 80m, Rotordiameter: 90m, Tiphoogete 125m

Windmolen klein - Ashoogte: 50m, Rotordiameter: 54m, Tiphoogete 77m

6 Risico's

Het realiseren van windmolens kent veel risico's. Onderstaand een overzicht van de grootste risico's.

Omgeving

- Overlast omgeving (geluid, zicht, slagschaduw)
- Overlast natuur (vogels)
- Waardedaling huizen en bijbehorende planschade

Technisch

- Het afbreken van (een gedeelte van) een windturbineblad
- Het omvallen van een windturbine door mastbreuk
- Vallen van gondel en/of rotor

Financieel/organisatorisch

- Onvoldoende rendement
- Onvoldoende animo uit omgeving om deel te nemen aan coöperatie

Bijlage 2: Vervolgproces op hoofdlijnen

- 1) Planologische medewerking vanuit gemeente en/of provincie noodzakelijk
- 2) Keuze maken over de organisatie. Indien je kiest voor 100% lokaal eigendom is een organisatie nodig met voldoende kennis over het ontwikkelen van windmolens. Wanneer dit niet in het gebied of bij de initiatiefgroep zit moet dit bij een externe partij ingehuurd worden. Alternatief is om met een ontwikkelaar in zee te gaan en te kiezen voor bijvoorbeeld 50% lokaal eigendom. De kennis en expertise van de ontwikkelaar kan gebruikt worden om het project verder te brengen. Risico's en opbrengsten worden dan tevens gedeeld. Vanuit de subsidieverstrekker kunnen wel eisen gesteld worden aan het minimale percentage voor lokaal eigendom.
- 3) Installeren windmeestmast voor één jaar. Op basis van deze resultaten wordt de werkelijke windsnelheid bepaald. De berekening is noodzakelijk om de SDE subsidie aan te vragen. De verwachte kosten worden geschat op €50.000.
- 4) Opstarten diverse onderzoeken die noodzakelijk zijn voor de omgevingsvergunning, bestemmingsplanwijziging en milieueffectrapportage, dit zijn onder ander onderzoeken op het gebied van: alternatieven, geluid, externe veiligheid, gezondheid, natuur, stikstof, archeologie en bodem. Het uitvoeren van alle onderzoeken zal tussen één tot twee jaar duren. De verwachte kosten worden geschat op €200.000.
- 5) Opstellen Milieueffectrapportage
- 6) Aanvragen omgevingsvergunning en bestemmingsplanwijziging bij de provincie. Dit duurt naar verwachting (inclusief bezwaar en beroep bij de Raad van State) drie jaar.
- 7) Opzetten coöperatie en werven leden
- 8) Financiering organiseren via lening (bank) en leden coöperatie
- 9) Aanbesteding werk. Dit kan in totaliteit ondergebracht worden bij een windmolenfabrikant (duurdere variant) of separaat aanbesteed worden. Echter is dan wel een competente projectmanager noodzakelijk om het proces succesvol te laten verlopen.
 - o Civiele infrastructuur (aanleggen van wegen, funderingen en transport mogelijk maken)
 - o Netinfrastructuur (kabels trekken, travo's)
 - o Plaatsen turbine

Intentieovereenkomst Wind langs de Stouwe

Inzake de ontwikkeling van windturbines in zoekgebied tussen Daarle en Daarlerveen

De Partijen:

- I.** Coöperatie Energiek Daarle U.A. gevestigd te Daarle aan de Nieuwstadweg 1a, ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 82497591, vertegenwoordigd door de heer Mark Mevius, bestuursvoorzitter;
- II.** Coöperatie Duurzaam Daarlerveen U.A. gevestigd te Daarlerveen aan de Gerhard Nijlandstraat 2a, ingeschreven bij Kamer van Koophandel onder nummer 86100939, vertegenwoordigd door de heer Sonny Marsman, bestuurslid;

Partijen sub I en II gezamenlijk hierna te noemen: 'de initiatiefnemers'

- III.** Stouwewind B.V. gevestigd te Daarle aan de Hellendoornseweg 19a, ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 83309624, vertegenwoordigd door Wilco Kamphuis, vertegenwoordigd de grondeigenaren in en rond het gebied waar de initiatiefnemers voornemens zijn windturbines te plaatsen.

Partij sub III hierna te noemen 'grondeigenaren'

Overwegende dat

- Het realiseren van windenergie op land essentieel is voor het behalen van de doelstelling voor de opwekking van duurzame energie zoals vastgelegd in het op 6 september 2013 ondertekende Energieakkoord voor duurzame groei;
- Het initiatief van initiatiefnemers is gelegen in het gebied waar grondeigenaren grond hebben liggen. Het initiatief sluit aan op de beleidskaders ten aanzien van windenergie van de gemeente Hellendoorn en de provincie Overijssel;
- De gemeente Hellendoorn acht het wenselijk dat verdiensten uit de exploitatie van windturbines ten goede komen aan de directe omgeving van de windturbines, in overleg met belanghebbenden;
- Initiatiefnemers conform het beleid van de gemeente omwonenden c.q. inwoners in het zoekgebied wil laten participeren in het initiatief;
- Partijen hun intentie om gezamenlijk met ieder een eigen rol en op basis van de principes van het lokaal eigendom een windproject te realiseren willen vastleggen in deze intentieovereenkomst

Komen overeen

Artikel 1 doel

- I. Het doel van deze overeenkomst is:
 - a. Te onderzoeken of en op welke wijze de grondeigenaren en de initiatiefnemers gezamenlijk tot uitwerking kunnen komen van een haalbare ontwikkeling van windturbines;
 - b. Te onderzoeken of, en zo ja op welke wijze partijen tot samenwerking kunnen komen bij de planuitvoering,
 - c. Als redelijkheid handelende partijen die naar beste vermogen zich inspannen om een samenwerkingsovereenkomst en/of een grondovereenkomst tot stand te brengen.

Artikel 2 Initiatiefnemers

- I. De rol van initiatiefnemers is het ontwikkelen van windturbines voor eigen rekening en risico, volgens de principes van het lokaal eigendom.
- II. Deze intentieovereenkomst is voor de initiatiefnemers niet overdraagbaar, anders dan naar een eventueel door de initiatiefnemers opgerichte SPC (special purpose company) gericht op de ontwikkeling en/of exploitatie van de windturbines.
- III. De Initiatiefnemers, zijn verantwoordelijk voor:
 - a. een projectplan;
 - b. een participatieplan waarin de proces- en financiële participatie op hoofdlijnen is uitgewerkt, inclusief communicatieplan;
 - c. benodigde onderzoeken over haalbaarheid (in de breedste zin van het woord);
 - d. aanvragen van de vergunningen.

Artikel 3 Grondeigenaren

- I. De rol van de grondeigenaren is het beschikbaar stellen van de grondpositie exclusief voor de initiatiefnemers.
- II. Het is de grondeigenaren niet toegestaan om zonder voorafgaande toestemming van de andere partij gesprekken aan te gaan of onderhandelingen te voeren of grondovereenkomsten te sluiten met derden inzake het ontwikkelen van een windproject tijdens de duur van deze intentieovereenkomst;

- III. Bij overdracht van eigendom zijn grondeigenaren gedurende de duur van deze overeenkomst gehouden de rechten en plichten van deze intentieovereenkomst over te dragen aan de nieuwe eigenaar;
- IV. In de samenwerkingsovereenkomst en/of grondovereenkomst zullen de voorwaarden en bepalingen ten aanzien van de terbeschikkingstelling van de grond aan de initiatiefnemers worden vastgelegd;
- V. De vergoeding en voorwaarden voor een dergelijke overeenkomst dienen minimaal marktconform te zijn.

Artikel 4 Overleg en communicatie

- I. Partijen stemmen de communicatie over het project zoveel mogelijk met elkaar af. De grondeigenaren en de initiatiefnemers voeren regulier overleg inzake de voortgang van de voorbereidingen van de ontwikkeling van de windturbines in het gebied.

Artikel 5 Duur van de overeenkomst

- I. Deze intentieovereenkomst vervalt indien niet binnen 3 jaar na ondertekening een samenwerkingsovereenkomst en/of grondovereenkomst is getekend.
- II. De intentieovereenkomst kan schriftelijk gemotiveerd worden opgezegd indien realisatie van de windturbines redelijkerwijs niet uitvoerbaar wordt geacht door de initiatiefnemers.
- III. De grondeigenaren kunnen de intentieovereenkomst schriftelijk gemotiveerd opzeggen indien de initiatiefnemers geen voortgang tonen in de ontwikkeling of niet conform de voorwaarden van deze intentieovereenkomst te werk gaan. Voorafgaand aan opzeggen vindt overleg plaats en wordt gelegenheid geboden om eventuele tekortkomingen weg te nemen.
- IV. Partijen zijn elkaar geen kosten verschuldigd inzake de uitvoering van deze intentieovereenkomst en/of kosten verschuldigd in geval van beëindiging van deze intentieovereenkomst.

Artikel 6 Toepasselijk recht

- I. Deze intentieovereenkomst is onderworpen aan Nederlands recht.
- II. Alle geschillen die ontstaan in verband met deze Overeenkomst zullen aanhangig worden gemaakt bij de Rechtbank Almelo.

Artikel 7 Totstandkomingsvoorbehoud

- I. Deze intentieovereenkomst treedt eerst in werking, nadat deze rechtsgeldig door partijen is ondertekend.

Aldus overeengekomen door:

Coöperatie Energiek Daarle U.A.

MARK MEVIUS

Functie: BESTUURSVOORZITTER

Datum: 24-01-25

Plaats: DAARLE

Handtekening:

Coöperatie Duurzaam Daarlerveen U.A.

Sonny Marsman

Functie: Bestuurslid

Datum: 24-01-2025

Plaats: Daarlerveen

Handtekening:

Stouwewind B.V.

Functie: aandeelhouder

Datum: 24-mei 2024

Plaats: Daarle

Handtekening:

~~W. Kamphuis~~
H.W. Kamphuis

~~H.J. Schutmaat~~

H.J. Schutmaat

~~J.H.F. Korte~~
~~Rijkman~~
M.R. Heuver.

E. JANSEN

~~E. Jansen~~

~~in Vereeniging~~

~~DB Vereeniging - vd Sluis~~